

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2019

Jitka Jindrová

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra psychologie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kreslení dětí v předškolním věku – míra využívaného potěšení
Children`s drawing in pre-school age – measure of enjoyed pleasure

Jitka Jindrová

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Klusák, CSc.

Studijní program: Psychologie

Studijní obor: Psychologie a speciální pedagogika

2019

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci na téma Kreslení dětí v předškolním věku – míra využívaného potěšení vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití uvedených zdrojů.

Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha 12. 4. 2019

.....

podpis

Ráda bych poděkovala především PhDr. Miroslavu Klusákovi, CSc., který byl mým vedoucím bakalářské práce. Jeho zajímavé podněty a odborné rady byly pro mě velmi cenné. A obzvláště jeho obrovská trpělivost v průběhu celého období, kdy jsem tuto práci psala. Dále bych ráda poděkovala svým blízkým a přátelům, za psychickou podporu a rady. A v neposlední řadě také všem dětem, jejich rodičům a paní učitelkám, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

ABSTRAKT

Bakalářská práce nahlíží na dětské kreslení jako hru, u které si užívají děti funkční libost. V teoretické části jsou předložena teoretická východiska, zejména teorie hry od M. Klusáka a M. Kučery, a také ontogeneze lidské psychiky od V. Příhody. V empirické části práce navazuje na výzkum K. Haberhauerové, a předkládá škálu hodnotící míru potěšení z dětské kresby, kterou autorka práce vytvořila. Poté za pomoci testů orientujících se na školní zralost hledá odpověď na výzkumnou otázku, zda je mezi mírou potěšení a mírou rozvoje kognitivních schopností zahrnovaných do školní zralosti nějaká závazná souvislost. V závěru tedy prezentuje tyto míry souvislostí a možný přínos těchto poznatků.

KLÍČOVÁ SLOVA

Dětská kresba, předškolní věk, potěšení, Jiráskův test školní zralosti, matice, kvaziikonicita.

ABSTRACT

The bachelor thesis views children's drawing as a game where children enjoy functional pleasure. The theoretical part presents the theoretical background, especially Teorie hry by M. Klusák and M. Kučera, and Ontogeneze lidské psychiky by V. Příhoda. The empirical part of the thesis follows up on the research of K. Haberhauerová, and presents a scale created by the author which evaluates the children's degree of enjoyment of drawing. Then, with the help of school-maturity-oriented tests an answer to the research question about whether there is any binding relationship between the level of enjoyment and the rate of cognitive development included in school maturity is searched for. The degree of this relationship and the potential benefits of these findings are presented in the conclusion.

KEY WORDS

Children's drawing, preschool age, pleasure, test of school readiness, matrices, quaziiconicity.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Teoretická východiska	8
2.1	Teorie hry Kreslení	8
2.2	Příhodova teorie – Ontogeneze lidské psychiky	9
2.3	Jiráskův Orientační test školní zralosti – teorie	11
2.3.1	Co OTŠZ testuje	12
2.3.2	Test verbálního myšlení (součást OTZŠ)	13
2.4	Ravenovy barevné progresivní matice – teorie	13
2.5	Esther Adi-Japhová a Norman Freeman – teorie	14
3	Empirická část.....	16
3.1	Výzkumná otázka.....	16
3.2	Realizace	17
3.2.1	Výzkumný vzorek.....	18
3.3	Použité metody.....	18
3.3.1	Hodnocení potěšení z kreslení	19
3.3.2	Jiráskův test školní zralosti	29
3.3.3	Ravenovy progresivní matice	36
3.3.4	Úkol inspirovaný Adi-Japhovou a Freemanem	40
3.4	Zpracování a analýza dat.....	43
4	Diskuze	51
5	Závěr	54
	Seznam použitých zdrojů.....	55
	Přílohy.....	57

1 Úvod

Svou bakalářskou práci jsem se rozhodla zaměřit na dětskou kresbu, zejména v předškolním věku, a na míru využívaného potěšení v ní. To proto, že kresbu není nutné chápat pouze jako nástroj k poznání a pochopení světa, který je kolem dítěte, ale tato činnost může přinášet funkční libost sama o sobě. Navazuji na bakalářskou práci stejného tematického zaměření od Kláry Haberhauerové. Mým cílem je převést její kategorizaci potěšení do podoby škály, umožňující srovnatelné pozorování a kvantifikovatelný odhad míry potěšení, které si konkrétní děti v této hře užívají. Řešit budu problematiku rozlišení dimenze potěšení ze hry a dimenzi vývojově podmíněné míry obratnosti používané při kresbě jako konstrukci objektu. V empirické části poté díky vlastním získaným datům prozkoumám možné vztahy míry využívaného potěšení ve hře kreslení se zvládnutím vývojově podmíněné míry obratnosti, používané při kresbě jako konstrukci objektu, resp. šířeji s vývojem ke školní zralosti.

2 Teoretická východiska

Teoretický základ k této bakalářské práci jsem získala od těchto autorů: Jeana Piageta a Barbary Inhelderové, Esther Adi-Japhové a Normana Freemana, Václava Příhody a také od autorů Miroslava Klusáka a Miloše Kučery.

2.1 Teorie hry Kreslení

M. Klusák a M. Kučera v knize Dětské hry – games z roku 2010, prezentují hry hrané dětmi na školách v České republice. Data byla sesbírána od roku 1995 do 2000. Kreslení zde prezentují jako jednu ze základních her. Jejím cílem je kompozice kresby. Kreslení bylo pozorováno ve 12 případech pod názvy: Asijský meč, Hra s lepidlem, Kreslené příběhy, Kreslení, Kreslení komiksů, Kreslení pohledů, Kreslení strašidel, Lískulka, Loga, Obrázky, Pletení náramků a Vyrábění předmětů z papíru. Proto zde nelze říci, že by se jednalo pouze o kreslení jako takové, ale je zde obecně zahrnuta i nějaká ruční tvorba, jako například zmíněné pletení náramků. Z toho pak dále vyplývá, že „*Motiv hry lze souhrnně označit za mobilizaci obratnosti při kompozici výtvarného objektu; rozehrávanou jako soutěž nebo jako spolupráce autorů...*“ (Klusák, Kučera, 2010, s. 424). Autory je tedy hra Kreslení chápána jako hra obratnosti, kde je obratnost zprostředkována právě kompozicí objektu. Kromě kreslení to mohou být i další hry, například Přebíraná, Tichá pošta, Vydávání časopisu, Modely a stavebnice, Demolice, Slovní fotbal, Scrabble a podobně. Kromě cíle kompozice kresby by se dalo uvažovat i o tom, že je tento cíl součástí práce na zakázku, nebo může jít i o rozehrávání fiktivních příběhů, jako například v situaci hry Asijský meč, kdy se chlapci pokoušeli ztvárnit akční film. Kreslení může být také pomůckou k řešení kognitivního problému. Autoři tedy uvažují i nad tím, že kreslení může přinášet potěšení z fiktivních příběhů a identit. Načež poté navazuje Habermasův svým výzkumem v prostředí mateřské školky. Na jeho základě do své kategorizace potěšení z kreslení mimo jiné zahrnuje i fantazírování ve fiktivním světě, fantazírování v reálné minulosti a budoucnosti a identifikaci s fiktivními hrdiny. Ve své bakalářské práci nahlíží na kresbu stejným pohledem, tak, že kreslení je hra, u které není potřebná vnější motivace,

například pochvala, či odměna. Její přínos tkví zejména ve zmapování různých druhů potěšení, které dětem hra kreslení nabízí. A opravdu, z její empirické části bakalářské práce vyplynulo, že si děti užívají samotný průběh tvorby, což se diametrálně liší od názoru, že má kreslení v podstatě pouze diagnostickou funkci.

Podobně jako M. Klusák a M. Kučera i Václav Příhoda nahlíží na kreslení jako na hru obratnosti, či hru konstruktivní.

2.2 Příhodova teorie – Ontogeneze lidské psychiky

Příhoda vydal v roce 1963 knihu s názvem Ontogeneze lidské psychiky, kde se v páté kapitole Druhé dětství zmiňuje o kresbě. Druhé dětství dle něho trvá od 3 do 6 let. O dětském kreslení říká, že je to nejprostudovanější konstruktivní hra v tomto období. Děti prochází stadiem čmáranic, z nichž pak postupují k elementárním obrysům lidských postav, k hlavě a nohám v podobě jednoduchých čar. V dalších vývojových krocích svou tvorbu dále obohacují podrobnostmi, domalovávají například oči, uši, nos, pusy, končetiny, prsty, vlasy, vousy nebo oděv. Přibližují tak zobrazované čím dál více realitě.

V šesté kapitole Období prepubescence poté věnoval celou jednu podkapitolu vývoji spontánní kresby, kterou považuje za obecnou lidskou tendenci. Zdůrazňuje znovu, že dětská kresba se vyvíjí z chaotického črtání, které časem postupně získává podobu něčeho reálného, čemu dítě dává význam. Kategorizuje proto tento vývoj do šesti stádií neboli výzev, které jsou charakteristické specifickými znaky. V každé z nich je něco, co se objevuje pouze v ní a v další už se to neobjeví, jde např. o nějaký znak.

První fází je **črtací experimentace**. Jde o období, kdy dítě nevěnuje přílišnou pozornost tomu, co dělá za pohyby, a zda po sobě zanechává nějakou formu stopy. Často klidně na zdech, nábytku a dalších věcech. Prostě jen drží v ruce tužku (nebo křídlo, pero, pastelku atd.) a hraje si s ní stejně tak, jako si hraje s ostatními předměty. Čím více si takto s tužkou hraje, tím se samozřejmě vyvíjí a zdokonaluje. Nejdříve jde o tvary oblouku, poté spirálovité a eliptické tvary. Na konci tohoto období, kdy se blíží přechod do dalšího stadia, začínou se tyto črtací experimentace zjednodušovat.

Druhou fází bychom mohli nazvat třeba **zvýznamňováním čmáranic**. Útvary jsou izolovanější, čar je méně a celkově je kresba daleko čitelnější než na začátku. Dítě si už také všimá toho, co zanechává za stopu a po dokončení jí dává asociativní význam. Grafický útvar tedy už něco zobrazuje. Nahodile se jedná například nejdříve o „*1. krkonošskou boudu, 2. tunel, 3. nádraží a po přidání hranolové kostky o 4. tovární komín*“ (Příhoda, 1963, s. 334). Pohyby ruky při kresbě jsou spíše křečovitě, bezcílně, a ne moc koordinované, často se společně s rukou hýbe i celé tělo.

Třetí výzvou je **prvotní obrys**. Příhoda to přirovnává k prvnímu slovu dítěte. Dítě už dává kresbě nějaký význam, který je často velmi široký a neurčitý. Důležité je, že je dítě schopné kresbu předem pojmenovat. I v tomto období se ale kresba může stále vyvíjet. Samozřejmě by tento krok nemohl nastat bez předchozí experimentace. Tyto dva kroky spolu souvisejí, navazují na sebe. To, že se jedná o prvotní obrys si můžeme otestovat tím, že dítě poprosíme o opakování obrisu. Prvotní obrys dítě opakuje delší dobu, až dospěje do další fáze. Může jít nejen o fascinaci zobrazovaným, ale také funkčním potěšením z opakování útvaru.

Čtvrtou fází je **lineární náčrt**. Jedná se o kresbu, která je pro okolí srozumitelná, prezentuje už nějaký předmět, to, jak obecně vypadá. Jsou zde přítomny tedy hlavní znaky zobrazovaného, jako v reálném světě. Nejčastěji je zobrazovaným právě člověk, z toho důvodu, že je dítě lidmi dennodenně obklopené. Člověka kreslí jako „hlavonožce“, tzn. celé tělo, hlavu, krk i trup vyjadřuje jedním elipsovitým tvarem. Dalšími zobrazovanými věcmi bývají zvířata a domy. Obecně je v tomto stadiu kresba omezená na pár jednoduchých čar, bez dalších individuálních detailů, a označuje obecně danou kategorii – kreslí obecně nějaký dům, ne ten, ve kterém bydlí. Dítě má své představy, přání a fantazie, které tvoří jeho skutečnost a není ještě schopné nazírat na svět realisticky, přetrvává egocentrické a antropomorfní vnímání světa.

Jako pátá přichází **realistická kresba**. Zde začíná dítě, kolem sedmého roku, rozlišovat skutečnost a čím dál méně do ní promítá svou fantazii. Začíná kreslit kromě trupu a hlavy i končetiny, krk a oblečení, díky kterému rozlišuje pohlaví kreslené osoby – zda jde o muže či ženu. Často se tu dítě už také pokouší nakreslit člověka z profilu, což je

velmi obtížný úkol. Prostor pro ně zatím neexistuje a neumí si poradit s perspektivou. Zvířata kreslí zákonitě z profilu, stůl z pohledu shora, stromy u silnice jsou v ležaté podobě apod. Kromě jiného v této fázi děti používají i barvy realisticky, to znamená, že tráva už je vždy zelená, sluníčko žluté a obloha modrá.

Poslední šestou výzvou neboli fází je **naturalistická kresba**. Té nemusí nutně dosáhnout všichni, někteří se ve svém vývoji kreslení dostanou nejdál k realistické kresbě. Tendenci k naturalistické kresbě mají taci, kteří kreslí ještě v pubescenci z představy. Nekreslí to, co fakticky o předmětu vědí, ale to, jak doopravdy předmět vypadá. Už zde nenajdeme strom nakreslený s kořeny, dvě osoby za sebou, podle rozmístěných předmětů v prostoru se liší jejich velikost, objevuje se stínování apod. Během procesu zde dochází k jisté míře srovnávání kresby s originálem, děti jsou kritické a pečlivé.

Příhoda také dodává, že kromě vývoje spontánní dětské kresby a jeho problematiky nám za další i samotná kresba, jako výsledný produkt, dává informace o rozvoji psychiky, intelektu, postojích, „*je v ní zachyceno ve zkratce složité dění dětského chování v plné bezprostřednosti*“ (Příhoda, 1963, s. 342).

Poslední tři vývojové fáze do naší škály později nezahrnujeme, protože většina dětí předškolního věku je vývojově na některé z daných úrovní. Nemá tedy smysl toto hodnotit, navíc by se poté hodnotící škála potěšení neodlišovala od škály, která měří vývoj kognitivní úrovně kresby.

2.3 Jiráskův Orientační test školní zralosti – teorie

V této kapitole bude představena Jiráskova verze orientačního testu školní zralosti, dále jen OTŠZ, včetně subtestu pro verbální myšlení, který jsem ve svém empirickém zkoumání použila. Školní zralost nám ukazuje, zda je dítě schopné účastnit se vyučování ve škole. Pokud tomu tak není, může být právě naopak školní nezralost kromě jiného důvodem, proč mají děti ve škole špatné výsledky, neradi se učí a školní docházka je pro ně obecně velmi náročná.

Původně Kernův test Jirásek zjednodušil z původních šesti úloh na tři, a to proto, aby bylo dosaženo co největší standardnosti. Původní úlohy byly následující:

- 1) Dítě „píše“ psaníčko,
- 2) Obkreslení krátké věty napsané psacím písmem,
- 3) Nakreslení dětské postavy,
- 4) Obkreslení skupiny teček,
- 5) Vzít z rozložených kostek požadovaný počet,
- 6) Určit počet bodů na ukázané kartičce (Jirásek, Tichá, 1968, s. 45).

Úlohy v Jiráskově testu jsou pouze: 1) Kresba mužské postavy podle vlastní představy, 2) Obkreslení psacího písma a 3) Obkreslení skupiny bodů. Níže se budu jednotlivým úkolům věnovat více. Pro úkoly, které vyžadují obkreslování, bylo po pravé straně papíru přesně vymezeno místo na reprodukci, aby byly podmínky pro všechny děti jednotné (Jirásek, 1974).

2.3.1 Co OTŠZ testuje

Jirásek píše, že „*Všechny tři úlohy tohoto orientačního grafického testu kladou nároky na vyspělost jemné motoriky a koordinaci vidění a pohybů ruky*“ (Jirásek, 1974, s. 245). První úkol, který se týká nakreslení mužské postavy podle vlastní představy dětem dovoluje projevit svou kreativitu. Kresebné výtvary se velmi liší, a je v nich rozpoznatelná přibližná vývojová úroveň dítěte. Rozpětí se může pohybovat od kreseb, které jsou syntetické (tzn. obrysové) po ty, které jsou spíše pouhým amorfním čmáráním. Druhý a třetí úkol Jirásek popisuje jako úkoly v pravém slova smyslu z toho důvodu, že dítě musí vyvinout poměrně velké úsilí k tomu, aby co nejlépe napodobilo předlohu (ať už písma, nebo skupiny bodů). Zároveň ten princip napodobení něčeho musí být schopné dobře pochopit, musí mít překonaný tzv. předškolní subjektivismus. V neposlední řadě se musí soustředit a vydržet chvíli, než úkol dokončí, což je velmi významný předpoklad pro úspěch ve školním prostředí. Ve druhém úkolu, kde se opisuje věta „Eva je tu“, se můžeme v praxi setkat i s jinými větami, například „Sev pa li“ nebo „Eno ty ci“, které se používají jako jiná varianta stejného úkolu a mohou mít kladný přínos v tom smyslu, že jsou méně zapamatovatelné a tolik se nepředávají v debatách veřejnosti.

Pokud bychom prováděli test ve skupině, což znamená dvě a více dětí, můžeme také vidět to, jak a zda vůbec se dítě podřizuje práci v kolektivu.

Sám Jirásek také zmiňuje, že OTZŠ nám může být sice velmi nápomocný při otázce, zda je dítě školně zralé, protože na to odpovědět dokáže. Co ale neumí je to, říct nám, pokud je dítě školně nezralé. Proto by se měl tento test používat výhradně orientačně, nejedná se o pomůcku, díky které bychom mohli dělat jisté závěry, protože mimo jiné zanedbává verbální projev dětských mentálních funkcí.

2.3.2 Test verbálního myšlení (součást OTZŠ)

Aby nebyl verbální projev mentálních funkcí tolik opomenut, byl později k OTZŠ přikládán test verbálního myšlení, složený z otázek, které nevyžadují příliš získaných vědomostí. Na rozdíl od grafického testu školní zralosti, kde se úkoly týkají především analýzy a syntézy v neverbálních úkolech, se zde jedná o analýzu a syntézu, která je prováděna verbálně. Test celkem tvořilo 20 otevřených otázek, seřazené podle vzrůstající obtížnosti. V testu se objevují dva typy operací, a to logické a infralogické. Logické operace jsou ty, které třídí, počítají a řadí elementy, které považujeme za neměnné. Zachází s objekty na základě jejich podobností a rozdílů. Infralogické operace objekty rozkládají a následně skládají. Logické a infralogické operace jsou spolu paralelní (Piaget, 1999).

Pro účely mé práce jsem vybrala pouze 10 otázek, které budou v empirické části více rozebrané, jak z hlediska v nich užitých operací, tak z hlediska jejich hodnocení.

2.4 Ravenovy barevné progresivní matice – teorie

První Ravenův test vznikl v roce 1938, a původně se jedná o jednodimenzionální inteligenční test. Lze ho ale použít například i ke zjištění poruch pozornosti nebo zrakové analýzy a diferenciaci. Tato první, standardní forma obsahuje celkem 5 setů (A, B, C, D, E) po 12 položkách.

Barevné progresivní matice, které vyšly v roce 1949, jsou určené pro děti ve věku od 5 do 11 let a při jejich řešení se využívají především 3 psychické procesy, a to vnímání,

pozornost a myšlení. Podle toho, na kolik matic dítě odpoví správnou možností, můžeme usuzovat míru jeho intelektové úrovně a jeho mentální vývoj.

Barevné progresivní matice tvoří soubor celkem 36 položek, které jsou rozděleny do tří setů (A, B, AB) po 12 položkách. V setu A jde o to, že dítě nejdříve musí být schopné pochopit změny v jednom směru, a až poté v obou. V setu AB musí dítě u jednotlivých obrazců vnímat to, že je v nich nějaká prostorová příbuznost, a musí najít část toho chybějícího celku. V setu B, který je nejnáročnější (mohli bychom ho srovnat s prvními položkami ze setů C, D a E, ze standardního testu), dítě musí umět přemýšlet v abstraktní rovině, na principu analogie, tedy že hledá podobnosti. Tuto schopnost mají děti až ve školním věku, to znamená mezi 8 a 9 rokem (Svoboda, 2015, s. 131).

Úkol dítěte je u každé matice stejný, a to nalézt chybějící část podnětu, která do celku patří. Z myšlenkových operací provádí zejména analýzu, srovnání, konceptualizaci, indukci a dedukci. Výsledky jsou ovlivněné percepcí, jinak ale tento nástroj „*diagnostikuje dobře zejména v pásmu průměru a podprůměru, zjišťuje názorný intelekt*“ (Jirásek, 1974, s. 355).

Test patří mezi ty, které jsou populární a víceméně velmi známé, proto se může stát, že je někdy nepříliš šťastně aplikován, tudíž poté má jako následek nespolehlivé diagnózy a špatné prognózy, obzvláště prognózy školního prospěchu (Hrabal, 1968). Validitu tohoto testu může kromě pozornosti také snižovat například míra percepčních zralostí u dětí (Raven, 1977, s. 4).

Tento test používám ve své práci k odhadu úrovně rozumových schopností dětí, a je součástí větší testové baterie. Barevné matice právě díky barevné pestrosti děti více motivují, je to pro ně zajímavější a také lépe porozumějí instrukcím. Konkrétní podoba použitých položek bude prezentována v empirické části.

2.5 Esther Adi-Japhová a Norman Freeman – teorie

Tito dva autoři se ve svém výzkumu *Development of Differentiation Between Writing and Drawing Systems* (2001) zabývali diferenciací mezi tím, co je napsané a tím, co je nakreslené. Tedy interferencí a kvaziikonicitou. Tyto pojmy dále přiblížím, a zjistíme, že spolu úzce souvisejí.

Interference znamená, že se dva systémy (např. písmo a obrázek) vzájemně ovlivňují, nebo chcete-li jeden systém vždy narušuje vnímání druhého. K interferenci mezi písmeny a obrázky může u dětí docházet díky tzv. kvaziikonicitě. Kylarová ve své bakalářské práci *Role koordinace kreslení a psaní ve vývoji ke školní zralosti z roku 2017* popisuje kvaziikonicitu jako „*způsob, jakým děti zvládají osvojování si znakovosti písmen a také pochopení jejich arbitrárnosti*“ (Kylarová, 2017, s. 24). Arbitrárností se zde myslí to, že jednotlivé tvary různých písmen nemusí vždy nutně odpovídat tvaru toho, co zastupují. Tedy, že písmeno A sice může někomu připomínat domeček nebo raketu, ale nikoli proto, že by hláska „á“ měla něco společného s domečkem či raketou. Arbitrárnost tedy vnáší do procesu náhodu, nelze se spoléhat na to, že je písmeno stejné jako nějaký objekt. Děti takto zprvu přemýšlí, ale během jejich dalšího vývoje je nezbytné, aby se naučily, že jednotlivá písmena označují hlásky, ne objekty, i když se jim občas mohou velmi podobat. Kvaziikoncita může dětem v tomto bránit, mohou si myslet, že je písmo obrázkové, ne hláskové. Zároveň se ale díky kvaziikonicitě dítě lépe učí a pracuje s tvary. V případě písmenek může dětem pomáhat v zapamatování si tvaru písmene a jeho napsání. Dítě v předškolním věku by mělo umět s kvaziikonicitou pracovat, tzn. mělo by být schopné oddělovat ikonickou vlastnost od nějakého konkrétního písmenka.

3 Empirická část

V této části bakalářské práce bude prezentovaný vlastní výzkum, pomocí kterého prozkoumám vztahy mezi pozorovaným potěšením z kresby a výsledky z testů, které souvisí se školní zralostí, respektive se schopnostmi a dovednostmi, které jsou potřebné při nástupu do školy.

3.1 Výzkumná otázka

Haberhauerová na základě svých empirických dat rozpracovala teorii kreslení, chápaného jako hry, pro děti v předškolním věku. Na tuto teorii navazují jednak tím, že ji rozpracovávám do podoby hodnotící škály. A pak tím, že si kladu výzkumnou otázku:

Je míra využívaného potěšení ve hře kreslení (měřená mou škálou) v nějaké závazné souvislosti s mírou rozvoje kognitivních schopností zahrnovaných do školní zralosti; a pokud ano, tak jaké povahy je tato závazná souvislost?

Na základě této otázky jsem si stanovila 3 následující hypotetické možnosti:

1) *Čím menší je míra potěšení z kresby, tím menší je úspěšnost v kognitivních schopnostech zahrnovaných do školní zralosti.*

- Zde se předpokládá, že rozvoj kognitivních schopností aktualizovaných při kreslení koreluje s tím, že činnost dítě baví, že je prováděna jako hra.

2) *Čím menší je míra potěšení z kresby, tím větší je úspěšnost v kognitivních schopnostech zahrnovaných do školní zralosti.*

- Zde je předpokládána nepřímá úměrnost, tedy že rozvoj kognitivních schopností aktualizovaných při kreslení koreluje s tím, že činnost není prováděna jako hra, nýbrž jako práce.

3) Míra potěšení z kresby s mírou rozvoje kognitivních schopností zahrnovaných do školní zralosti vůbec nesouvisí.

- Zde jde o možnost, kdy se rozvoj kognitivních schopností aktualizovaných při kreslení s tím, zda je činnost prováděna jako hra či jako práce vzájemně neovlivňují.

Výstupem tedy bude míra korelace mezi potěšením z kresby a jednotlivými testy (OTŠZ, verbální OTŠZ, Barevné progresivní matice a úkoly na kvaziikonicitu).

3.2 Realizace

Samotný sběr dat proběhl od 30. 4. 2018 do 20. 6. 2018, a to současně ve dvou mateřských školkách, kde jsou zaměstnané paní učitelky, které znám. Na úplném začátku bylo učitelkám vysvětleno, o co se jedná a jak s výsledky budu pracovat. Všem dětem byla pozměněna jména a o dětech ani samotných institucích nebyla shromažďována žádná citlivá data.

Jediným výzkumníkem jsem byla právě já. Protože je v této práci kreslení pojímáno jako hra, nebylo možné děti do kreslení nutit a přemlouvat je. Vždy musela motivace kreslit přijít od samotného dítěte. Ačkoliv jsem byla ve školkách jakožto někdo, kdo přichází zvenčí, a tak není dětem zcela známý, tak jsem byla dětmi ihned přijata a nebyl v navazování kontaktu žádný problém. Možná také proto, že poměrně dost dětí jsem znala díky jiným akcím a vlastním aktivitám. Průběh pozorování byl tedy plynulý a nic ho nenarušovalo. Když si děti kreslily, seděla jsem poblíž tak, abych mohla zaznamenávat jejich komunikaci a další projevy, které se během toho odehrávaly. Do zařízení jsem chodila vždy v dopoledních hodinách, kdy mají děti většinou neřízené aktivity, a tudíž větší prostor si spontánně kreslit, pokud chtějí. Po každém pozorování byl ihned zapsán popis situace, včetně výroků a dalších projevů dětí při kreslení. Pro přesnější popis byl využit audiozáznam, díky kterému bylo možné dohledat i to, co se nepodařilo při pozorování v rychlosti zapsat. Toto byla první část mého výzkumu, druhá, která po ní následovala, se týkala sebrání dat pomocí testových metod.

3.2.1 Výzkumný vzorek

Pro potřeby empirického výzkumu bylo vybráno celkově 17 dětí v předškolním věku, tedy kolem 5 a 6 let. Nejmladšímu dítěti v mém výzkumu je přesně 5 let a nejstaršímu bez 4 měsíců 7 let. Všechny děti v tu dobu navštěvovaly mateřskou školu a patřily mezi předškoláky, ve kterých jsou zahrnuté děti, které měli odklad, i ty, které půjdou k zápisu až za rok. Kontraindikací k účasti by bylo například tělesné postižení nebo psychiatrické onemocnění, které by mohlo průběh kreslení narušovat.

V pozorovaných situacích byli konkrétně přítomni: Andrea (5;6), Anežka (6;1), Alex (6;0), David (5;6), Filip (6;10), Hana (5;7), Jakub (6;3), Jan (5;0), Jirka (6;1), Jitka (5;8), Libor (5;8), Marie (5;3), Michal (6;1), Miki (6;8), Nina (5;1), Ondra (5;7), Rost'a (5;3). A pozorování každého dítěte proběhlo právě dvakrát, pro získání přesnějších dat. Jednotlivá pozorování jsou seřazena podle data a očíslována, naleznete je v Příloze č. 2. V Příloze č. 3 se poté nachází záznam a vyhodnocení všech testů a škály hodnotící potěšení u každého dítěte. Děti jsou seřazeny podle jmenovitě podle abecedy.

3.3 Použité metody

Ve první fázi vlastního výzkumu jsem ke získání primárních dat použila pozorování. V další fázi to bylo pozorování, rozhovor a rozbor výsledků činností – tedy výsledky z jednotlivých testů a úkolů, které jsem použila. Jednalo se o OTZŠ, poté verbální test, Ravenovy barevné progresivní matice a úkol inspirovaný Adi-Japhovou a Freemanem. Jako na svou pointu se základní OTZŠ zaměřuje na přemýšlení o infralogických vztazích prostřednictvím neverbálního myšlení, verbální OTSZ se zaměřuje na logické i infralogické vztahy prostřednictvím verbálního myšlení, Ravenovy matice se zaměřují na logické i infralogické vztahy prostřednictvím neverbálního myšlení a úkol inspirovaný Adi-Japhovou a Freemanem se zaměřuje na logické vztahy prostřednictvím verbálního myšlení.

Pozorování bylo plánovitě selektivní, což znamená, že si předem člověk stanoví, co chce pozorovat, definuje a vymezí si to. Je na to tedy dobře připraven. A také se jednalo o pozorování zúčastněné, protože jsem seděla s dětmi u stolu, když kreslily, a tak jsem se

stala součástí té situace, i přesto, že jsem do ní schválně nezasahovala. U rozhovoru se jednalo o rozhovor polostrukturovaný, kdy má výzkumník „*předem připravený seznam otázek*. *Způsob, forma odpovědi na tyto otázky zůstává nadále víceméně volná*“ (Ferjenčík, 2010, s. 175). Což znamená, že jsem měla jasné stanovené otázky, na které se budu ptát v rámci testů a úkolů, ale odpovědi byly individuální a samy děti si vybraly, jak mi na ně odpoví.

Testování probíhalo skupinovou formou pouze v případě OTZŠ, kvůli úspoře času. Ostatní testy byly zadávány výhradně vždy pouze jednomu dítěti, bez přítomnosti vrstevníků. Ve všech testech, které byly použity při testování dětí, hodnotím výkony pouze plusovými body, aby hodnocení bylo co nejvíce jednotné a dále se mi s ním dobře pracovalo při hledání jednotlivých korelací.

3.3.1 Hodnocení potěšení z kreslení

V této kapitole bude představena škála, sloužící k hodnocení potěšení z kresby, to, jak vznikala, jaké jsou v ní zahrnuty kategorie, jak se škálou pracovat a také nejasné případy, na které jsem v průběhu hodnocení narazila, a jak s nimi pracovat.

3.3.1.1 Proces vzniku hodnotící škály

Východiskem této části je bakalářská práce Kláry Haberhauerové z roku 2017 na téma Kreslení dětí v předškolním věku. Autorka nahlíží na spontánní dětskou kresbu jako na hru, a prostřednictvím vlastního empirického výzkumu rozdělila potěšení ze hry Kreslení na těchto pět kategorií: Komunikace, Fantazírování, Pomůcky, Tvorba a Výsledná kresba.

Z těchto pěti kategorií, které jsem si seřadila podle logické návaznosti (od komunikace během procesu, přes fantazírování a pomůcky, po tvorbu a výslednou tvorbu), jsem tedy poté vytvořila pět hlavních okruhů v mé hodnotící škále. Jednotlivé kategorie jsem krok po kroku prošla, a vyřadila z nich ty, které jsou spíše samotnými projevy potěšení a nehodí se jako název kategorie, a také ty formy potěšení, které se projevují u každého, kdo spontánně kreslí. Dále jsem každou z kategorií podrobně rozpracovala na

podkategorie a jejich konkrétní pozorovatelné projevy, za které lze získat 0 až 2 body. V tomto kroku jsem opět čerpala z práce K. Haberhauerové (2017), která při pozorování tohle vše zaznamenala. Od začátku jsem počítala s tím, že se může při mém empirickém výzkumu objevit nějaký další projev potěšení, který v kategoriích není obsažený. Pro tento případ je u každé podkategorie volba „Jiné“, kde mohu v případě potřeby cokoliv dopsat. Výchozí podobu škály naleznete v Příloze č. 1.

Poté jsem si do kategorií rozřadila a napsala veškeré projevy, které Haberhauerová pozorovala, a utřídila je, aby se neopakovaly, postupovaly logicky za sebou – podle míry aktivity dítěte, která je v komunikaci patrná. To znamená, že nejdříve jsou projevy, kdy je dítě v komunikaci s vrstevníkem spíše pasivní, poté postupně aktivity přibývá a dítě je čím dál více aktivní.

Do kategorie Komunikace Klára Haberhauerová zařadila sedm podkategorií či dílčích typů potěšení, které ve svém pozorování zaznamenala, a to: komunikace se sebou samotným, komunikace s vrstevníkem, komunikace s dospělým, náhodný posluchač, prozpěvování, pochvalné hodnocení a hravé přetahování o moc. Tyto podkategorie jsem následně redukovala na čtyři: komunikace se sebou samotným, komunikace s vrstevníkem, komunikace s dospělým a další formy komunikace. Pochvalné hodnocení jsem zařadila jako samostatný projev komunikace se sebou samotným a taktéž s vrstevníkem, prozpěvování jsem přejmenovala na další formy komunikace, kam kromě vydávání různých zvuků (i zmíněného prozpěvování) řadím i běžný zpěv písniček. Náhodného posluchače jsem zařadila jako projev nazvaný „dítě si povídalo s náhodným posluchačem“ do podkategorie komunikace s vrstevníkem a komunikace s dospělým. A hravé přetahování o moc jsem zařadila jako projev do komunikace s vrstevníkem. Haberhauerová občas mluvila v rámci podkategorie o projevech, které já jsem poté zařadila úplně do jiné kategorie. Jednalo se například o to, když dítě komunikovalo se svojí kresbou či předmětem ke kreslení (zařadila jsem do fantazírování, protože s kresbou ani předmětem ke kreslení reálně nelze komunikovat) nebo hodnotilo fixy (zařadila jsem do pomůcek, protože se to k nim vztahuje spíše než ke komunikaci jako takové).

Další kategorií je Fantazírování. Zde jsem původní dvě podkategorie rozšířila na pět: fantazírování ve fiktivním světě, fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti (něco měl, má, bude mít), dítě se s kresbou explicitně identifikovalo, dítě s kresbou komunikovalo a dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení. Současnost jsem do fantazírování přidala proto, že mi tam chyběla, a uměla jsem si takový příklad, kdy dítě fantazíruje v současnosti, představit.

Třetí kategorií jsou Pomůcky, kde bylo původně zařazeno celkově použití pomůcek při kresbě. Já jsem projevy roztříдила na tři základní, a to: dítě hodnotilo materiál, dítě si pomůcky třídilo a dítě mělo potěšení z barevné pestrosti.

Čtvrtou kategorií je Tvorba. Haberhauerová zařadila do potěšení i zvládání kognitivních výzev, které kategorizoval Příhoda. Jednalo se například o črtací experimentace, prvotní obrys, senzomotorické vedení čar, lineární náčrt, realistickou kresbu, kresbu linie, dekorace předmětů, naturalistickou kresbu, varianty objektů, konfigurace objektu, objevování možností zaplněné plochy, opakování objektu, vývoj kresleného objektu, podpis, identifikace s fiktivními hrdiny, osobně zajímavé téma, pozorování tvorby svého kamaráda, práce s barvami a překvapení v průběhu hry Kreslení. Z těchto všech projevů jsem se rozhodla jich do své škály zařadit pouze sedm, a ty zní: dítě experimentovalo pomocí črtání (aneb črtací experimentace), dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo, dítě při kresbě opakovalo jeden motiv (kam spadá jak opakování objektu, tak různé varianty objektů), dítě dekorovalo předměty, dítě objevovalo možnosti konfigurace (kam patří i objevování možnosti zaplněné plochy), kreslený objekt se u dítěte vyvíjel a dítě vkládalo do kresby písmo (např. podpis). Pro účely hodnocení potěšení jsem do škály nezařazovala senzomotorické vedení čar, prvotní obrys, lineární náčrt a realistickou a naturalistickou kresbu. Zvládání určité vývojové fáze není do škály zařazeno proto, že se v tom buď děti neodlišují (každé z dětí nějakou fází zvládá), nebo se odlišují, ale kognitivní úrovní (čímž by škála nebyla odlišena od použití kresby jako testu inteligence). Ve škále jsem ponechala experimentaci pomocí črtání, protože tam si potěšení naopak opravdu dovedu představit. A to především potěšení z pohybů, ze zanechávání stop na papíře, které označují aktivitu autora, ne nějaký konkrétní zobrazovaný objekt. Identifikaci s fiktivními

hrdiny (ovšem tu explicitní) můžeme zařadit do kategorie Fantazírování, pozorování tvorby svého kamaráda (pokud by to bylo opravdu nápadné) bychom mohli zařadit do komunikace s vrstevníkem, k projevu „dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu“ či „dítě napodobovalo kreslení vrstevníka“, pokud pozorovalo kamarádovu tvorbu za účelem kreslit to samé jako on. Práci s barvami jsem přesunula do kategorie Pomůcky, konkrétně v projevu „dítě mělo potěšení z barevné pestrosti“ a překvapení v průběhu kreslení budu opět řadit do kategorie Tvorba, k vyvíjejícímu se kreslenému objektu. A poslední, osobně zajímavé téma, jsem se rozhodla do mé hodnotící škály nezařadit z toho důvodu, že předpokládám, že pokud dítě není ke kresbě donuceno, ale kreslí na základě vlastního rozhodnutí, pro potěšení, pak je jasné, že tam je přítomný implicitní citový vztah se zobrazovaným v každém případě. Ať už v dimenzi mít, či dimenzi být jako.

Poslední kategorií je Výsledná kresba. Zde byly zařazeny tyto dílčí typy potěšení: potěšení z daru, odložení kresby a vyprávění příběhu. Vyprávění příběhu jsem v této kategorii vynechala, protože už je zařazené v komunikaci s vrstevníkem i dospělým, případně, a pokud by šlo o příběh, kdy dítě fantazíruje, můžeme zařadit vyprávění příběhu i do kategorie Fantazírování. Ve škále jsem ponechala projev potěšení, kdy dítě kresbu odloží s tím, že si ji pak dodělá a potěšení z daru, kdy dítě výslednou kresbu někomu darovalo, ať už mně, vrstevníkovi, či si ji vzalo domů pro rodiče.

3.3.1.2 Práce se škálou

Výchozím materiálem pro hodnocení potěšení ze hry Kreslení, jsou zápisky z pozorování dětí při spontánním kreslení. Takové pozorování proběhlo u každého dítěte právě dvakrát. Pozorování budou ohodnocena dohromady v jedné výsledné škále. Jak už bylo řečeno, je možné získat 0 až 2 body. Nula bodů udělujeme, pokud se daný projev neobjevil ani jednou. Jeden bod přidělujeme, pokud se projev objevil u pozorování jednou až dvakrát, a dva body udělujeme, pokud to bylo celkem třikrát a více. Pokud bychom narazili na projev potěšení, který ve škále nemáme zapsaný, můžeme uvažovat nad jeho doplněním do škály, pokud se objevil u dvou a více pozorování. Pokud se objevil pouze jednou, zapíšeme ho do položky „Jiné“ a obodujeme stejným způsobem jako vše ostatní.

Každou větu bereme jako jeden výrok, který lze obodovat. Specifika bodování u jednotlivých kategorií budou zmíněna níže, vždy v rámci představení dané kategorie.

Komunikace

Bez komunikace (ať už verbální či neverbální) by byla dětská tvorba poměrně omezená, protože „*bez dětských komentářů bychom nevěděli, co a proč je na výsledné kresbě znázorněno, a byli bychom značně ochuzeni o nekonečnou dětskou fantazii.*“ (Haberhauerová, 2017, s. 40). Tuto kategorii jsem dále rozdělila na čtyři podkategorie: komunikace se sebou samotným, komunikace s vrstevníkem, komunikace s dospělým a další formy komunikace. Důležité je zmínit, že ve škále lze zaznamenat a hodnotit pouze explicitně vyjádřenou komunikaci, tedy tu verbální.

Potěšení v **komunikaci se sebou samotným** se může projevovat tím způsobem, že dítě popisuje, co bude kreslit, říká vlastní úvahy, hodnotí svou kresbu nebo hodnotí pozitivně samo sebe. Obzvlášť pozor si zde musíme dávat na to, zda dítě opravdu komunikuje sám se sebou – a jedná se tedy o samomluvu, poté můžeme projevy zařadit do této podkategorie a ohodnotit. Jiné to je, pokud vedle něho sedí kamarád a on sice např. říká, co bude malovat, ale už je v té situaci bezpochybná přítomnost druhého, a už se nejedná o komunikaci se sebou samotným v tom pravé smyslu, jak my ji tu hodnotíme.

Komunikace s vrstevníkem má různorodé projevy, které se liší v míře potřeby přítomnosti vrstevníka a míře ochoty se s druhým bavit. Obecně ale děti velmi rády sdělují vrstevníkům, co a proč kreslí. Do škály jsem zařadila tyto konkrétní projevy: dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo, snažilo se na sebe upozornit, došlo si pro vrstevníka, spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh, bavilo se s vrstevníkem nad průběhem tvorby, zajímalo se o kamarádovu tvorbu, hodnotilo kamarádovu tvorbu, poučovalo kamaráda, nadchlo pro kreslení vrstevníka, povídalo si s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo, hravě se přetahovalo o moc (později „pohrávalo si s mocí“), povídalo si s náhodným posluchačem (odešel ten, komu něco vyprávěl, a tak to dovyprávěl

vrstevníkovi, který se vyskytoval poblíž). Zde se objevily nejasnosti například u těchto vět či projevů:

- „*A to umí ještě líp moje mamka, ona je ještě starší k tomu.*“, kdy Anežka mluvila o své mamince. Věta byla zařazena do komunikace s vrstevníkem nad průběhem tvorby, protože se týká dovednosti někoho. Jiné by to bylo, pokud by se to týkalo zobrazovaného. Tedy pokud by Anežka mluvila takto o mamince, kterou by zároveň malovala, mohly bychom tento výrok zařadit do kategorie fantazírování v reálné současnosti.
- Rozdíl mezi „*Kubo, půjčíš mi modrou?*“ a „*Červenou bych potřeboval.*“ – na první pohled by se zdálo, že můžeme jednoduše oba výroky zařadit k „Dítě se na sebe snažilo upozornit“. Když budeme ale hodně citliví na rozdíly mezi těmito dvěma výroky, zjistíme, že nejsou stejné. Proto druhou větu jsem vždy ponechávala u projevu, že se dítě snaží na sebe upozornit, protože dítě nikoho neoslovuje přímo, a přeci je tam zřejmé, pokud má vedle sebe vrstevníka, že je to výrok směřovaný k němu, a že doufá v jeho reakci. Pokud dítě přímo vrstevníka osloví a požádá ho o pomoc, zařadíme tento projev do nově vytvořené kategorie „Dítě si pohrávalo s mocí“.
- Opravdu často jsem si lámala hlavu nad tím, kam zařadit například to, když Alex s Michalem a Kubou při kreslení vymýšlí příběh o pánovi, který odhodil cigaretu a v důsledku toho začalo hořet. Přemýšlela jsem, zda toto zařadit do komunikace s vrstevníkem, kam jsem to zařadila původně, nebo jestli do fantazírování. Pokud si ale dáme daný příběh do souvislostí s obrázkem, který dítě zrovna maluje, tam nám to pomůže a napoví. Tihle kluci malovali hasiče a hořící domy, proto jde spíše o fantazírování, a tudíž to tak zařadíme a budeme hodnotit. I přesto, že by tento projev mohl být teoreticky zařazený i v komunikaci s vrstevníkem.
- *Povídala si s Maruškou o práci rodičů a o tom, kam pojedou.* Na tomto příkladu bych pouze ráda ujasnila to, že pokud si děti povídají o něčem, co se netýká

zobrazovaného, nejedná se o fantazírování, ale v tomto případě o povídání si o něčem, co s tvorbou nesouvisí.

Během **komunikace s dospělým** může dítě vykládat o obrázku (podrobnosti týkající se kresby, např. co na ní je), spontánně sdělit dospělému něco, co s tvorbou nesouvisí, poprosit ho o pomoc nebo si povídat s náhodným posluchačem, což znamená, že původní posluchač dítěte například odejde, a tak dítě dopoví to, co říkalo, tomu, kdo prochází kolem.

Další formy komunikace mohou být například takové, že dítě vydává různé zvuky – vrčení, smích, protahuje slabiky a podobně. Nebo si přímo zpívá nějakou písničku (z pohádky, seriálů atd.). Tyto formy komunikace mohou dítěti pomáhat v tempu kreslení, tempu vedení čar, a tak umocňovat citový prožitek z tvorby.

Do této kategorie jsou zařazeny i tyto projevy, u kterých bychom mohli na první pohled trochu váhat. Ale opravdu patří sem, jako například:

- když Anežka přetáhla a řekla „Jéééj.“ – vlastně bychom mohli přemýšlet i nad formou vlastní úvahy, ale pokud je vyjádření k dané situaci ve formě citoslovce, zařadíme projev sem.

Fantazírování

K dětství neodmyslitelně patří dětská fantazie a představivost. Do této kategorie jsem zařadila projevy jako je fantazírování ve fiktivním světě, fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti, explicitní identifikaci dítěte s kresbou, pokud dítě komunikovalo buď s kresbou, nebo s předmětem ke kreslení.

Ve škále hodnotíme pouze explicitní fantazírování, tedy jen pokud dítě promluví. Nelze hodnotit implicitní fantazírování z toho důvodu, že bychom se pouze domnívali, že dítě fantazíruje, ale nemohli bychom to říci s jistotou. Fantazírování zde primárně chápeme jako

„oživování“ toho, co je zobrazováno. Což znamená, že dítě svými komentáři, příběhy, „dává život“, metaforicky řečeno, tomu, co je nakreslené na papíře.

- Pokud dítě přisuzovalo například předmětům nějaké lidské vlastnosti, říkalo například: „*tuhle fixu ne, ta je hloupá*“ nebo „*to nepískám já, to ta pastelka*“, tak se nejedná o fantazírování (neoživuje tím kresbu ani tu činnost), ale řadíme to do běžné komunikace, případně samozřejmě do komunikace s vrstevníkem či dospělým, protože je to pouze forma metaforického vyjádření, kterou všichni občas v komunikaci využíváme. Pokud ale výrok bude znít: „*Ty ty, zlobivá hnědá*“, kdy dítě mluví s předmětem ke kreslení, už je to něco, co souvisí s fiktivním světem, dítě vlastně oživuje předmět ke kreslení v rámci té samotné činnosti. Je důležité tyto malé rozdíly vnímat.

Pomůcky

Nedílnou součástí procesu kreslení je práce s pomůckami, bez které by ani výsledná kresba nemohla vzniknout. Děti často hodnotí materiál, třídí pomůcky (například podle barev, velikosti, nějakých dalších vlastností), mají potěšení z barevné pestrosti.

Tvorba

Do kreslení nebyly děti nikdy nuceny, tudíž bylo potěšení z tvorby zaznamenáno u každého. Jako potěšení z tvorby bylo bráno experimentování pomocí črtání, pečlivé vybarvování nebo obtahování, opakování nějakého motivu, dekorování předmětů (například ornamentální zdobení papíru), objevování možnosti konfigurace (když například dítě zaplňovalo celý papír, prostředí na něm pročeňovalo nebo různě seskupovalo věci), když se kreslený objekt postupně vyvíjel nebo dítě vkládalo do kresby písmo.

Zda dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo, posoudíme především na základě našeho pozorování. Dva body udělíme, pokud to trvalo většinu, například 80 % času kreslení. Jeden bod, pokud to bylo méně než polovinu času. Samozřejmě známky toho také vidíme ve výsledné kresbě. Při hodnocení toho, jak často dítě opakovalo jeden motiv, bereme v úvahu opakování motivu jak v rámci jednoho obrázku, tak opakování motivu

v rámci dalších obrázků, které dítě nakreslilo. Nejasnosti se objevily například v těchto úkonech:

- *Tráva* – mohli bychom uvažovat nad tím, zda zobrazení pohybu ruky při kreslení trávy můžeme zařadit do kategorie „Experimentování pomocí črtání“. Protože ale v tomto případě zrovna Hana explicitně neřekla, že se stébla trav hýbou, rozhodla jsem se to nezapočítat, protože se můžeme v tomto případě pouze domnívat, zda autorka měla představu hýbajících se stébel trav, či nikoliv.

Výsledná kresba

Zde jde o výsledek, o produkt kreslení, které dítě ukončilo. Výslednou kresbou může být i obrázek, který není z našeho pohledu hotový. Projevy z této kapitoly zařazené do škály hodnotící potěšení jsou: odložení kresby s tím, že si ji poté dítě dodělá, prosba o vystavení kresby či obdarování někoho danou kresbou.

3.3.1.3 Komentář ke kategoriím

Pro potřeby hodnotící škály bylo potřeba najít položky, ve kterých by se na tvorbě zobrazujícího hodnotilo něco jiného než v testech kognitivních schopností. Inspirace byla čerpaná zvláště z Příhody (1963), který rozfázoval vývoj spontánní kresby, který můžeme rozdělit vlastně do jakýchsi dvou celků. První tvoří črtací experimentace, zvýznamňování čmáranic a prvotní obrys. Druhý by obsahoval lineární náčrt, realistickou a naturalistickou kresbu. A zajímavé je, že v mém vzorku narážím na to, že pokud je kresba dětí pro okolí srozumitelná (tzn. grafický útvar se podobá zobrazovanému objektu, jedná se zde už např. o realistickou fázi kresby), nachází se zde přesto obdoby užívání si potěšení, které nabízely již zvládnuté vývojové výzvy. Z období črtací experimentace se zde objevovalo kromě samotného črtání (znázorňující například vlny či silný vítr) i pečlivé vybarvování, a Haberhauerová ve své bakalářské práci narazila i na dekorování papíru. Z fáze zvýznamňování čmáranic se zde občas stále vyskytuje to, že se objekt postupně vyvíjí (dítě něco začne kreslit, a poté zjistí, že je to něco jiného; kresba získává jiný význam, než který byl původně zamýšlen) a z fáze prvotního obrysu se zde vyskytuje opakování grafických

útvary, ať už jsou to auta, sluníčka či princezny. Útvary děti mohou různě obměňovat a užívají si to, že daný objekt zvládají. Veškeré tyto projevy jsou pro dítě pouhým potěšením, protože kognitivně jsou už relativně dávno v jiné fázi.

U kategorie Fantazírování bylo zas potřeba vyčlenit takové položky, které nebudou pouze o přítomné fascinaci zobrazovaným objektem či projekcí citových konfliktů. Otázkou také bylo, zda zahrnout celou oblast komunikace, která je jaksí navíc k samotnému kreslení. Ale pokud máme komunikaci pod kontrolou, tak, že nesplývá se samotným kreslením, můžeme ji zahrnout. Byla by škoda předem nepřihlížet k něčemu, co je součástí hry kreslení. Obdobná otázka vyvstávala u kategorie Výsledné tvorby. Využití výsledné kresby jakoby zpochybňuje, že kreslení bylo motivované funkčním potěšením, ale jsem přesvědčena, že instrumentální využití výsledné kresby nemusí být v rozporu s funkčním potěšením ze samotného procesu kreslení. Opět by byla škoda apriori abstrahovat od využití výsledné kresby, či kvůli tomu vylučovat pozorované případy kreslení. V žádném z pozorovaných případů to nevypadalo, že by děti kreslily s cílem cokoliv získat.

3.3.1.4 Úpravy škály

V průběhu práce se škálou v praxi se objevilo několik případů, díky kterým jsem musela například zpřesnit pojmenování jednotlivých parametrů v podkategoriích, nebo jsem se rozhodla zavést podkategorii novou. Zde tyto změny uvádím:

- Často se při pozorování stalo to, že dítě začalo kreslit stejný obrázek, jako jeho vrstevník. Dá se uvažovat nad potěšením, které dítě má z paralelního sdílení aktivity s vrstevníkem. Původně toto bylo dopsáno do kategorie „Jiné“, ale protože se to opakovalo více než dvakrát, rozhodla jsem se zařadit do škály novou kategorii pojmenovanou „Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka“.
- Několikrát bylo v pozorováních zaznamenáno, že dítě svému vrstevníkovi nabízelo pomoc. To se bohužel ale nedalo zařadit pod „Dítě se hravě přetahovalo o moc“, protože to tomu tolik neodpovídalo. Když se děti přetahovaly o moc, chtěly ji spíše získat, kdežto při nabízení pomoci tu moc naopak chtějí dát druhému. Proto jsem se

rozhodla nakonec tuto možnost přejmenovat na „Dítě si pohrávalo s mocí“, kam lze zařadit oba dva zmíněné projevy.

- Marie (5;3), Andrea (5;6) a David (5;6) chválili sebe v komunikaci s vrstevníkem. Projevy byly zařazeny do kategorie „Jiné“, ale pro příští práci s hodnotící škálou by bylo dobré tento projev zařadit samostatně do kategorie Komunikace s vrstevníkem.
- Protože se v kategorii „dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh“ ani v jednom případě nic neobjevilo (respektive nejdříve ano, ale po ujasnění si kritérií byly příběhy přesunuty do fantazírování), tak jsem po dlouhých úvahách zjistila, že je tato kategorie ve škále možná zbytečně, protože to samé, co bychom zařadili jako příběh vyprávěný vrstevníkovi, můžeme vlastně stejně tak zařadit do kategorie „dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou nesouviselo“. Proto by mohla být klidně v budoucnu pro další použití odstraněna.

3.3.2 Jiráskův test školní zralosti

Jak už bylo v teoretické části popsáno, ve vlastním výzkumu jsme použili Jiráskovu verzi Kernova testu, tedy tu, kde jsou pouze tři úkoly z původních šesti. Přesnou podobu zadávaného testu můžete vidět na obrázku, který je umístěn na konci této kapitoly. Jirásek hodnotí úlohy na již zmíněné škále 1-5, kterou u každého úkolu samostatně zmíním, respektive přesná bodová kritéria. Celkově je tedy možné získat nejméně 3 a maximálně 15 bodů, jednoduchým součtem bodů za všechny 3 úkoly. Případně když vydělíme výsledné číslo třemi, získáme průměrnou známku, podobnou té školní. Já jsem pro své účely body v hodnocení převrátila, tzn. Jirásek měl u každého úkolu jeden bod za nejlepší výkon a pět bodů za nejhorší, já uděluji 5 bodů za nejlepší výkon a 1 bod za nejhorší. A to z toho důvodu, aby měl úkol stejnou orientovanost škály méně – více v míře bodů a míře schopností, jako všechny ostatní a lépe se mi s ním pracovalo. Čím více bodů dítě získá, tím je jeho školní připravenost vyšší. U každého úkolu je přidán obrázek s ukázkou hodnocení daného úkolu Jiráskem.

První úkol – kresba mužské postavy, byl doprovázen tímto slovním zadáním: „Tady nakresli nějakého pána. Tak, jak to umíš“. Občas byla reakce dětí na toto zadání taková, že kreslit pána neumí, ale nakonec ho všechny děti nakreslily. Zpětně bude ohodnocena kresba na základě těchto kritérií:

5 – Nakreslená postava musí mít hlavu, trup a končetiny. Hlava je s trupem spojena krkem a není větší než trup. Na hlavě jsou vlasy (popř. je zakrývá čepice nebo klobouk) a uši, v obličeji oči, nos a ústa. Paže jsou zakončeny pětiprstou rukou. Nohy jsou dole zahnuté. Vyjádření mužského oblečení. Postava je nakreslena tzv. syntetickým způsobem.

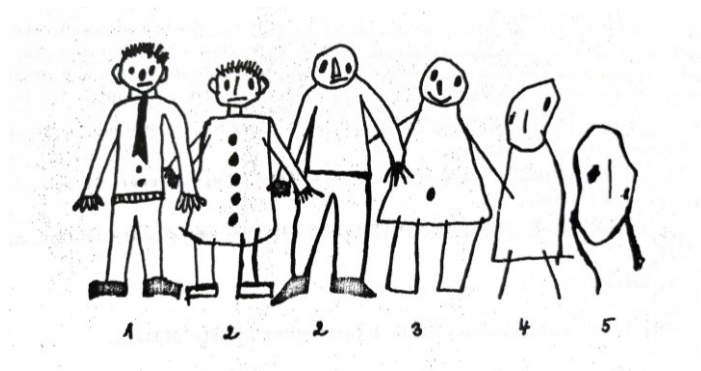
4 – Splnění všech požadavků jako na jedničku kromě syntetického způsobu zobrazení. Tři chybějící části (krk, vlasy, jeden prst ruky, ne však část obličeje) mohou být prominuty, jsou-li vyváženy syntetickým způsobem zobrazení.

3 – Kresba musí mít hlavu, trup a končetiny. Paže nebo nohy kresleny dvojitou čarou. Tolerujeme vynechání krku, uší, vlasů, oděvu, prstů a chodidel.

2 – Primitivní kresba s trupem. Končetiny (stačí jen jeden pár) jsou vyjádřeny jen jednoduchými čarami.

1 – Chybí jasné zobrazení trupu („hlavonožec“ nebo překonávání „hlavonožce“) nebo obou párů končetin.

Ukázka hodnocení úkolu č. 1

(Jirásek, 1992, s. 11)

Druhý úkol – nápodoba psacího písma, byla zadána takto: „Podívej se, tady je něco napsáno. Vím, že ses ještě psát neučil/a, ale zkus to, jestli bys to taky uměl/a. Dívej se, jak je to napsané, a tadyhle vedle (napravo) na to prázdné místo to tak napiš“. A posuzován byl takto:

5 – Zcela dobře čitelné napodobení napsané předlohy. Písmena nejsou dvakrát větší než v předloze. Začáteční písmeno má výrazně patrnou výšku velkého písmene. Písmena jsou dokonale spojena ve tři slova. Nesmí chybět tečka nad písmenem j (nebo i). Opsaná věta se neodchyluje od vodorovné linie o více než o 30°.

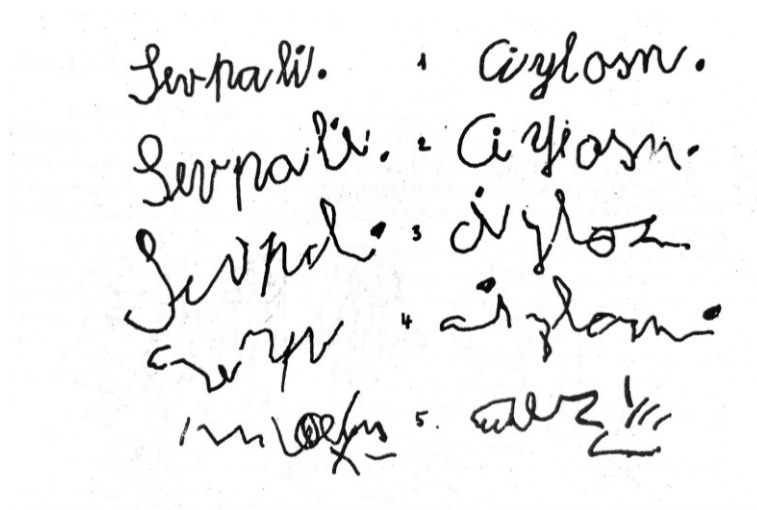
4 – Ještě čitelné napodobení napsané věty, na velikosti písmen ani na dodržení vodorovné linie nezáleží.

3 – Je patrné členění alespoň na dvě části. Lze rozpoznat alespoň čtyři písmena předlohy.

2 – S předlohou jsou si podobná alespoň dvě písmena. Celek ještě tvoří řádku „písma“.

1 – Čmárání.

Ukázka hodnocení úkolu č. 2

(Jirásek, 1992, s. 12)

Třetí úkol – obkreslení skupiny bodů, byl zadán s instrukcí: „Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle (napravo) nakreslit stejně.“ Tento úkol děti bavil ze všeho nejvíce, soudě podle jejich reakcí. A bodován byl takto:

5 – Téměř dokonalé napodobení předlohy. Tolerujeme jen velmi malé vychýlení jednoho bodu z řádku nebo sloupce. Zmenšení obrazce je přípustné, zvětšení nesmí být o více než o polovinu. Obrazec musí být rovnoběžný s předlohou.

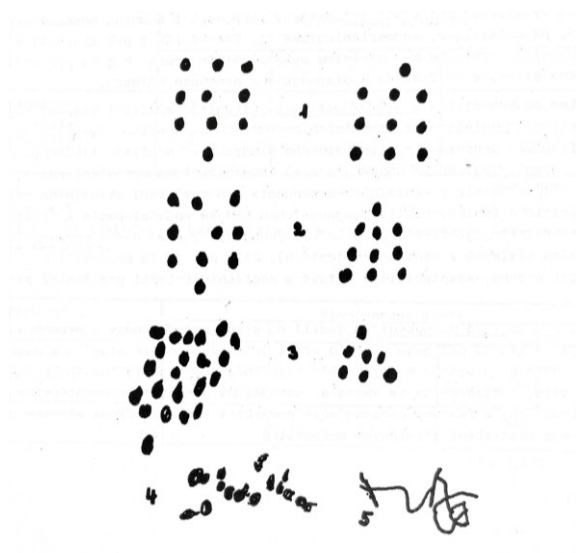
4 – Počet i sestavení bodů musí odpovídat předloze. Lze prominout vychýlení až tří teček o půl šířky mezery mezi řádky nebo sloupci.

3 – Celek se svým obrysem podobá předloze. Výškou a šířkou ji nepřevyšuje více než dvakrát. Teček nemusí být správný počet, ale nesmí jich být více než dvacet a méně než sedm. Toleruje se jakékoliv pootočení – i o 180°.

2 – Obrazec se již svým obrysem nepodobá předloze, skládá se ale ještě z teček. Na velikosti obrazce a na počtu teček nezáleží. Jiné tvary (čáry) nejsou přípustné.

1 – Čmárání.“ (Jirásek, Tichá, 1980, s. 65-67)

Ukázka hodnocení úkolu č. 3

(Jirásek, 1992, s. 13)

Instrukce při zadání OTZŠ jsem dětem případně zopakovala, když bylo potřeba, ale úkoly jsem nijak více nevysvětlovala, ani jsem dětem nepomáhala. Tento test byl zadáván ve skupince dětí, a to kvůli úspoře času. Nikdy ale nebylo ve skupince více než 3 děti. Vždy jsem posadila děti kousek od sebe, tak, aby se navzájem nerušily a mohly se na úkoly soustředit. Párkrát se stalo, že se dívaly, jak kreslí ostatní, načež jsem reagovala tak, že *„každý kreslí sám za sebe, tak jak umí“*. Kolem dětí jsem obcházela a sledovala jejich práci. Některé z nich byly rychlejší než ostatní a bez mého vysvětlení se pustily do dalších úkolů, které intuitivně správně pochopily.

Testovací arch

Eva je Lu.	
	

3.3.2.1 Test verbálního myšlení

K samotnému OTZŠ byl později doplněn test verbálního myšlení, který testuje verbální analýzu a syntézu, na rozdíl od té neverbální. Tudíž jsem ho do svého testování také zahrnula. Ačkoli Jirásek původně používá plusové a mínusové body, já jsem se rozhodla pro účely své práce, které nejsou diagnostické, používat pouze ty plusové. Při samotném hodnocení výkonů jsem používala správné odpovědi, které uvádí sám Jirásek, a taktéž body v rozpětí 0-2. Z původních 20 otázek jsem jich vybrala 10, a to hlavně proto, že byl toto pouze jeden ze čtyř úkolů, které děti musely absolvovat, tudíž jsem chtěla co

nejvíce eliminovat jejich únavu a nesoustředěnost, která by pravděpodobně u všech nastala, pokud by testování trvalo dlouho. Níže jsou vypsané použité otázky, včetně toho, co zkoumají a způsobu, jakým budou hodnoceny. Pokud dítě odpoví správně na všech 10 otázkách, a u některých řekne více než jednu možnost (např. u rozdílů mezi zvířaty), je možné ve výsledku získat maximálně 17 bodů.

1) *Ráno snídáme a v poledne...?*

Správná odpověď: Obědváme, jíme polívku, maso. = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Úkol je orientovaný na infralogické vztahy. Chceme po dítěti znát stravovací návyk, který je závislý na určité denní době.

2) *Proč se před příjezdem vlaku zavírají na trati závory?*

Správná odpověď: aby se vlak nesrazil s autem, aby pod vlak nikdo nevběhl apod. = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Zde se jedná o infralogické vztahy. Chceme po dítěti znát důvod, proč se závory zavírají – pojmenování kauzality.

3) *Třešně, švestky, hrušky, jablka... to je?*

Správná odpověď: ovoce = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Tento úkol je zaměřen na logické vztahy – chceme po dítěti, aby pojmenovalo nadřazenou kategorii pro její zástupce.

4) *Co je Praha, Beroun, Plzeň?*

Správná odpověď: města = 2 body, nádraží = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Stejně jako předchozí úkol i tento je zaměřen na logické vztahy. Po dítěti chceme slyšet jevům nadřazenou kategorii.

5) *Malá kráva je telátko, malý pes je..., malá ovce...?*

Správná odpověď: štěňátko, jehňátko = 2 body, jeden ze dvou údajů = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Tento úkol je zaměřen na infralogické vztahy. Vyžadujeme po dítěti, aby pojmenovalo část z páru rodič – jeho mládě.

6) *Proč má vozidlo brzdu?*

Správná odpověď: může brzdit z kopce, zpomalit v zatáčce, zastavit v případě nebezpečí srážky, zastavit po ukončení jízdy apod. – stačí 2 důvody = 2 body, jeden důvod = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Úkol je zaměřen na infralogické vztahy. Úkolem dítěte je pojmenovat kauzalitu – k čemu slouží brzda ve vozidle.

7) *Čím se podobají veverka a kočka?*

Správná odpověď: jsou oba savci nebo uvedení 2 společných znaků: mají 4 nohy, ocas, srst, chlupy, kožich, umí lézt po stromech... = 2 body, jedna podobnost = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Tento úkol je zaměřen na logické vztahy. Po dítěti chceme, aby pojmenovalo buď společné vlastnosti dvou objektů, nebo jim nadřazenou kategorii.

8) *Kopaná, skok vysoký, tenis, plavání... to jsou?*

Správná odpověď: sporty, tělovýchova = 2 body, hry, cviky, tělocvik, závody... = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Tento úkol je zaměřen opět na vztahy, které jsou logické. Vyžadujeme po dítěti pojmenování nadřazené kategorie.

9) *Které znáš dopravní prostředky?*

Správná odpověď: výčet prostředků, zahrnujících pozemní prostředky, letadlo nebo loď... = 2 body, uvedení objektů až po vysvětlení významu dopravních prostředků = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Úkol směřuje k logickým vztahům. Po dítěti vyžadujeme vyjmenování objektů, které řadíme do nadřazené kategorie „dopravní prostředky“.

10) *Proč lidé provozují sporty?*

Správná odpověď: dva důvody jako: Aby byli silní, aby nebyli tlustí, chtějí zvítězit, dělají to pro zábavu... = 2 body, jeden důvod = 1 bod, špatná odpověď = 0 bodů

Úkol je zaměřen na infralogické vztahy. Chceme, aby dítě pojmenovalo kauzalitu, aneb co je důvodem toho, že lidé cvičí (Jirásek in Švancara, 1974, s. 254-255).

3.3.3 Ravenovy progresivní matice

Pro účely mého výzkumu jsem vybrala pouze 10 barevných matic, které budou níže blíže představeny a popsány. Zprvu jsem zadala dětem vždy dvě cvičné matice, na které kdyby dítě neodpovědělo správně, ukázala jsem mu, a vysvětlila, co je správná odpověď. Tato situace nastala ovšem pouze ve dvou případech. Při dalším zadávání jsem používala trochu upravenou instrukci, která je v manuálu: „*Dobře se podívej na tento obrázek. Jen jeden z dílků je ten správný, který sem patří. Dávej pozor, dobře si každý z nich prohlédni a pak ukaž na správný díl, který sem patří.*“ (Raven, 1977, s. 12). Úkol děti bavil, a některé z nich ho dokonce komentovaly jako lehký a chtěly další obrázky. Jen málo dětí přemýšlelo nad maticemi delší dobu a vypadaly nejistě. V průběhu jsem opět dále více nekomentovala, dětem jsem nedávala zpětnou vazbu, zda zvolily správnou možnost či ne.

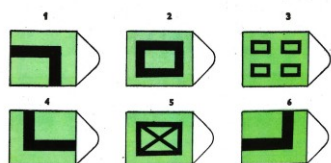
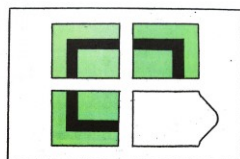
Cvičné matice:

U první cvičné položky je potřeba najít takovou chybějící část, která dohromady s ostatními dává, zhruba, čtverec. Správná je možnost č. 6. U druhé položky jde o to

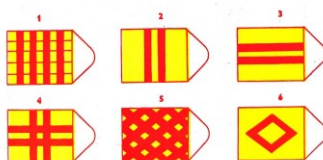
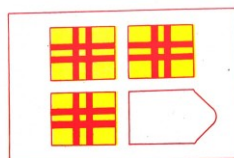
naleznout část, která je shodná s ostatními a navazuje tak na ostatní ve všech směrech. Správně je možnost č. 4. Obě cvičné položky jsou součástí setu AB.

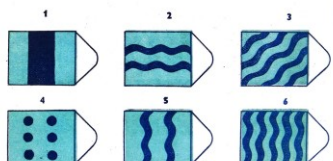
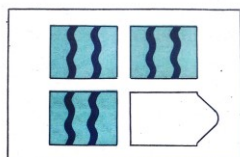
AB 4

— AB —
AB 1

AB 2

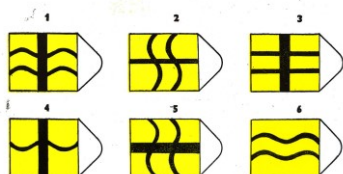
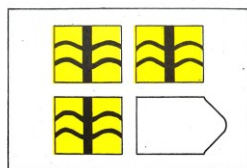

Úkol 1

U této položky chybí čtvrtý objekt, který by měl být orientovaný shodně s ostatními, aby tvořily vlnky sloupec. Správně je tedy možnost č. 5. Úkol je součástí setu B. Jedná se o práci s infralogickými vztahy.

AB 3

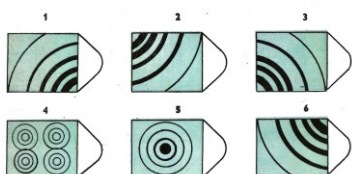
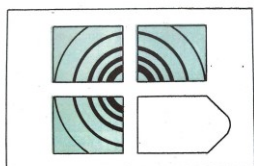

Úkol 2

Zde chybí kousek, který by měl být stejný, jako všechny ostatní a navazovat tak na černou svislou přímku, vlnky se v každé části stejně opakují. Správná je tedy odpověď č. 1. Úkol je součástí setu AB. Jedná se o práci s infralogickými vztahy.

AB 5

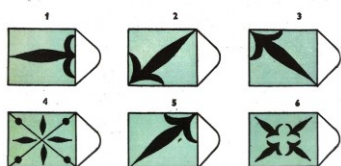
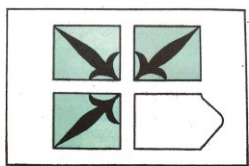

Úkol 3

Zde chybí část, která by se všemi ostatními dávala dohromady jakýsi kruh. Správná je tedy možnost č. 2. Úkol je součástí setu AB. Jedná se o práci s infralogickými vztahy.

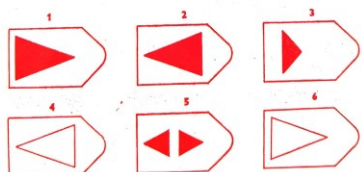
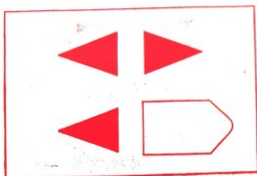
AB 7

Úkol 4

U této položky chybí část, která by s ostatními tvořila dohromady jakýsi tvar kříže. Správná je tedy odpověď č. 3. Úkol je součástí setu AB. Jedná se o práci s infralogickými vztahy.

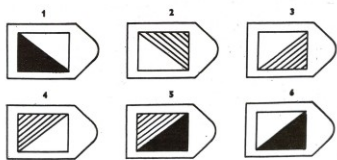
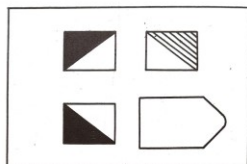
B 3

Úkol 5

U této položky chybí jeden červený trojúhelník, který by byl shodně orientovaný s trojúhelníkem nad ním, tedy ve sloupci. Proto je správně možnost č. 1. Úkol je součástí setu B. Jedná se o práci s infralogickými vztahy.

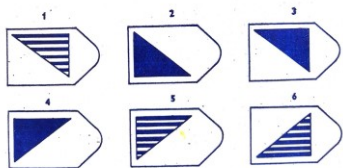
B 6

Úkol 6

V této položce chybí část, která by měla mít stejný vzor jako objekt nad ní ve sloupci (odlišný vzor od té ve stejném řádku), a zároveň by měla být překlopena podle vertikální osy. Správná je tedy možnost č. 3. Úkol je součástí setu B. Jedná se o práci s infralogickými i logickými vztahy.

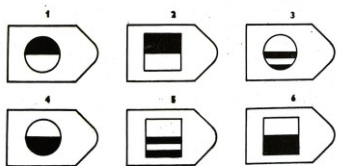
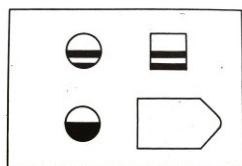
B 7

Úkol 7

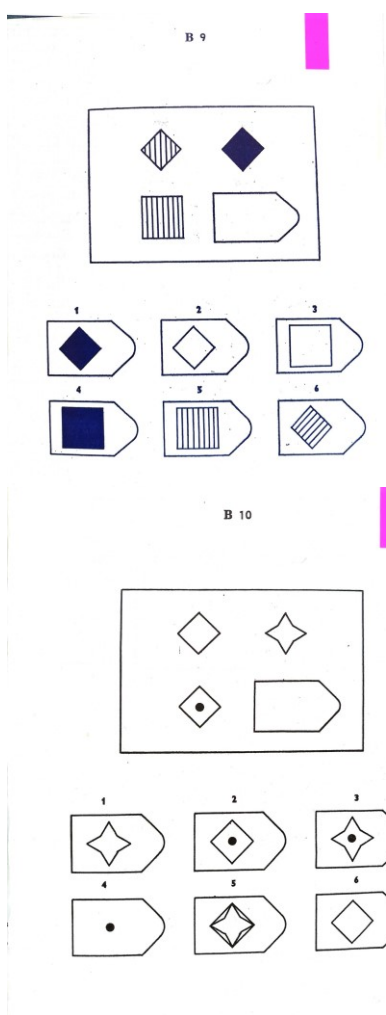
Zde je potřeba hledat chybějící část, která bude převrácena podle vertikální osy a bude mít stejný vzor, jako objekt vedle ní ve stejném řádku. Správná je tedy možnost č. 5. Úkol je součástí setu B. Jedná se o práci s logickými i infralogickými vztahy.

B 8

Úkol 8

Zde je třeba hledat chybějící část, která bude mít stejný vzor jako objekt nalevo v řádku, a současně stejný tvar (tzn. čtverec) s objektem ve sloupci. Správně je tedy možnost č. 6. Úkol je součástí setu B. Jedná se hlavně o práci s logickými vztahy.

Úkol 9

U této položky je třeba najít chybějící část, která bude mít stejný vzor s objektem ve sloupci a stejný tvar s objektem v řádku. Správně je tedy možnost č. 4. Úkol je součástí setu B. Jedná se hlavně o práci s logickými vztahy.

Úkol 10

U poslední zadávané položky je třeba najít chybějící část, která bude mít stejný tvar s objektem ve sloupci a zároveň bude mít uprostřed černou tečku, stejně jako objekt v řádku. Správně je tedy možnost č. 3. Úkol je součástí setu B. Jedná se o práci s logickými vztahy.

3.3.4 Úkol inspirovaný Adi-Japhovou a Freemanem

V tomto úkolu byl použitý podnětový materiál, který reflektuje situaci interference a který zpracovala ve své diplomové práci Helena Kylarová (2017). Jedná se o kartičky, kde je znatelná podobnost písmenka a konkrétního objektu, obrázku, který je nakreslený vedle něho (jde tu tedy o tzv. kvaziikonicitu). Tyto kartičky tedy mohou dítěti evokovat jak systém obrázku, tak systém písma, a proces interference je následně více zkoumán rozhovorem nad tímto materiálem. Kartičky můžete vidět níže.

Tento úkol byl zařazený do testování až jako poslední v pořadí, a to z toho důvodu, že úkol není zcela běžný a mohl by ovlivnit u dětí porozumění dalším úkolům, a vnést do nich například nechtěné prekoncepty. Úkol absolvovaly děti v rámci jednoho „testovacího“ dne, to znamená společně se všemi ostatními úkoly. A to z časových důvodů jak mě samotné, tak daných mateřských školek. U některých dětí byla proto v tomto momentě už zřetelná únava.

3.3.4.1 Rozhovor a hodnocení

Během rozhovoru bylo každé dítě dotazováno podle předem připravených otázek, které znějí takto:

- 1) Co si myslíš, že je na těch kartičkách?*
- 2) Poznáš, co je to za písmenko/ číslo? (pokud dítě řeklo, že je tam písmenko/ číslo)*
- 3) Některé děti říkají, že na téhle kartičce (s obrázkem) by šel najít tvar písmenka. Co si myslíš ty, mohli bychom tam vidět tvar písmenka?*
- 4) Některé děti říkají, že jim tahle kartička (s písmenkem/ číslem) připomíná obrázek. Připomíná ti to něco?*

Na základě rozhovoru můžeme usuzovat, které odpovědi patří mezi nejvyspělejší. To budou typické tím, že byl rozeznán jak obrázek, tak písmenko – v některých případech dítě dokázalo dokonce i určit přesné písmenko, o které se jedná. Stávalo se ale samozřejmě i to, že děti negovaly buď přítomnost písmene, nebo přítomnost obrázku.

Při hodnocení je pro nás důležité zjištění ohledně arbitrárnosti. Pokud některé z dětí stále připodobňuje písmo pouze nějakému reálnému objektu, můžeme usuzovat na nepochopení arbitrárnosti písma. Tudíž nezvládnutá kvaziikonicita se projeví tím způsobem, že dítě nepřipouští, že lze najít v obrázku písmenko a v písmenku obrázek. Abychom mohli posuzovat tento úkol společně s dalšími, musí být hodnocený stejným principem. Proto za každý splněný úkol bude započítán 1 bod. Čím více bodů dítě získá, tím více toho samozřejmě umí. U každé kartičky je možné získat 4 body, celkem tedy 20

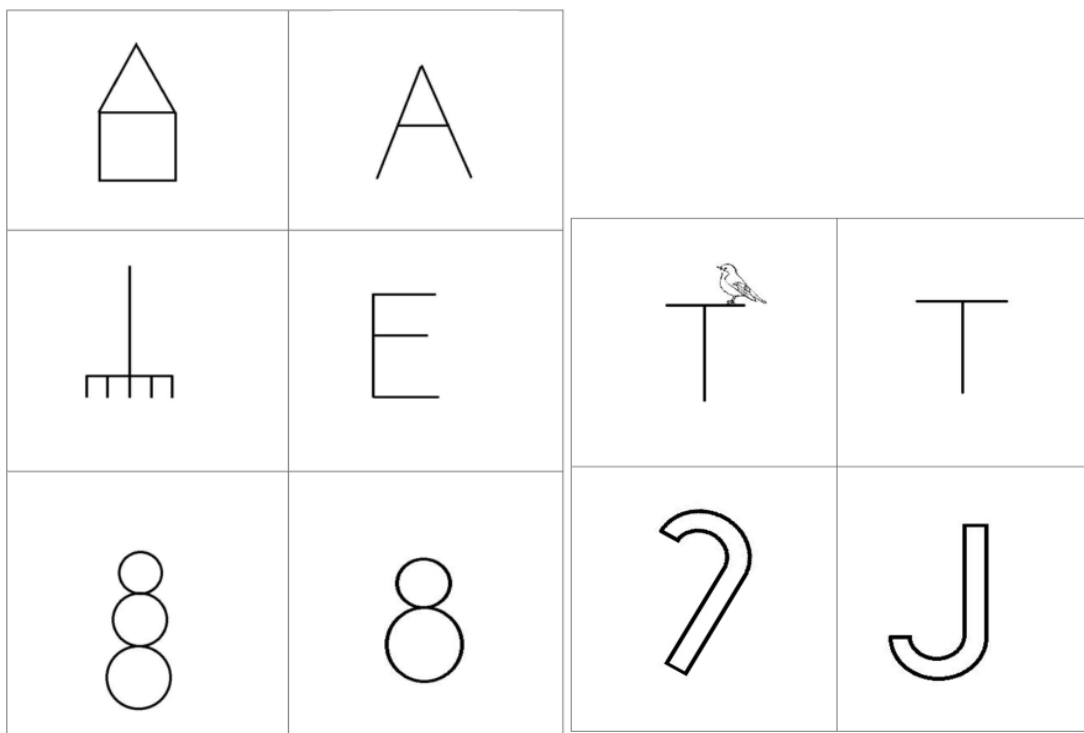
bodů, což by značilo perfektně zvládnutou ikonicitu. Každé dvojice kartiček se týkají tyto 4 úkoly:

1. úkol – dítě pozná, že je na předložených kartičkách písmeno/ číslice. Nemusí to umět přečíst či pojmenovat a také se může stát, že říká číslici písmeno = 1 bod. Dítě na kartičkách písmeno/ číslici nerozpozná = 0 bodů.

2. úkol – dítě písmeno nebo číslici správně přečte = 1 bod. Pokud ne = 0 bodů. (jestliže udělujeme za tento úkol dítěti 1 bod, automaticky získává bod i v předchozím úkole)

3. úkol – dítě v písmenu či číslici vidí obrázek = 1 bod. (Tento úkol bodujeme pouze v případě, pokud dítě považuje písmeno za písmeno. U některých dětí je v příloze napsáno u tohoto úkolu „ano“, značící jeho splnění, ale bod neudělujeme. Jedná se o splnění úkolu až na základě mého vysvětlení, že na jedné kartičce je písmenko.)

4. úkol – dítě v obrázku přečte písmeno/ číslici = 1 bod. Pokud ne = 0 bodů. (Logicky nemůžeme tento úkol bodovat, pokud dítě nesplní alespoň jeden z předešlých úkolů. Tedy i když je u úkolu napsané, že dítě odpovědělo "Ano", neznamena to, že automaticky získává bod.)

3.4 Zpracování a analýza dat

Nejprve budou představena data, která byla sebrána. A to především z hlediska celkového počtu získaných bodů, četnosti jednotlivých správných odpovědí a toho, jaká byla úspěšnost. Toto statistické zpracování bylo provedeno v programu Microsoft Excel, pomocí funkcí ČETNOSTI, SUMA a další. Korelace byly provedeny pomocí programu Jamovi. Zkoumanými proměnnými jsou následující kategorie:

- Pohlaví a věk
- Míra potěšení
- Výsledek Jiráskova testu školní zralosti
- Výsledek testu Ravenovy progresivní matice
- Výsledek testu inspirovaného Adi-Japhovou a Freemanem
- Výsledek Jiráskova testu školní zralosti (verbální)

Pohlaví a věk

Ve vzorku byly zastoupeny dívky v počtu 6, což je 35 %, a chlapci v počtu 11, tedy 65 %. Převažovali tedy chlapci. Co se věku týče, nejmladší zastoupený věk byl přesně 5 let, naopak nejstarší věk dítěte v mém výzkumu byl 6 let a 10 měsíců. Nejpočetněji byl zastoupen interval mezi 5;0 a 5;8.

Míra potěšení

Děti nasbíraly v hodnotící škále potěšení body v intervalu od 8 do 24 bodů. Průměrný počet byl 16 bodů. Co se jednotlivých kategorií týče, tak nejvíce bodů děti nasbíraly v kategorii Komunikace s vrstevníkem, kde získaly všechny celkem 121 bodů, což je o polovinu více než druhá nejčastější kategorie Tvorba, kde bylo celkem získáno 62 bodů.

V komunikaci se sebou samotným byly nasbírány pouze 4 body, což přičítáme tomu, že nebylo moc případů, kdy děti kreslily samy. Většinou byly ve společnosti vrstevníka, proto není tato kategorie tolik zastoupena. U komunikace s vrstevníkem bylo nejčastěji zaznamenáno potěšení ve formě bavení se nad průběhem tvorby (33 bodů), poté poučování vrstevníka (19 bodů), snaha na sebe upozornit (15 bodů), povídání si o něčem, co s tvorbou nesouviselo (13 bodů), zájem o kamarádovu tvorbu (12 bodů) a poté zbylé kategorie. U komunikace s dospělým bylo získáno celkem 19 bodů, z čehož 11 bodů bylo získáno za to, když dítě dospělému vykládalo o obrázku. V dalších formách komunikace děti nasbíraly celkem 13 bodů, z čehož 11 bodů bylo za různé zvuky, jako například „ďudďudďůůů“ nebo „kalhotkýýýýý“.

V kategorii Fantazírování bylo nasbíráno celkem 19 bodů. Nejpočetněji zastoupené bylo potěšení z fantazírování v reálné minulosti, budoucnosti a současnosti, kde bylo získáno 8 bodů. Potěšení z fantazírování ve fiktivním světě a explicitní identifikování se s kresbou získali obě po 5 bodech. A zbylý 1 bod byl za komunikaci s předmětem ke kreslení.

Co se týče Pomůcek, zde bylo získáno 13 bodů. Častěji než hodnocení materiálu (5 bodů) se vyskytlo potěšení z barevné pestrosti (8 bodů).

Tvorba byla druhou nejčastější oblastí, kde děti vyjadřovaly potěšení, a to opravdu často formou opakování nějakého motivu (27 bodů), a poté i pečlivým vybarvováním a obtahováním (19 bodů). Podobný počet bodů měly následující projevy potěšení – experimentace pomocí črtání a objevování možnosti konfigurace (7 a 6 bodů). Na posledních místech, tedy méně užívané potěšení bylo vkládání písma do obrázku a vývoj kresleného objektu (2 a 1 bod). To naznačuje tomu, že si plno z pozorovaných dětí užívá potěšení z Příhodovy fáze prvotního náčrtu, a také črtací experimentace.

Výsledek Jiráskova testu školní zralosti

Tento první test předpokládáme, že je míře potěšení nejbližší, protože jde primárně o grafický test, a proto si ukážeme jeho výsledky jako první. Celkově získaly děti v tomto testu 165 bodů. V tabulce č. 1 můžeme vidět, že interval se pohyboval od 6 do 14 bodů a nejčastěji bylo získáno 12 bodů, a to právě 4krát.

V tabulce č. 2 najdeme korelaci tohoto testu s mírou hodnoceného potěšení. Vidíme, že se jedná o korelaci 0,262 na hladině významnosti 0,31. Jde tedy o slabou korelaci, a naopak vysokou hladinu významnosti, nelze tudíž v tomto vztahu potvrdit, a ani vyvrátit, žádnou závaznou souvislost. Tato případná souvislost by mohla být předmětem dalšího zkoumání.

Tabulka č. 1: Četnost získaných bodů v Jiráskově OTŠZ

	Četnost	
Jirásek (počet získaných bodů)	Absolutní	Relativní
6	2	11,8 %
7	2	11,8 %
8	2	11,8 %
9	2	11,8 %
10	1	5,9 %
11	3	17,6 %
12	4	23,5 %
14	1	5,9 %

Tabulka č. 2: Korelace míry potěšení a výsledku v Jiráskově OTŠZ

Correlation Matrix			
		Míra potěšení	Jirásek
Míra potěšení	Pearson's r	—	0.262
	p-value	—	0.310
Note. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$			

Výsledek testu Ravenovy progresivní matice

Tento úkol je orientován na neverbální myšlení, při němž jsou zde největší nároky na abstraktně – vizuální myšlení, protože má dítě nějaký materiál před očima. Podíváme-li se na úspěšnost v jednotlivých úkolech (viz Tabulka č.3), zjistíme, že nejúspěšnější byly děti v úkolech č. 1, 2 a 5, kde u všech tří dosahovala úspěšnost 88,2 %. Nejméně úspěšné byly děti v úkolech č. 8 a 9, kde byla úspěšnost necelých 6 %. Modus je 15. Celkově všechny děti získaly 87 bodů.

V Tabulce č. 4 vidíme korelaci mezi mírou potěšení a výsledky v Barevných progresivních maticích. Korelace s mírou potěšení převyšuje všechny ostatní testy, které byly využity. Nabývá pozitivní hodnoty 0, 487 na hladině významnosti 0, 047. Jde tedy o korelaci, která už není úplně slabá, spíše střední. Lze tedy uvažovat nad vztahem mezi mírou potěšení z kreslení a mírou kognitivních schopností, které se využívají v testu barevných progresivních matic. Tedy čím větší potěšení z kresby dítě má, tím jsou jeho výsledky, a tudíž i využívané kognitivní schopnosti v něm, lepší.

Tabulka č. 3: Úspěšnost v Barevných progresivních maticích

Úkol č.	Úspěšnost	
	Absolutní	Relativní
1	15	88,2 %
2	15	88,2 %
3	12	70,6 %
4	10	58,8 %
5	15	88,2 %
6	7	41,2 %
7	7	41,2 %
8	1	5,9 %
9	1	5,9 %
10	4	23,5 %

Tabulka č. 4: Korelace míry potěšení a výsledku v Barevných progresivních maticích

Correlation Matrix			
		Míra potěšení	Raven
Míra potěšení	Pearson's r	—	0.487 *
	p-value	—	0.047
Note. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$			

Výsledek úkolu inspirovaného Adi-Japhovou a Freemanem

Jde o úkoly, které jsou verbální, a zároveň mají děti nějaký vizuální materiál v podobě kartiček. V tomto úkolu bylo celkem získáno 193 bodů, maximálně bylo možné získat 340 bodů. Úspěšnost byla tedy 57 %. V prvním úkolu děti nasbíraly celkem 59 bodů. Za správné přečtení písmenka získaly 34 bodů. Za to, že viděly v písmenku obrázek, získaly celkem 51 bodů a za to, že viděly v obrázku písmenko, získaly celkem 49 bodů. Níže v tabulce č. 5 můžeme vidět úspěšnost u jednotlivých kartiček a náležících úkolů. Nejlépe je na tom první a druhá sada kartiček (objekt A a E), kde 13 ze 17 dětí správně odhalilo přítomnost písmenka. Na dalším místě by byla pátá sada kartiček s objektem J, po ní ta s objektem T a jako poslední kartičky s číslicí 8.

U kartiček s objektem A rozpoznalo a správně přečetlo písmenko 10 dětí. 12 dětí vidělo v písmenku A domeček (nebo nějaký jiný obrázek) a 11 dětí vidělo v domečku písmenko. U objektu E správně přečetlo písmenko pouze 5 dětí, obrázek v písmenu vidělo 11 dětí a stejný počet dětí viděl v obrázku písmeno. U objektu 8 správně určilo číslici 8 dětí. Stejný počet dětí, tj. 10, pak viděl v číslici obrázek a naopak. U předposlední sady kartiček, objektu T, správně určilo písmenko 8 dětí. 8 dětí poté vidělo v písmenku T obrázek a 7 dětí vidělo v obrázku písmenko. Posledním objektem bylo písmenko J. To správně určily pouze 3 děti. 10 dětí vidělo v J obrázek a taktéž v obrázku písmenko.

V tabulce č. 6 můžeme vidět korelaci tohoto úkolu s mírou potěšení. Jde o negativní korelaci, která je ale opravdu velmi slabá, tudíž ve vztahu těchto úkolů moc nelze uvažovat nad nějakou závaznou souvislostí. Taktéž hladina významnosti je velmi vysoká, a to 0,889. Výsledky tedy spíše naznačují, že zde žádná významná závislost nebude.

Tabulka č. 5: Úspěšnost v úkolech inspirovaných Adi-Japhovou a Freemanem

Objekt	Úkol	Úspěšnost			
A	Přečte:	13	T	Přečte:	11
A	Písmenko:	10	T	Písmenko:	8
A	Obrázek:	12	T	Obrázek:	8
domeček	Písmenko:	11	bidýlko	Písmenko:	7
E	Přečte:	13	J	Přečte:	12
E	Písmenko:	5	J	Písmenko:	3
E	Obrázek:	11	J	Obrázek:	10
hrábě	Písmenko:	11	hůlka	Písmenko:	10
8	Přečte:	10			
8	Písmenko:	8			
8	Obrázek:	10			
sněhulák	Písmenko:	10			

Tabulka č. 6: Korelace míry potěšení a výsledku v úkolu inspirovaného Adi-Japhovou a Freemanem

Correlation Matrix			
		Míra potěšení	Kvaziikonita
Míra potěšení	Pearson's r	—	-0.037
	p-value	—	0.889
Note. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$			

Výsledek Jiráskova testu školní zralosti (verbální)

Poslední test je opět verbálního charakteru, ale už o nepřítomných věcech. Celkem zde bylo získáno 175 bodů. Interval získaných bodů u dětí se pohyboval od 6 do 14 bodů. V tabulce č. 7 můžete vidět celkový počet získaných bodů u každé otázky. Nejvíce jich bylo získáno u otázky č. 9 (celkem 33 bodů), která se týkala výčtu dopravních prostředků. Až na Jirku (6;1), kterému bylo potřeba dovysvětlit dopravní prostředky, tudíž získal 1 bod, všichni ostatní získali 2 body. Úspěšnost tedy byla 97 %. Druhou otázkou, za kterou bylo získáno nejvíce bodů (25 bodů), byla otázka na to, co je Praha, Beroun a Plzeň. Děti správně odpovídaly, že jsou to města. Tyto témata a okruhy jsou jim tedy zdá se velmi známé.

U otázky č. 1, co děláme v poledne, celkem 9 dětí neumělo správně odpovědět. U otázky č. 2, která se zajímala o to, proč se před příjezdem vlaku zavírají závory, nedokázalo odpovědět 8 dětí. Tyto dvě otázky byly pro pozorované děti těžké a získaly v nich nejméně bodů.

V tabulce č. 8 můžeme vidět korelaci mezi výsledky z verbálního testu OTŠZ a míry využívaného potěšení při kresbě. Korelace nabývá hodnoty 0,403 na hladině významnosti 0,108. Jde tedy střední korelaci, na jejímž základě můžeme uvažovat nad tím, že ve vztahu míry potěšení z kreslení a výsledky z verbálního testu OTŠZ je nějaká závazná souvislost, resp. že pokud stoupá u dítěte míra potěšení z kresby, stoupá i úspěšnost v tomto verbálním testu. Děti například lépe zvládají logické a infralogické vztahy.

Tabulka č. 7: Úspěšnost ve verbálním OTŠZ

Číslo otázky	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Počet získaných bodů	8	9	15	25	22	16	17	19	33	12

Tabulka č. 8: Korelace míry potěšení a výsledku ve verbálním testu školní zralosti

Correlation Matrix			
		Míra potěšení	Verbální Jirásek
Míra potěšení	Pearson's r	—	0.403
	p-value	—	0.108
Note. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$			

4 Diskuze

Tím, co jsem v mé práci zkoumala, bylo potěšení, resp. jeho míra v dětské spontánní kresbě, kterou jsem měřila pomocí mnou vytvořené škály, a její souvislost s mírou kognitivních schopností, které jsou běžně zahrnované do školní zralosti. Tuto míru jsem zkoumala pomocí Orientačního testu školní zralosti, včetně verbálního subtestu, Ravenovými barevnými progresivními maticemi a úkoly na kvaziikonicitu od Adi-Japhové. Za účelem získání těchto dat jsem vstoupila do dvou mateřských škol, kde jsem sbírala empirická data celkem od 17 předškolních dětí.

Co se týče hodnotící škály, vyskytlo se zde pár projevů potěšení, které se neobjevily ani jednou, a to: dítě hodnotilo, co nakreslilo; dítě si došlo pro vrstevníka; dítě poprosilo dospělého o pomoc; dítě si povídalo s náhodným posluchačem (kterým byl dospělý); dítě s kresbou komunikovalo; dítě si třídilo pomůcky (podle barev, velikosti, vlastností); dítě dekorovalo předměty a dítě chtělo kresbu vystavit. U potěšení z vyprávění příběhu vrstevníkovi bylo uvažováno nad vyřazením položky ze škály, protože označuje to samé jako vykládání vrstevníkovi něco, co s tvorbou nesouviselo. Věřím, že to, že se tyto projevy v mých pozorováních nevyskytly, neznamená, že by si je některé děti nemohly užívat. Myslím si, že byl můj výzkumný vzorek poměrně malý na to, aby mohl obsáhnout celou škálu potěšení. Také by zde stálo za úvahu to, jak by tato pozorování dopadla v jiné mateřské škole s jiným konceptuálním zaměřením, např. ve waldorfské nebo montessori škole.

Ráda bych také zmínila faktory, které mohly samotné testování nějakým způsobem narušit, ačkoli jsem se je snažila co nejvíce eliminovat. Z toho důvodu, že výzkum probíhal v mateřských školkách za běžného provozu, tak se bohužel nešlo vyhnout problémům, jako je např. okolní hluk, což při testování mohlo ovlivnit pozornost a soustředěnost dětí na úkoly. Bylo viditelné, že se nechají snadno vyrušit, a i během práce na úkolech „po očku“ sledují dění ve vedlejší části třídy.

Ačkoliv jsem původně nejvyšší korelaci předpokládala mezi mírou potěšení z kreslení a standardním Jiráskovým testem na kresbu postavy, obkreslování a opisování, tak zde byla

korelace jen 0, 262. A s úkoly od Adi-Japhové na rozpoznávání písmen a přemýšlení o podobnosti mezi písmeny a obrázky byla korelace téměř nulová (– 0, 037). Poměrně vyšších korelací dosáhla překvapivě spojitost mezi mírou potěšení a výsledkem z testu barevných progresivních matic (0, 487) a také výsledkem ve verbálním testu OTŠZ (0, 403). To by mohlo vypovídat o tom, že pokud při kreslení dochází k aktualizaci a rozvoji kognitivních schopností specifických pro kreslení, ale i pro obkreslování a psaní (včetně orientace v rozpoznávání písmen a v podobnosti písmen či jejich součástí s konkrétními objekty a jejich zobrazením), pak je lhostejné, zda se děti činnosti věnují jako hře či jako práci. Úspěšnost v úkolech z testu barevných progresivních matic a verbálního OTŠZ bychom pak mohli chápat jako vyjadřující nespecifické kognitivní schopnosti, míru rozvoje obecného intelektu. A mohli bychom uvažovat o tom, že míra schopnosti užít si potěšení z kreslení jako hry je ve vztahu (střední míry) závazné souvislosti s mírou rozvoje obecného intelektu. Protože je možné tyto výše uvedené úvahy prověřit i s daným souborem empirických dat, rozhodla jsem se tím ještě zabývat.

Prozkoumala jsem korelace mezi potěšením v kategoriích Tvorba (realizuje se v neverbálním projevu), Komunikace a Fantazírování (realizuje se ve verbálním projevu) na jedné straně a úkolem na kresbu mužské postavy a verbálním OTŠZ na straně druhé. A to s otázkou, zda se potvrdí míry korelací podporující úvahu o vztahu potěšení z kreslení a obecným intelektem, nebo se prosadí vztahy mezi potěšením v neverbální a verbálním projevu a kognitivními schopnostmi specifickými pro neverbální a verbální kognitivní úkoly. Výsledky jsou následující: korelace kategorie Tvorba (jakožto neverbálního zobrazujícího projevu) s Kresbou pána (část OTŠZ) nabývá hodnoty 0, 002. Ukazuje se tedy, že zde není žádná závazná souvislost mezi tím, že pokud děti kreslení baví, tak jim grafické úkoly jdou, nebo naopak. Na něco takového jsem v tomto souboru nenarazila. U Komunikace (což je verbální projev) s verbálním OTŠZ byla zjištěna korelace 0, 264, u Fantazírování (taktéž verbální projev) s verbálním OTŠZ nabývá korelace hodnoty 0, 127. Ani zde se závazná souvislost v dimenzi baví – jde nebo nebaví – nejde, nepotvrdila. Korelace jsou příliš nízké, tudíž můžeme na otázku odpovědět tak, že se míra potěšení z kreslení vzájemně neovlivňuje s mírou kognitivních schopností dle specifického druhu

činnosti (verbální x neverbální), ve které se potěšení a kognitivní schopnosti realizují. Pokud se tedy vrátíme k náznaku toho, že by zde mohla být nějaká souvislost střední míry, tak by to bylo mezi celkovým užíváním si hry s určitou mírou intelektového rozvoje, tak jak se to projevilo v korelacích s verbálním OTŠZ a testem barevných progresivních matic.

Celkově je ale nutné zdůraznit, že platnost daných úvah je vskutku omezená, protože vzorek dětí byl poměrně malý. Rozhodně by bylo dobré prověřit zjištěné souvislosti na datech od většího vzorků dětí.

U hodnocení kresby postavy se také nabízí využít systém hodnocení používaný M. Vágnerovou a J. Šturmou, který je mnohem citlivější než systém hodnocení kresby u Jiráska, a navíc hodnotí odděleně dvě části, obsahovou a formální. Tomuto jsem se však v mé bakalářské práci nevěnovala, protože by se o to více zvětšil její rozsah, což již není žádoucí. Je to ale možnost další práce na tomto tématu.

Na tento výzkum by byla možnost navázat pokračováním, např. za dva roky otestovat kognitivní schopnosti dětí znovu, zjistit, jak se jim daří ve škole, jaké mají známky a jak jsou úspěšní v úkolech, které počátky školní docházky vyžadují. Také by zaměřením nějaké další výzkumné práce mohlo být to, jak vlastně přivést ke hře kreslení dětí, které ji tolik nevyhledávají a nemají z ní tak velké potěšení, jako ostatní, a zároveň jim kreslení vzdoruje v dimenzi kognitivních schopností.

Práce pro mě byla určitě velkým obohacením, protože jsem získala vlastní zkušenosti s opakovaným vstupem do institucionálního zařízení, prací s audiozáznamem a přepisy pozorování, zkušenosti se zadáváním testů a jejich následným vyhodnocováním.

5 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit odpověď na výzkumnou otázku, tedy zda je míra využívaného potěšení ve hře kreslení, které jsem měřila mnou vytvořenou škálou, v nějaké závazné souvislosti s mírou rozvoje kognitivních schopností zahrnovaných do školní zralosti.

V teoretické části lze najít teoretická východiska, například ontogenezi lidské psychiky, teorii hry a také jednotlivé teoretické základy k použitým testovým metodám. Z výsledků z empirické části vyplynulo, že míra potěšení z kresby má jistou souvislost pouze s výsledky v testech barevných progresivních matic a ve verbálním testu školní zralosti. Proto byla dodatečně prozkoumána míra korelace mezi potěšením získávaných verbálním a neverbálním projevem a úkoly na kognitivní schopnosti, které se mají projevit verbálním a neverbálním projevem. Tyto výsledky žádný vztah nepotvrdily. Je zde tedy pouhý náznak střední míry korelace, a to celkového potěšení kresby s určitou mírou kognitivního rozvoje, tak jak se to projevilo v korelaci u dvou zmíněných testů.

V diskuzi byly také navrženy možnosti, jakými by bylo možné tyto vztahy dále zkoumat a ověřovat. Má práce by mohla být přínosem nejen pro toto další zkoumání, ale i například pro rodiče a pedagogické pracovníky pracující s dětmi. Kreslení děti vnímají jako hru, ze které mají funkční libost, a tak není nutné dělat z kreslení povinnost či úkol, za který děti dostanou odměnu.

Seznam použitých zdrojů

- ADI-JAPHA, Esther a Norman H. FREEMAN. *Development of differentiation between writing and drawing systems*. Developmental Psychology [online]. 2001, 37(1), 101-114 [cit. 2017-05-08]. DOI: 10.1037//0012-1649.37.1.101. ISSN 0012-1649. Dostupné z: <http://doi.apa.org/getdoi.cfm?doi=10.1037/0012-1649.37.1.101>
- FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-815-9.
- HABERHAUEROVÁ, Klára. *Kreslení dětí v předškolním věku. Bakalářská práce*. 2017. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/174636>.
- HRABAL, V. *Validnost některých psychologických a pedagogických ukazatelů pro úspěšnost studia*. 3. sjezd čs. psychologů. Bratislava, 1968.
- JIRÁSEK, Jaroslav a Vladimíra TICHÁ. *Psychologická hlediska předškolních prohlídek: (metodická příručka pro lékaře a sestry školní zdravotní služby)*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1968.
- JIRÁSEK, Jaroslav. Diagnostika školní zralosti. In: ŠVANCARA, Josef. *Diagnostika psychického vývoje*. 2. upravené vydání. Praha: Avicenum, 1974.
- JIRÁSEK, Jaroslav. *Orientační test školní zralosti: příručka*. Bratislava: Psychodiagnostika, 1992.
- KLUSÁK, Miroslav a Miloš KUČERA. *Dětské hry*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1758-9.
- KYLAROVÁ, Helena. *Role koordinace kreslení a psaní ve vývoji ke školní zralosti. Diplomová práce*. 2018. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>
- PIAGET, Jean. *Psychologie inteligence*. Praha: Portál, 1999. Studium (Portál). ISBN 80-7178-309-9.

PŘÍHODA, Václav. *Ontogeneze lidské psychiky*. [Sv.] 1, Vývoj člověka do patnácti let. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963.

RAVEN, J. C. *Farebné progresívne matice*: testovací sešit. Bratislava: Psychodiagnostické a didaktické testy, 1972.

RAVEN, J.C a Josef ŠVANCARA. *Barevné progresivní matice: příručka*. Bratislava: Psychodiagnostické a didaktické testy, 1977.

SVOBODA, Mojmir, Dana KREJČÍŘOVÁ a Marie VÁGNEROVÁ. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0899-0.

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha 1 – Hodnotící škála

Příloha 2 – Záznamy pozorování

Pozorování č. 1

Pozorování č. 2

Pozorování č. 3

Pozorování č. 4

Pozorování č. 5

Pozorování č. 6

Pozorování č. 7

Pozorování č. 8

Pozorování č. 9

Pozorování č. 10

Pozorování č. 11

Pozorování č. 12

Příloha 3 – Záznamy z testování

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

0 = vůbec ne, 1 = vyskytlo se (občas), 2 = užívá si opakovaně

I. KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

- Dítě si popisovalo, co bude kreslit (0) (1) (2)
„Jo, udělám vránu. Černou vránu.“
- Dítě říkalo vlastní úvahy (0) (1) (2)
„já je udělám barevný“, „Tak to jsem nikdy neviděl, oranžovýho papoucha!“
„To mám mít...to mám mít...já tam mám skoro všechny ptáky“
„Hm. Já se snad z toho zblázním.“
„Tak to bude tak...chichichi...to mám vybarvit hrocha nebo co o o o?“
- Dítě hodnotilo, co nakreslilo (0) (1) (2)
„Jo, takhle je to hezký.“
„Ježiš, tohle je máma a ta se nepodařila...“
- Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe (0) (1) (2)
„A víte, že já už umím ňáky číslo? Podívejte! To je číslo, vid!“
„Tady kreslím, nepřetahuju.“
- Jiné: (0) (1) (2)

Komunikace s vrstevníkem

- Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo (0) (1) (2)
„Hm.“
„Ne.“
- Dítě se snažilo na sebe upozornit (0) (1) (2)
„Lelo hele!!!! Lelo špíča!!! Hele, co se to změnilo...a to sem vyrobil já! Kouzlo.“
„Čekám na červenou.“

- Dítě si došlo pro vrstevníka ① ② ③
Lze si představit, že Anička potřebuje kontakt např. s Maruškou, a tak si pro ni dojde, aby si s ní šla malovat, nebo podívat co nakreslila...
- Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh ① ② ③
*„Tohle je, no takový pejsek. Jde do světa. Nese si tady buchty a granule.“
 „De do lesa a začal foukat vítr. Všechno sněd a košíčky dal pryč a de do toho lesa.“*
- Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby ① ② ③
„Mám udělat jeden barevný papír? Gábi?“
- Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu ① ② ③
*„Hiiiiiii...ty tam máš hodně ptáků“
 „A já ten tvůj vybalvim. Jů hele, to bude ten tvůj.“
 Nebo jen vidíme z pozorování – že tvorbu kamaráda sleduje.*
- Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu ① ② ③
„Matyášek hezky maluje“ „Nejhezčí je ten papoušek!“
- Dítě kamaráda poučovalo ① ② ③
*„A ted' to stačí jenom obtahovat.“
 „Nejdřív ty koule musím obtáhnout, vidíš, a pak ty koule vybarvit.“*
- Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka ① ② ③
*„Simi, už to máš, jo? Tak já taky jdu kreslit.“
 „Tak já taky budu dělat barvy.“*
- Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo ① ② ③
„Ty jo, podívej se, co dělaj Ondra s Lukym!“ „Jestli jim to spadne, tak maj po něm.“
- Dítě se hravě přetahovalo o moc ① ② ③
*„Hej, já ji ted' potřebuju.“
 „Bude to pěkně tady.“*
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem ① ② ③
původní odešel, tak to dopověděl někomu jinému

– Jiné: ① ② ③

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku ① ② ③

„Klášlo? Oranžovýho papouška jsem ještě nikdy neviděl.“

– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo ① ② ③

„Paní učitelko? Já asi doma budu mít tisíc!“

– Dítě dospělého poprosilo o pomoc ① ② ③

Lze si představit, že dítě poprosí dospělého o radu, třeba jak se kreslí jeřáb. Nebo chce, aby mu ho paní učitelka sama nakreslila.

– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem ① ② ③

původní odešel, tak to dopověděl někomu jinému

– Jiné: ① ② ③

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky ① ② ③

„Chichi, chacha“ „Vrrrr vrrrr“

– Dítě si zpívalo ① ② ③

„Zlatovláska, kráska, chce Tě bohatý král...my jdeme, my jdeme, vojenským pochodem...“

– Jiné: ① ② ③

II.FANTAZÍROVÁNÍ

– Fantazírování ve fiktivním světě ① ② ③

„Pejsek si nese buchty a granule.“

„Je slabší, když je a u něho nějaký zloděj a má stříbrný rukavice, a tak mu takhle vrazí pěstí a ubývají mu životy.“

– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti ① ② ③

„Domine to takhle s ním dělá...no dám si to do šatny...to mu ukážu.“

„A pamatuješ, jak jsme u nás lítali? Hahahaaaa...to bylo legrační...“

„Já asi budu mít doma tisíc.“ „Protože nějaký už mám a nějaký budu mít.“

- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo (0) (1) (2)
„Ježíš hele, já mám tady ňákou nohu na straně.“
„Jasně, беру si diamantovej meč a jdu kopat.“
- Dítě s kresbou komunikovalo (0) (1) (2)
„Nevim, jaký budeš mít šaty...kytičkový, no...“
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení (0) (1) (2)
„Ty, ty jedna fixo!“
- Jiné: (0) (1) (2)

III. POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál (0) (1) (2)
„Hm, tahle modrá už nemaluje. Musím to zase přemalovat!“
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností) (0) (1) (2)
„Tahle je stará. Tahle je nová.“
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti (0) (1) (2)
„No růžovej, růžovýho lva. To sem nikdy neviděl. No to teda!“
„Ale vebloud bych řekla, že je hnědej...juch!“
- Jiné: (0) (1) (2)

IV. TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání (0) (1) (2)
kruhové a spirálovité čáry jen tak, motorické potěšení
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo (0) (1) (2)
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv (0) (1) (2)
kreslení všech možných druhů ptáků, pes ve stejné pozici a měnící se okolí
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobené papíru) (0) (1) (2)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace (0) (1) (2)
zjistilo, že může zaplnit celý papír/ různě seskupovalo věci...

- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel ① ② ③
přišlo nějaké překvapení, z kreseb byl vytvořený příběh, z domečku byl nakonec vlak a podobně
„Špíči, samý špíči.“
- Dítě vkládalo do kresby písmo ① ② ③
Podepsalo se, popisovalo jednotlivé věci, lidi...
- Jiné: ① ② ③

V. VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá ① ② ③
„Jo, doma si to dodělám.“
- Dítě chtělo kresbu vystavit ① ② ③
„Můžu si to dát na nástěнку?“
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo ① ② ③
„Kláro, to je pro tebe.“
- Jiné: ① ② ③

Příloha 2 – Záznamy pozorování

Pozorování č. 1 / 30. 4. 2018

Účastníci:

Ondra

Anežka

Popis situace:

Během dopoledne přicházím do školky a ptám se, zda by si někdo chtěl se mnou něco namalovat. Nevím, jestli je to tím, že mě plno dětí odtud zná, ale hlásí se skoro všichni. A tak jdou všichni ke stolečkům, a já se soustředím na dva předškoláky, Ondru a Anežku, kteří si sedli naproti sobě.

Paní učitelka říká dětem: „Tak a můžete kreslit úplně co chcete, dneska jsou ty čarodějnice, tak můžete kreslit oheň, nebo jak jezdíte na kole, nebo jak pracujete s maminkou a tatínkem, nebo jak jedete na výlet, nebo co byste ještě mohli namalovat?“

Anežka: „Třeba jak jsme u moře.“

Paní učitelka: „Třeba.“

Ondra: „Já udělám dvě auta, jak jedeme v nich, celá rodina.“

Anežka říká „Nejdřív si vezmu žlutou na písek, to bude.“ a velmi se na kreslení soustředí.

Ondra: „To je okýnko, a teď jdu malovat mě, mamku a dědu.“

Po chvíli si Ondra ke kreslení začíná pozpěvovat „Ani, Ani, Aníí,“ a Anežka se ho ptá: „Kde mám černou?“ Odpovědi se jí ale od nikoho nedostává.

Ondra: „Já jsem namaloval jenom sebe.“ (pozn. v levém autě)

Anežka: „Já maluju tatínka, sebe, mamku a Lenku.“

Poté je zas chvíli ticho, dokud se Ondra neptá paní učitelky: „Můžu ještě z druhé strany?“ a je na něm vidět, že chce v kreslení ještě pokračovat.

Anežka: „Ještě musím dodělat svoje oči.“ (pozn. postava uprostřed)

Ondra: „Paní učitelko, oni dali tuhle Kamilovi.“ a ukazuje paní učitelce jakousi pastelku. (pozn. děti mají pastelky rozdělené na ty pro menší děti a pro předškoláky)

Po pár minutách říká Kamilovi: „Kamčo, on ti dal někdo jinou pastelku.“

Anežka: „Tady udělám maminku.“ (pozn. v černých plavkách)

Ondra: „Ještě musím vybarvit auta jsem zapomněl, budou duhový... duhový autíčkáá, duhový, jájijjá, duhový autíčkkooo, duhový autíčko, jejééje.“ pozpěvuje si.

Anežka: „Není tu černá.“

Ondra: „Ještě to obtáhnu, jakože to je sport'ák.“ (obtahuje autíčko vlevo) „Tohle je hodně černá, já bych jí Áně půjčil.“ „Áno, ty to máš hezký. Ale kde je tat'ka? Tat'ka tam není?“

Anežka: „Tat'ka?“

Ondra: „Tak, tohle bude krásnej.“

Anežka: „Paní učitelko, už tam mám i lopatku. A máme i bábovičky na zmrzlinu.“

Ondra: „Duďuďuďuďuď. Je fešák, má brejle a užívá si na sluníčku.“ ... „Já maluju, jak tam pálí sluníčko, jako do toho kabrioletu, jako ho máme my. Paří na ty kola, tohle je zpařený, už se roztál ten led a pěkně to klouže... jelo to s tím ledem a jelo to na tom stejným místě, víš Áno?“

Ondra: „Jsem tldlo, jsem zapomněl na ten strom.“

Anežka: „A mamka má ráda pistáciovou.“ ... „Kde mám hnědou? Ty ty zlobivá hnědá!“

Ondra: „Já namaluju toho hnědýho... namaluju něco nahoře. Už to mám paní učitelko, můžu ještě malovat na druhou stranu? Já chci.“

Anežka: „Paní učitelko, my tady máme i tašku na to. A už to mám hotový.“

Ondra mi podává obrázek a říká: „Půjdu malovat pláž, půjdu malovat pláž!“

Anežka říká Ondrovi: „Co se koukáš?“

Ondra: „Tohle se mi trošku nepovedlo tyhle dvě, musím namalovat jiný. Ještě to trošku obtáhnu...“ Ondra nakreslil ještě v rychlosti pláž, ale obrázek jsem si bohužel zapomněla vyfotit. Jasně ale toužil po tom nakreslit podobný obrázek tomu Anežky.

Anežka, obrázek č. 1, rodina u moře

Ondra, obrázek č. 1, kabriolety

Pozorování č. 2 / 18. 5. 2018

Účastníci:

Libor

Hana

Andrea

Nina

Marie

Popis situace

Během neřízené činnosti v odpoledních hodinách si ke stolečku sedají dvě holčičky, Andrea a Hana, a jeden kluk, Libor. Berou si papíry, pastelky, a přemýšlí, co budou kreslit.

Libor: „Já budu malovat srdíčko.“

Poté přichází ke stolečku dvě další holčičky a Hana říká: „Paní učitelko, Andrea umí malovat všechny princezny, a ještě i vybarvit.“

Libor: „Co budeš malovat ty, Áji?“ Odpovědi od Andrey se mu nedostává, ale vůbec ho to nerozhodí a říká: „Z druhé strany udělám ještě sněhuláčka.“

Hana: „Ale to nebude vidět, když je bílej.“

Libor: „Ne, já udělám modrýho, aby to bylo vidět.“

Hana: „Aháá.“

Poté co začal Libor malovat srdíčko, začaly ho malovat i obě holčičky. Libor se snaží a vybarvuje srdíčko opravdu pečlivě, stejně tam Andrea si dává hodně záležet na svém srdíčku, ale nic neříká. Hana si mumlá něco sama pro sebe, a není jí rozumět. Potom se otočí na mě a říká: „Mám to.“ Načež se hned ozve Libor: „Já už to mám taky hotový, na druhou stranu udělám toho sněhuláka.“ Po chvíli si přišla jiná paní učitelka pro děti na angličtinu a Libor zvolal „Lenka!“

Libor: „No táááák, Áji...“

Zeptala jsem se, co se děje. Libor: „Ona do mě drkla a teď jsem to udělal špatně.“ Potom otáčel papír a koukal se na srdíčko, které nakreslil z druhé strany. Po chvílce zas říká: „Hmmm, není žlutá, tak to bude oranžový.“

Andrea domalovala a beze slov začala kreslit další obrázek.

Libor: „Mám to všechno hotový.“

Ozvala se Hana a říká směrem k Liborovi: „Ten se roztaje.“ (pozn. myslí Liborovo sněhuláka)

Libor: „Kam to mám teď dát?“ viděl, že mají ostatní svačinku a šel si dát ovoce s nimi. Andreu ani Hanu svačina nezajímá a malují soustředěně dál.

Hana: „Jé, moucha.“

Po chvilce si přichází malovat Maruška a Nina, které právě dojedly svačinu.

Nina: „Maru, koukej, to je pani.“

Paní učitelka: „Áji, je tu pro tebe děda. Máš to ještě na dlouho?“ Andrea nic neřekla, ale trochu zakroutila hlavou, že má. A že si to tedy dodělá příště. Ale bylo vidět, že se jí od kreslení odejít nechce.

Hana začala malovat beze slova další, už třetí obrázek.

Marie: „Hele, tohle je dvoubarevná.“, ukazuje pastelku Nině. „Černohnědá, tu já potřebuju.“ dodává.

Paní učitelka: „Hani, jdeš domů.“ Hana měla rozkreslený třetí obrázek, všechny si je tedy sebrala a vzala si je domů.

Nina mi říká: „Paní učitelko, když jsem byla malá, tak jsem vytvářela přesýpací hodiny, s fixama a pastelkama.“

Nina: „Mamka bydlí v _____ a tat'ka v _____.“

Marie „A maminka a tatínek bydlí v _____ a maminka pracuje v _____.“

Nina: „A moje maminka pracuje v _____ a tat'ka v _____.“

Marie: „To mi říkal můj kamarád, že to patří jemu. Všem _____ to patří, vid’?“

Nina: „Maru? My pojedeme na nějakou atrakci velkou a ten autobus bude déemko a do toho autobusu můžou nastoupit jenom ty který pracujou v déemku. A bude to možná velká dálka.“

Marie: „To už jsem slyšela.“

Nina říká: „Já už to mám hotový“ a bere si sama další papír.

Marie: „Já taky.“

Nina: „Budeš dělat ještě něco?“

Marie: „Hmm, možná, že jo.“ V tom přijdou dvě holky a dívají se. Nina jim říká: „Běžte si hrát, na nás nekoukejte. Tohle není vaše práce, tak to nedělejte.“

Marie: „Já si to možná nechám na zejtra.“

Nina vzdychla a řekla „Neee.“ (pozn. tady už mluví o obrázku č. 3, něco se jí nepodařilo)

Marie: „Místo hlavy tam udělej okno.“

Nina: „Ne, to bude zvonek, prostě jsem to udělala dobře. A tady budou další dveře, ale budou malý.“

Marie: „Kolik dveří tam budeš malovat? To jsou pididvířka.“

Nina: „Ne, to nejsou pididvířka, to je okýnko, anebo schůdek to může být... musíme to takhle vybarvit...“ (pozn. červený obdélník vpravo)

Marie: „Papapá.“

Nina: „Míta, úta, tůta.“

Marie: „Kela, coco, popo.“

Nina: „Vada, síro.“

Marie: „Nebudem se předvádět.“

Potom si často společně šeptaly a smály se. Marie: „U toho domečku bude bouřka.“ (pozn. obrázek č. 2)

Nina: „Tady u toho domečku bude pani ježibaba a bude se u toho domečku fotit, já už jí jdu dělat.“

Marie: „Úúú, fotit, fotit, fotit.“

Nina: „A bude vysoká.“ „Koukej, jak jí tam mám tu ježibabu.“

Marie: „Moucha, ona hledá svoje jméno.“

Nina: „Uša, ušalusa.“

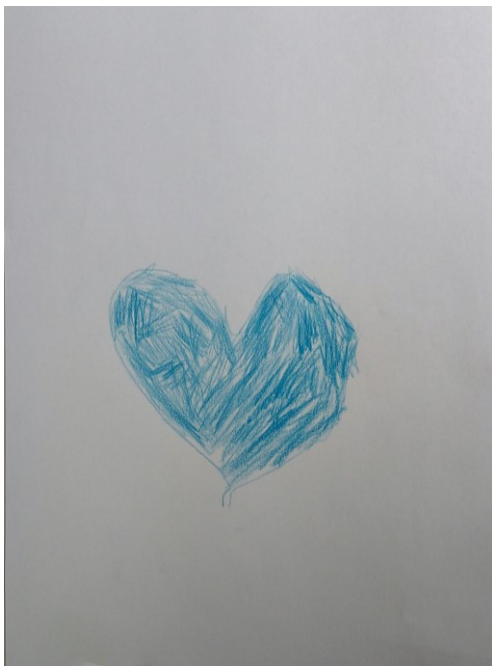
Marie: „Ušalusa, ušalusáá.“ „Paní učitelko, třetí obrázek si udělám zítra sama pro sebe.“

„Já mám na hlavě pupínek, já si ho musím zamáčknout.“

Marie píská. „To nepískám já, to ta pastelka.“

Nina: „Hele, oni jsou na písku, já už mám taky domalováno, můžeš si ty obrázky nechat.“

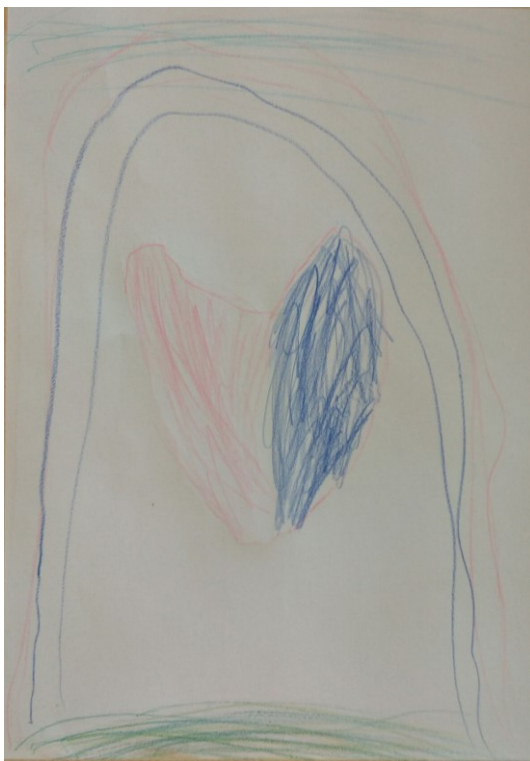
A obě běžely za dětmi ven.

Libor, obrázek č. 1, srdíčko

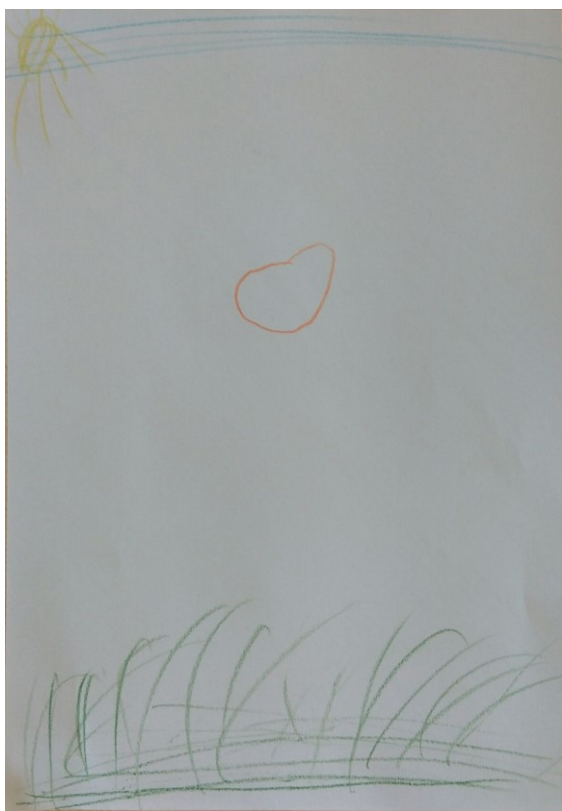
Libor, obrázek č. 2, sněhuláček

Hana, obrázek č. 1, srdíčko

Hana, obrázek č. 2, mořská pana

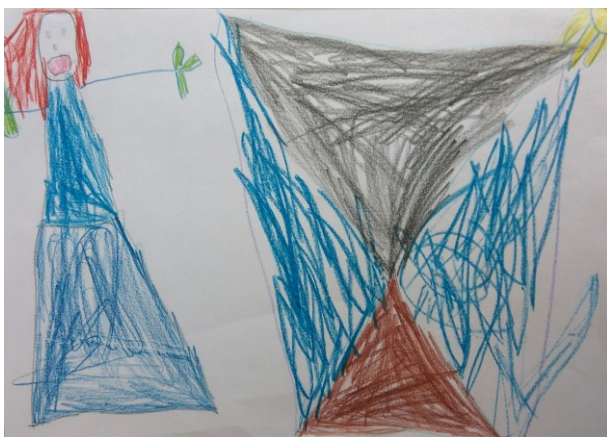
Hana, obrázek č. 3, nedokončený

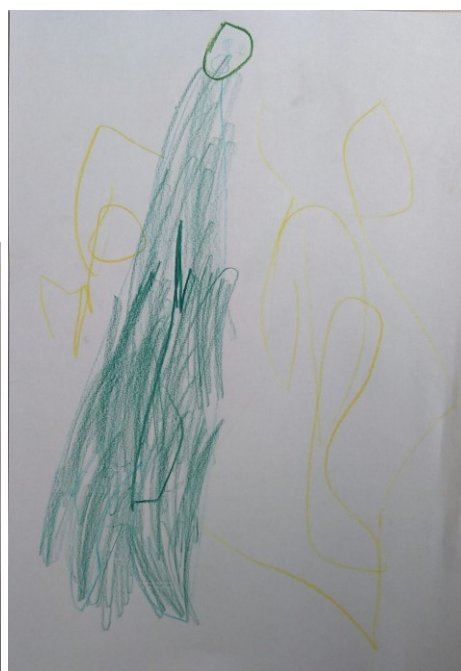
Andrea, obrázek č. 1, srdíčko s duhou

Andrea, obrázek č. 2, nedokončený

Nina, obrázek č. 1, přesýpací hodiny a paní

Nina, obrázek č. 2

Nina, obrázek č. 3, dům a ježibaba

Marie, obrázek č.1, strom

Marie, obrázek č. 2, dům a bouřka

Pozorování č. 3 / 25. 5. 2018

Účastníci:

Hana

Andrea

Nina

Popis situace

Přicházím ráno do školky, děti mají volnou hru hrají si společně na koberci. Když mě holky vidí, jdou si sednout za mnou ke stolu a berou si potřeby na malování.

Hana říká Andree: „Na Áji.“ podává jí pastelku. „Začni oblohou.“ A začínají si obě společně kreslit.

Hana: „Ted’ musím moře udělat... Dneska byla hrozná bouřka tady v noci. Náš pes se strašně bál, tak chodil k nám dolů.“ „Jéé, mám stejnou!“ (pozn. stejnou pastelku jako Andrea)

Potom se společně smějí prdícím zvukům, které dělají pusou.

Andrea se hodně soustředí a kreslí ten samý obrázek jako minule (asi proto, že tohle umí malovat úplně nejlíp – kreslí vílu).

Hana: „Dneska pudu po O s babičkou.“ a zase začíná dělat pusou prdící zvuky. Nakreslila obličej, pak mrak a pak zase postavu.

Hana: „Ještě chci udělat křídla, počkám si na černou.“ (pozn. jde dělat křídla, jako má Andrea)

Andrea: „Tady je ještě.“

Hana: „Áji, co mám ještě udělat?“

Andrea: „Já taky nevím právě.“

Hana: „Ty umíš hodně princezen... třeba paní učitelku, tohle je ona, a ted’ tam udělám děti.“

Andrea: „Paní učitelka nemá křídla.“

Andrea: „Jéééj.“ (přetáhla) „Ty tam máš ještě víc místa.“

Pak Hana slyšela ostatní děti, jak si vedle zpívaly a přidala se k nim „Tlesky, plesky, dupy...“

Když pokračovaly v malování, povídaly si o paní učitelce.

Hana: „Áji, co děláš?“

Andrea: „Dělám malej stromeček.“ (pozn. na obrázku č. 3)

Hana: „Ale ten má být zelený.“

Andrea: „Jenže tohle je kmen stromu, ten je hnědej. Ty nevíš, jak vypadá strom?“

Hana: „Já budu mít růžový vlasy. A ty máš tyhle vlasy, tak to musím najít hnědou. A Nina má teď jaký?“

Andrea: „Černý.“

Hana: „Ona moc Andrea nemluví, nevím, proč nechce mluvit. Budeš mít modrý šaty, jo, Áji?“

Andrea: „Dobře.“

Hana: „Já se netěším do školy, já jsem chtěla být psem.“ a snaží se vytáhnout tuhu z pastelky.

Andrea: „Já to klidně udělám.“ nabízí jí pomoc.

Hana: „Ty to máš hezčí než já.“

Andrea: „Spíš nejlíp z holek... a to umí ještě líp moje mamka, ona je ještě starší k tomu.“ „Hotovóóó.“

Hana: „Já ještě nakreslím druhej. A nebóó vlajku si vymajulu.“ (přinesla si českou vlajku na vymalování)

Andrea: „Já ne, já si namaluju ještě jeden. Já maluju tohle skoro pořád, protože to každěj chce.“

Hana: „Šlapačky, botičky...“ „Hádám, že je to Ariel“

Andrea: „Jo, Ariel.“

Potom pomalu obě dokončují druhé obrázky. Hana odchází za ostatními dětmi a Andrea si maluje dál. Přichází k ní Nina a přidává se ke kreslení.

Andrea mi říká: „Tenhle si taky můžeš nechat, já jich dělám hodně. Budu ještě dál malovat.“ „Mmmm...brr...mm.“ brouká si sama pro sebe. „Jdeme se napít!“ zavelí a obě se jdou s Ninou napít.

Nina: „Já ještě neumím princeznu, ale od Andrey se to učím.“ říká mi. Zkouší namalovat princeznu, jako má Andrea. Opravdu se snaží a pořád kouká na Andrey obrázek. Když jeden dokončí, bere si další papír a zkouší to znovu.

Andrea: „Bude jí to ještě dost trvat, než se to ponaučí.“

Nina: „To bude.“

Andrea si dává záležet i na detailech jako jsou prsty na rukou.

Nina: „Já ještě nevím, co to je.“ „A jo, už vim. Ona se fotí a o něco se opírá.“ (pozn. bylo vidět, že vymýšlí, co by to mohlo být – původní záměr tohle nakreslit nebylo)

Andrea domalovala třetí obrázek, řekla „I tenhle si můžeš nechat.“ a odešla.

Andrea, obrázek č. 3, princezna

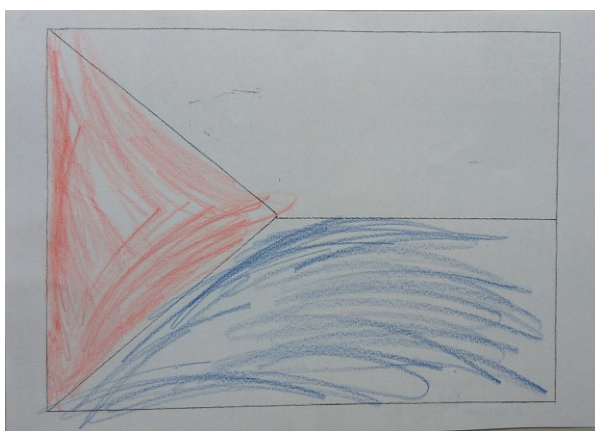
Andrea, obrázek č. 4, mořská víla

Andrea, obrázek č. 5, princezna

Hana, obrázek č. 4, paní učitelka a děti (pozn. zprava paní učitelka, Hana, Andrea a Nina)

Hana, obrázek č. 5, vymalovaná vlajka

Nina, obrázek č. 4, princezna

Nina, obrázek č. 5, princezna/ něco si fotí

Pozorování č. 4 / 25. 5. 2018

Účastníci:

Jakub

Alex

Michal

Popis situace:

Jakub si přišel malovat jako první, poté se přidali kluci, Alex s Michalem.

Jakub říká Michalovi: „Tak maluj a nemaluj to stejný jako já.“ „Teď potřebuju červenou...“ „Hlavně nemaluj dům jako Alex.“

Michal: „Proč? Já budu.“

Alex: „Ale co když to nebude dům, jen dvě patra.“

Michal: „Dívej, co to je? Hasič?“

Jakub maluje hořící auto.

Alex: „Černá, černá..“ (hledá černou pastelku)

Jakub: „Tu potřebuju teď já...“

Alex: „Kubo, půjčíš mi modrou?“

Jakub: „Tady budou mít hadici.“

Alex: „Červenou bych potřeboval. Míšo? Dal bys mi nějakou červenou?“

Jakub: „Můj tat'ka je hasičem, tak chci být taky.“

Michal: „Já chci taky být hasič.“

Jakub: „Musíš udělat tady hasičský auto, a ještě jak jdou do toho domu.“ (pozn. dům ale u sebe na obrázku nemá, nejspíš myslí Michalovo)

Alex: „Já tam auto nebudu mít.“

Jakub: „Alexi co k tomu mám ještě udělat?“

Michal: „Prsty mu udělej.“

Jakub na Alexe: „A děláš tam nějaký lidi?“

Alex: „Michale, půjčíš mi zelenou?“

Michal: „Teď jí potřebuju.“

Alex: „Hmm.“

Jakub: „On chce být farmářem.“

Alex: „Já si to ještě rozmyslim.“ „Michal, kam jsi dal tu zelenou?“ „Ta pastelka je nějaká vysunovací.“

Jakub: „Vysunovací kleště! Už jsem je včera viděl.“ „Udělej z toho ještě kouř.“

Michal: „Tak jo.“

Jakub: „Ještě musí mít bombu, povolovače a dýchací masku, a tak...“

Michal: „Jeežíš, to je zelená!“

Jakub: „Zelenej kouř, haha.“

Michal pak vyprávěl příběh o tom, jak záchranáři vypadl mobil z kapsy a vůbec o tom nevěděl. Načež všichni 3 začali dohromady vymýšlet příběh o tom, jak nějaký pán odhodil cigaretu a začalo hořet.

Alex: „Co se ti stalo?“

Michal: „Hádej. Bolelo mě břicho. Od rána až do noci.“

Michal: „Co tam mám ještě udělat? Hasiče neumím.“

Jakub: „Tak se koukej. To uděláš takhle...“ (ukazuje mu, jak nakreslit hasiče) „Uděláš mu helmu, černou nebo žlutou.“

Michal: „Zlatou!“

Jakub: „Tu ne, tu má jenom velitel a ten do ohně nechodí.“

Michal: „Dívej, jak jsem udělal ty bomby.“ (pozn. bomba vpravo dole)

Jakub: „Už to máš hotový?“

Michal: „Nemam. Ta tráva musí být vyšší.“ Pořád nechce skončit s kreslením, stále něco upravuje a dodělává.

Michal: „Sluníčko zapálilo všechno. Ne, kecam. Zapálilo strom a pak od něj chytlo všechno.“

Jakub: „Tady odhodil cigaretu.“

Alex: „U mě jí odhodil děda.“

Michal: „Už to mam! Tak si to můžeš nechat.“ Předem se ale domluvil s Jakubem, že mi obrázky nechají.

Michal, obrázek č. 1, hořící dům a hasiči

Jakub, obrázek č. 1, hasiči

Alex, obrázek č. 1, hořící dům

Pozorování č. 5 / 25. 5. 2018

Účastníci:

David

Marie

Popis situace:

Ke stolku si po dopolední svačině sedá David s Marií, berou si čistý papír a chystají se kreslit. Marie začíná hned.

David: „Já ještě nevím, co budu malovat. Ještě si to musím rozmyslet.“

Marie: „Já namaluju klidně dva obrázky.“

David: „Já taky.“

David: „Už vim, zajíce!“

Marie: „Tvoji značku, vid’? Já vim, jak se maluje zajíc. Já maluju jabloň na poli.“

David: „Ucho, hlava... oko, oko.“

Marie: „Já udělám na poli zajíčka, a bude oranžovej.“

David: „Mně ten zajíc moc nejde, přemýšlím, jak to udělat. No, tak já namaluju sluníčko, to je jednoduchý.“ „Tady ty tečky, kterýma vidí.“

Marie: „Zajíček...“

David: „Ukaž. Tak tohle není zajíc.“

Marie: „Já zajíce neumím.“

David: „Míšo, budeš malovat dva obrázky? Potřebuju novou žlutou.“

Marie: „Já možná. A udělám ho hnědej a trochu zelenej. Jablíčka budou taky zelený, jako že ještě nejsou zralý. A některý budou i hnědý, jakože jsou shnilý.“ (pozn. mluví o stromu a jablcích na něm, obrázek č. 3)

David: „Hmmm, hodně místa tam máš.“

Marie: „Leda že bych tam namalovala létajícího zajíce. Ono se mu tomuhle zdá, že lítá v oblacích.“ A začala malovat druhého zajíce v oblacích.

David: „Já vim, jak se dělají mraky.“

Marie: „Hm, já je dělám podle sebe.“

David: „Máš je hezký.“

Šla kolem Nina, vzala Marii pastelku a udělala jí tam mráček (pozn. ten hned vedle stromu, na obrázku č. 3). „Můžu malovat s tebou? Prosím, já bych chtěla s tebou.“ Ale Marii se to moc nelíbí, jen začíná vyprávět Nině příběh o létajícím zajíci.

David si na kraji papíru zkouší barvy. „Já potřebuju žlutou nějakou.“ Opatrně se snaží vybarvit oči a tečku uprostřed nechat. (pozn. u velkého sluníčka s modrýma očima) „Tady jsou dvě oka... ještě se podepíšu a budu to mít.“ „Já si to vezmu domů, já jsem to kreslil pro maminku, dám si to do šatny.“

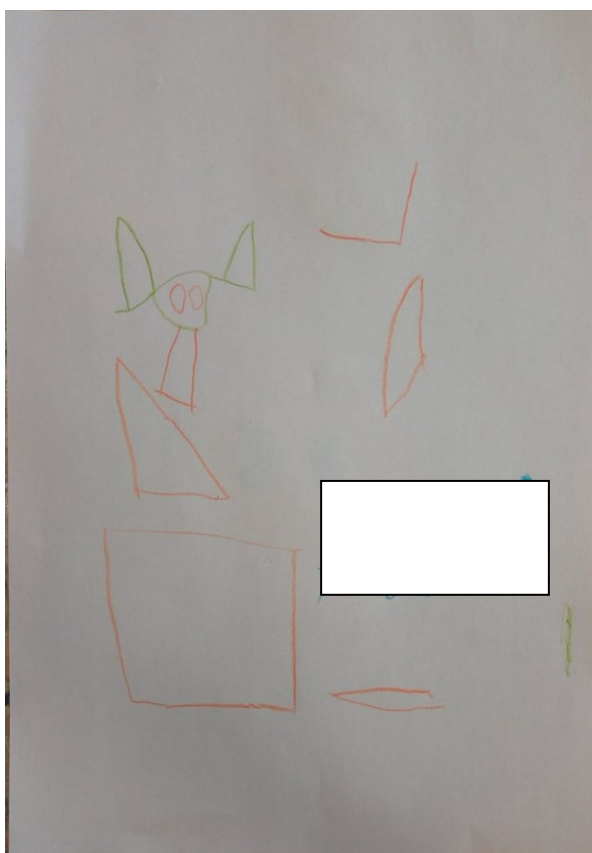
Marie mi obrázek nechává.

Marie, obrázek č. 3, létající zajíc

Marie, obrázek č. 4, nedokreslený

David, obrázek č. 1, zajíc (pozn. podpis autora byl zakryt)

David, obrázek č. 2, sluníčko

Pozorování č. 6 / 11. 6. 2018

Účastníci:

Libor

Alex

Michal

David

Jakub

Popis situace

Michal a Jakub si sedají spolu ke stolu, že půjdou kreslit. Michal se Jakuba ptá: „Co budeš malovat?“ Jakub mu to šeptá do ucha. Přidává se ještě Libor, který zprvu kluky jen poslouchá a po chvíli se přidá k malování. Namaloval v rychlosti sněhuláka, trvalo to přibližně 2 minuty, prohlásil: „Už to mám.“ a běžel se přidat do hry na krále, kterou hrály ostatní děti. Michal a Jakub si dál povídají o oblečení, protože Michal kašlal a měl tlko, Jakub mu řekl, že by si měl vzít radši normální tričko. Poté se přišel přidat k malování Alex.

Michal: „Kubo, co to je? Hlína?“ (pozn. na obrázku úplně dole) Jakub přitakal.

Alex: „Já budu malovat, jak bude hořet tráva. I když to neumím u dědy, tak to umím tady.“

Michal: „Hledám zelenou.“ a ptá se Kubu: „A co má být tadyto?“

Kuba: „To je tráva.“

Michal a Alex mu pak ukazují tričko s flitrami, které mění vzor podle toho, jakým směrem po něm převedete rukou. „Koukej, teď je to míč a pak...“

Michal: „Oooo, ty si dobře, ty umíš brusle! Ty já neumím. Co to je Alexi? Jak hoří tráva?“

Alex: „Jo.“

Michal: „Já udělám to co Jirka.“ „A tys byl Alexi král? Kdo ti sebral korunu?“

Alex: „David.“ Všichni tři se na toto téma chvíli dál baví. Kdo koho chytil, kdo tam běhal, a podobně.

Michal poté opět chválí Kubovo obrázek: „Ty si dobrěěěě.“ A Alex souhlasí: „Hmm, pěkný Kubo.“

Alex: „A teď modrou.“

Jakub: „Tady máš modrou.“

Michal: „Na co modrou, obloha?“

Alex: „A ještě tam udělám sluníčko.“

Jakub: „Už to mám, to jsem já jak bruslim na ledě.“ Obrázek dokončil i Alex, vysvětlil mi, že je tam hlína, tráva, oheň, kouř, sluníčko a obloha. U stolu zůstává jen Michal. Ostatní děti ve vedlejší propojené místnosti se baví o třešních, paní učitelka se ptá „A víte, co je uvnitř třešně?“ Michal spolu s pár ostatními volá „Pecka!“ Paní učitelka se dál ptá „Je pecka k jídlu?“ Michal: „Nee“.

Přichází Davida říká: „Co maluješ Michale?“

Michal: „Dům.“ A tak ho David taky začíná malovat.

Mezitím děti popřály paní učitelce, která zrovna přišla do školky a slavila narozeniny. Děti různě chodí mezi stoly, dávají si třešně a cukroví.

David: „Ježiš, já jsem to ulomil.“

Michal: „Tak, zahrada a dům. Davide, co děláš?“

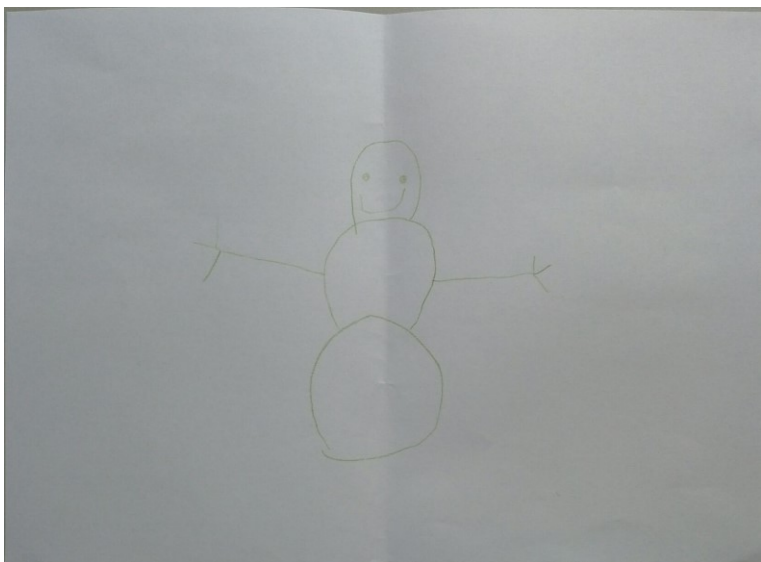
David: „Pána, s jedním okem.“ a začal se vesele smát (pozn. pána nakonec oranžově zamaloval).

Michal: „Paní učitelko, já už to mám.“ a šel obrázek ukázat paní učitelce. David mi po chvíli podává obrázek, že ho má dokreslený a Michal mu říká: „Anebo ho můžeš ještě obmalovat, takhle obmalovat.“

David: „Ne, to nepůjde, to nechci.“

Michal, obrázek č. 2, dům s plotem a zahradou

Libor, obrázek č. 3, sněhulák

Alex, obrázek č. 2, hořící tráva

Jakub, obrázek č. 2, on bruslíci na ledě

David, obrázek č. 3, domeček s pánem

Pozorování č. 7 / 12.6.2018

Účastníci:

Ondra

Anežka

Popis situace

Anežka si u stolu začíná malovat a říká: „Začnu od hlavy. Ééé, padá.“ komentuje to, když jí spadne fixa. „To bude tatínek... ručičkýý.“

Ondra říká: „Nejdřív namaluju pejska, Amálku naší a pak ještě něco... tuhle fixu ne, ta je hloupá. Nějakou černou, Amálka je černá, a i trošku bílá.“

Anežka: „Má bílou náprsenku“ a oba se tomu začnou chichotat.

Anežka: „Tatínek má krátký vlasy.“ (pozn. maluje tatínka, ten úplně vlevo)

Ondra: „To se mi nepovedlo.“

Anežka: „To nevadí, Ondro. Ještě nosíček, ten bude fialovej. A tvářičky, táák. Ještě bych tatínka měla obléknout do něčeho. Černou... můj tat'ka nosí občas černý triko. Tak, takhle vypadá můj tatínek.“

Ondra: „Tatínek?! Tak já namaluju nějaký auto. Traktúrka. Traktúréééék. A komín.“ (na obrázku č. 3)

Anežka: „Ještě musím namalovat sebe.“ (třetí zleva)

Ondra: „Už to má hrozně horkej motor, jel hroznou dálku. Hop hop, hopi hop. To je sportovní traktůrek. Jdu namalovat ještě jeden obrázek.“

Anežka: „Ještě komín.“

Anežka: „Mamince udělám ještě podprsenku. Maminka nosí černou podprsenku a kalhotky. A ještě Lence musím udělat oblečení.“

Ondra: „Kalhotkýýýýý.“

Anežka: „Taky mám hnědý vlasy, jako moje mamka.“

Anežka: „Hotováóóó.“

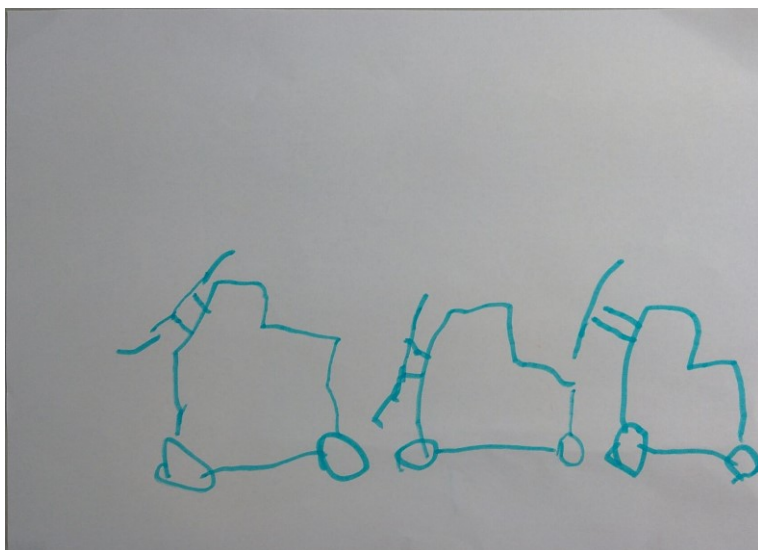
Ondra: „To je sport'ák, akorát bobíkovéj. Ještě se mi tam vejde jeden“ (mluví o obrázku č. 4) „Je tóóó. Ještě si udělám heslo, jako Matěj.“ (obrázek č. 5)

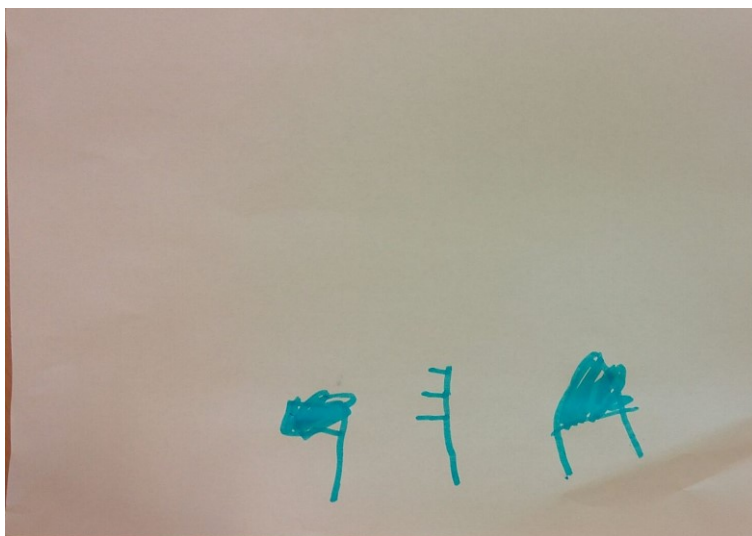
Ondra, obrázek č. 2, nepovedená Amálka

Ondra, obrázek č. 3, traktůrek

Ondra, obrázek č. 4, 3 auta

Ondra, obrázek č. 5, heslo

Anežka, obrázek č. 2, rodina

Pozorování č. 8 / 12. 6. 2018

Účastníci:

Filip

Jirka

Miki

Popis situace

Jirka: „Já si namaluju máho tatku... ještě větší hlavu.“

Filip: „Ne, to nesmí mít.“

Jirka: „Ale může.“

Filip: „Tak jo.“

Miki: „Tak, ještě žlutou.“

Filip: „Jsem to trochu popletl, potřebuju žlutou a černou.“

„Já jí mam, tak na.“ říká Mates. Filip pokukuje po Mikim a maluje stejný obrázek, jako on.

Filip: „Já ho udělám taky, akorát jinej.“

Jirka: „Brmm, brm.“

Miki: „Komín jsi zapomněl. Hádej, co je tohle?“

Filip: „Udělám teda karavan. Bude mít tři patra, moc hodně velký patra. Bude mít hodně kol. Ještě k tomu udělám malej traktor. A komín bude červenej, já chci mít žlutej traktor.“

Miki: „Tahlecta smrdí.“ (má na mysli fixu)

Filip: „Ještě tam dám větší kola, a černej kouř. Mám tam ještě něco dodělat nebo už ne? Asi tam dodělám něco malýho. Silnici! A jak je ten karavan, tak mu tu dodělám ještě nějaký místo, aby tam mohl mít věci.“

Miki: „Tohle je jako co?“

Jirka: „Noha a tohle kraťasy.“ (pozn. modré kraťasy)

Filip: „Ještě jsem tam udělal malýho pána.“

Jirka: „Co to je?“

Miki: „Kolo.“

Jirka: „Já ho nemám, ono je nadzvednutý.“

Filip: „Tahle nefunguje.“ (fixa) „Co jsem to chtěl, jo pána.“ (pozn. maluje modrého pána)

Jirka na Mikiho: „On ti tam vlít pod kola.“ a smál se.

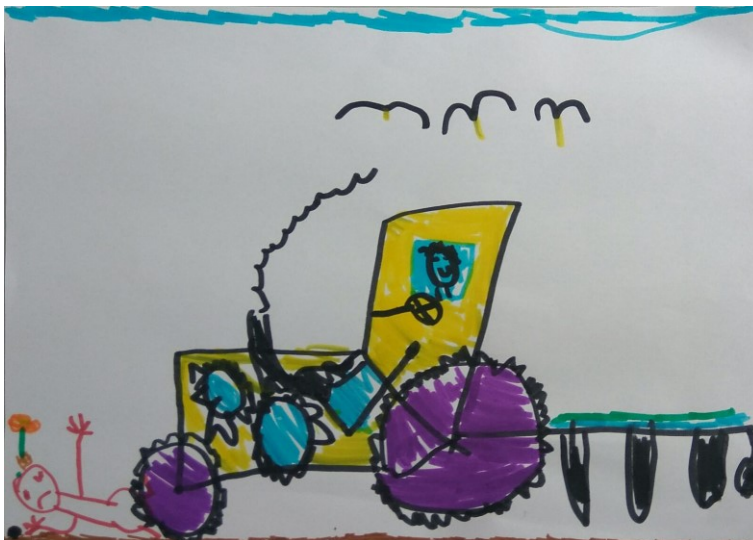
Miki: „Jo, on nebyl přivázanej.“

Filip: „Hele, co mám.“ Ukazuje ostatním slepici na svém obrázku a zpívá při tom: „Šla jedna slepice, do krákoří... a zajelo jí autíčko, a bylo tam hovínko.“ (pozn. slepice je vpravo dole, v rohu)

Jirka: „Já si to odnesu domu.“

Miki: „Mám to. Co to je, Jirko?“

Jirka: „Můj tat'ka.“

Miki, obrázek č. 1, traktor

Filip, obrázek č. 1, karavan a traktor

Jirka, obrázek č. 1, taťka na poli

Pozorování č. 9 / 12. 6. 2018

Účastníci:

Jitka

Rost'a

Jan

Popis situace

Mezi dopolední svačinou a obědem usedají ke stolečku tři děti, Jitka, Rost'a a Jan. Berou si fixy ke kreslení, papír a začínají kreslit.

Jan: „Já udělám autíčko. Kolečko, a teď další kolečko, takhle.“

Rost'a: „Já ještě nevím.“

Jan: „Už mám autíčko, Rost'o.“

Jitka: „A já mám srdíčko. A tady mašličku...“

Rost'a: „Velký chlapec se mu říká.“

Jan: „Tak, tady hlavičku kulatou. Už to mam. Ještě nebíčko si udělám.“

Rost'a: „Musí mít dva písty, protože je úplně velikej. Ještě komín nesmím zapomenout udělat... udělal jsem ho moc velkej.“ (pozn. červený komín v přední části vlaku – vpravo)

Jan: „Já mám v autíčku sebe. A před ním udělám vláček.“

Rost'a: „Strojvedoucího jsem zapomněl.“

„Ale musíš udělat koleje.“ říká Jan.

Jan: „Kde máš uhlí?“

Jitka: „A už to mám.“ Domalováno má celkem za chvíli, celou dobu se hodně soustředila a obrázek mi dala. Povídání kluků, kteří seděli naproti ní si nevšímal.

Jan: „Hele, to je velký.“

Rost'a: „Paní učitelko, má špatný uhlí.“ Ukazuje mi na obrázku, a vysvětluje proč se tedy z komínu tolik kouří.

Jan: „Tady bude malinkej motorovej.“

Rost'a: „A to je právě diesel. Ještě přejezd by to potřebovalo. To řídí mimoň, Honzí. Protože má jedno oko. U parního vlaku je to fakt těžký. Ještě písty. Jo a brzdy.“

Jan: „Kde jsou brzdy? A tady udělám malinkatýho panáčka. Malinkatý nožky.“

Rosťa: „A teď musím udělat jiskry bronzový.“

Jan: „Ještě sluníčko, tady kolečkooo. Hotovo.“

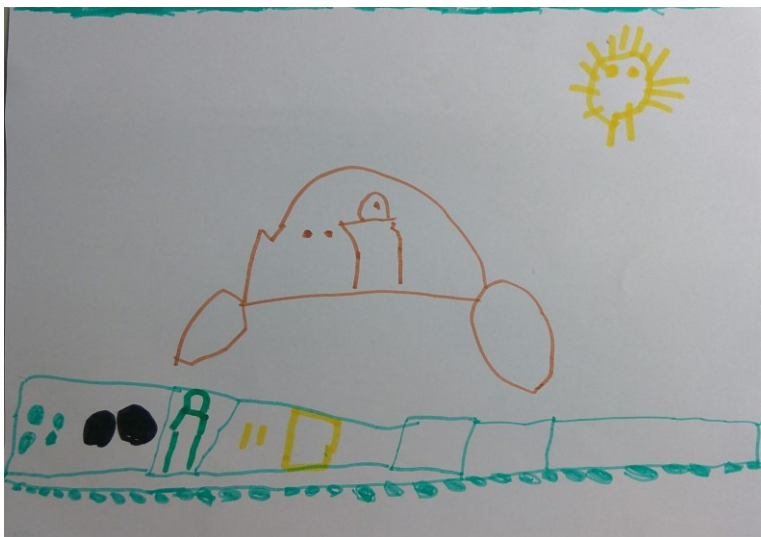
Rosťa: „Ještě píšťalku, dvě.“ (pozn. dvě čárky vedle sebe) „Jedna na velký pískání. To je ohromně těžký parní vlak. A kotel. A je tak velikej, že jsem ani nestihl udělat to, tyhle, cestovní vagony. Víte, proč je to opřený? To brzdí, proto jsou tam ty jiskry. Tady je komín, píšť. Tak už jsem vám to vysvětlil.“

Rosťa, obrázek č. 1, vlak

Jitka, obrázek č. 1, srdíčka, mašličky a ona

Jan, obrázek č. 1, on sám v autě

Pozorování č. 10 / 15. 6. 2018

Účastníci:

Jitka

Rost'a

Filip

Popis situace:

Rost'a: „Dneska namaluju metro. Metro je ale fakt těžký.“ „A teď koleje, jeřda.“ „To je vysunovací a zasunovací.“ (pozn. to, co má metro vpředu, napravo)

Filip: „Rychlovlak je nejrychlejší. Jo a já dělám další koleje.“

Rost'a: „Hele, já mám kouzelnou pastelku. To je kouzlo, vid'.“

Filip: „Hele Rost'o, takhle patří koleje. Už to mam, to jsou koleje, a ještě udělám něco.“ „Snažim se udělat mašinu.“

Rost'a: „Zase vlak...“

Jitka: „Já dělám maminku.“ Nikdo na ní ale nereaguje.

Rost'a: „Ještě nástupiště.“

Filip: „Já sem to zas popletl.“

Rost'a: „Woow, to je zlatá! Já udělám zlatý nástupiště.“

Filip: „To není zlatá.“

Rost'a: „Je to zlatá!“

Filip: „Rostí, takhle vypadají oči.“ Ukazuje mu oči metra, které nakreslil.

Rost'a: „To nejsou oči, to jsou okna.“ „A teď dělám jiskry. On brzdí, Filipe, a lítaj jiskry, protože jel moc rychle. Jedna, dva, dvanáct jiskrů.“ (pozn. jiskry jsou zlaté čárky nad metrem)

Filip: „A podívej, já je tam budu mít i. On je ještě rychlejší.“ maluje jiskry kolem celého metra.

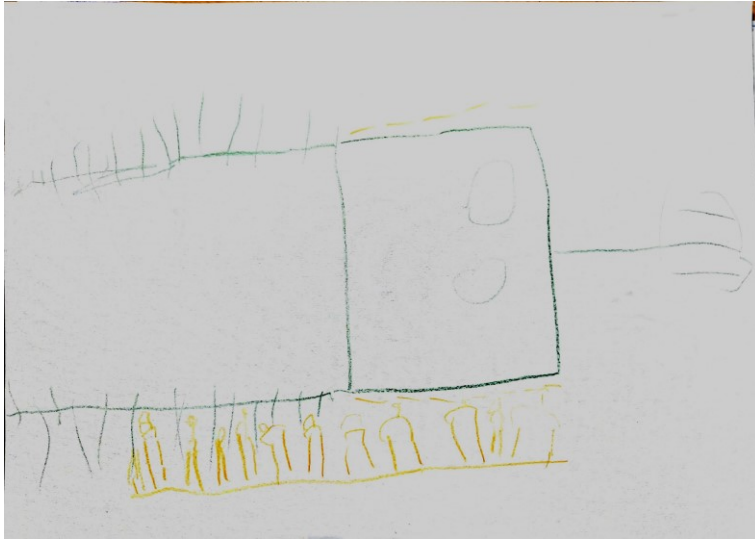
Rost'a: „On jezdí ještě úplně nejstarší vlak. 200 let starej.“

Filip: „Mám to hotový, to je metro.“ a odešel.

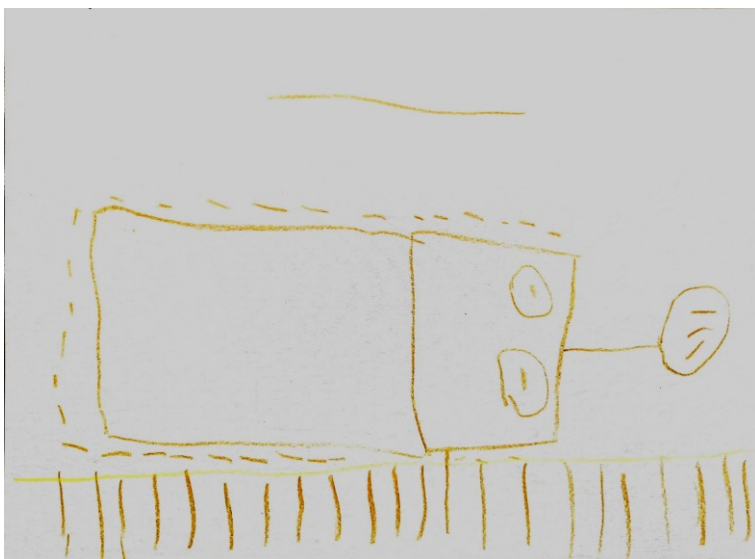
Rost'a: „To oranžový jsou jiskry, a tady je nádraží. Nohy, krk, hlavu... tenhle druhý má malinkou hlavičku.“ „Já postavil tu skluzavku, Filipe.“ (zapojuje se do rozhovoru, který

probíhá kousek vedle.) „Tady jsou všude lidi.“ Tím ukončil svoje povídání, obrázek mi nechal a šel si hrát.

(Jitka při malování nemluví, ale je vidět, že se na to hodně soustředí. Pronesla jen větu, že kreslí maminku, a pak druhou „Teď dělám mojí rodinu.“)

Rost'a, obrázek č. 2, metro

Filip, obrázek č. 2, metro

Jitka, obrázek č. 2, ona

Jitka, obrázek č. 3, její rodina

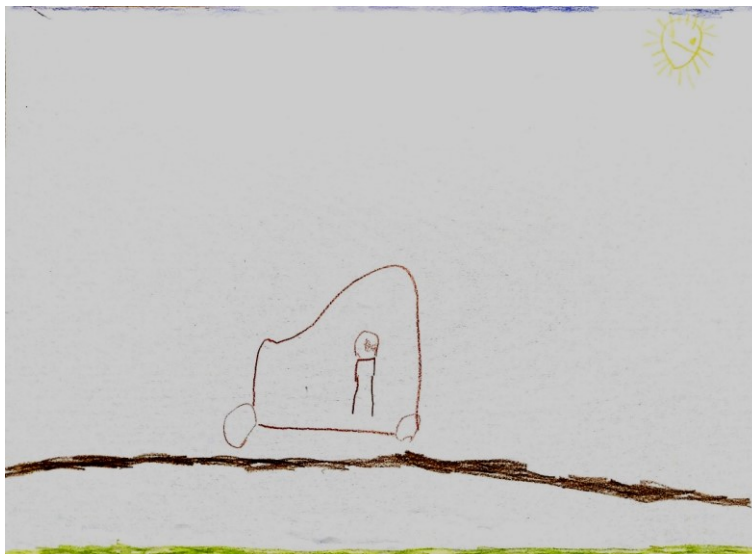
Pozorování č. 11 / 15. 6. 2018

Účastníci:

Jan

Popis situace:

U stolu sedí jenom Jan, sám, maluje si a u toho si povídá: „Tak, autíčko. Mmm, a v něm sebe. Eště udělám sluníčko, a eště nebe, a eště hlavičku.“ Po chvilce ticha pokračuje: „Já se netěším do školy.“ (možná právě přemýšlel nad tím, že už půjde brzy do školy) „Tak, tady bude silnice, hnědá. To auto pojedje po silnici domů. Už to mam!“ Obrázek mi nechává, stejně jako ostatní, a jde si hrát.

Jan, obrázek č. 2, on v autě

Pozorování č. 12 / 18. 6. 2018

Účastníci:

Jirka

Miki

Popis situace:

Ke stolku si sedají Jirka s Mikim a jdou malovat.

Jirka: „Miki, já jdu dělat ten traktor.“

Miki: „Já jdu dělat něco jinýho.“ (pozn. maluje kytičky)

Jirka maluje a u toho si říká: „Takový veliký, táák. Vzzuum!“ (takový zvuk, když dělá kolo, maluje rybník)

Miki: „Tady bude kukuřice.“

Miki nakreslil přibližně v půlce čáru, hnědou, a Jirka udělal hned to samé. Miki pak začíná malovat traktor, jak ho vidí u Jirky.

Jirka: „To černý je velký bahno.“ „Můžu si vzít ještě jeden papír?“ „Miki, kolik má vlak kol vepředu?“

Miki: „Počkej,“ počítá si v duchu. „Sedm.“

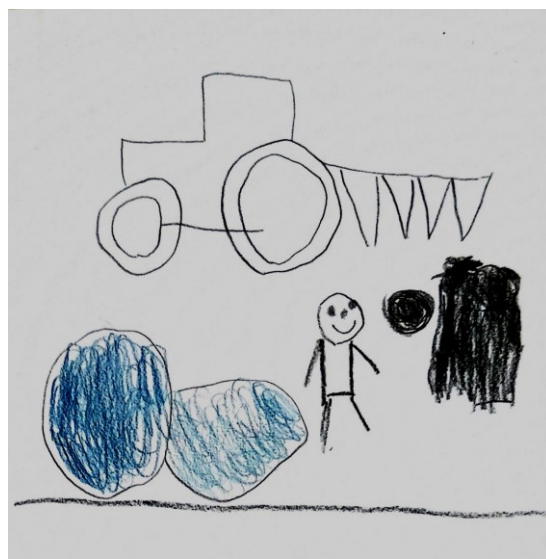
Jirka: „Jedna, dva...“

Miki: „Paní učitelko, mám to.“

Jirka se hodně soustředí, aby nepřetahoval. „Tak, hotovo. Jdu si to dát do šatny.“

Miki, obrázek č. 2, traktor

Jirka, obrázek č. 2, traktor

Příloha 3 – Záznamy z testování

Andrea (5;6)

Pozorování č. 1 + pozorování č. 7

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby	0	1	2
„Já taky nevím právě.“ (co nakreslit)			
„Dělám malej stromeček.“			
„Budu ještě dál malovat.“			
„Černý.“ (odpověď na otázku, jaký má Nina vlasy)			
Souhlasila s Hanou, že bude mít na její kresbě modrý šaty.			
„A to umí ještě líp moje mamka, ona je ještě starší k tomu.“			
„Já ne, já si namaluju ještě jeden.“			
„Já maluju tohle skoro pořád, protože to každé chce.“			
„Jo, Ariel.“			
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
„Ty tam máš ještě víc místa.“			
„Bude jí to ještě dost trvat, než se to ponaučí.“			
– Dítě kamaráda poučovalo	0	1	2
„Paní učitelka nemá křídla.“			
„Jenže tohle je kmen stromu, ten je hnědej.“			
„Ty nevíš, jak vypadá strom?“			
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
„Jdeme se napít!“			
– Dítě si hrálo s mocí	0	1	2
„Já to klidně udělám.“			

– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka
<i>Když začal Libor malovat srdíčko, začala ho malovat taky.</i>	0	1	2
– Jiné:
<i>„Spíš nejlíp z holek.“ (hodnotí sebe sama, ale v komunikaci s vrstevníkem)</i>	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo	0	1	2
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky
<i>„Mmmm...brr...mm.“</i>
<i>„Jéééj.“ (když přetáhla)</i>	0	1	2
– Dítě si zpívalo	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

– Fantazírování ve fiktivním světě	0	1	2
– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti	0	1	2
– Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo	0	1	2
– Dítě s kresbou komunikovalo	0	1	2
– Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

POMŮCKY

– Dítě hodnotilo materiál	0	1	2
– Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)	0	1	2
– Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

TVORBA

– Dítě experimentovalo pomocí črtání	0	1	2
– Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo
<i>Po celou dobu Ája hodně pečlivě vybarvovala.</i>
<i>Velmi se soustředila – v případě obou dvou pozorování.</i>	0	1	2
– Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv	0	1	2

4 postavy se stejným obličejem (víly, princezny)

- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru)

0 1 2

- Dítě objevovalo možnosti konfigurace

0 1 2

Zahrávání si s konfigurací objektů – srdíčko obklopené duhou, 2 princezny v pročleněném prostředí.

- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel

0 1 2

- Dítě vkládalo do kresby písmo

0 1 2

- Jiné:

0 1 2

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá

0 1 2

Pro Áju přišla babička, od kreslení se jí vůbec nechtělo a souhlasila, že si obrázek dodělá příště.

- Dítě chtělo kresbu vystavit

0 1 2

- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo

0 1 2

„Tehle si taky můžeš nechat, já jich dělám hodně.“

„I tehle si můžeš nechat.“

- Jiné:

0 1 2

	Body:
Komunikace	10
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	9
- Komunikace s dospělým	0
- Další formy komunikace	1
Fantazírování	0
Pomůcky	0
Tvorba	6
Výsledná tvorba	2
Celkem bodů:	18

Datum testování: 14. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Večeříme.	0
2.	Aby lidi nevypadali.	0
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, neví.	1
6.	Aby mohli zastavit.	1
7.	Špičatý uši, obě lezou na strom.	2

8.	Sporty.	2
9.	Auto, autobus, vlak, tramvaj.	2
10.	Nevím.	0

Celkem bodů: 11.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	3	1	3	5	5	1	1

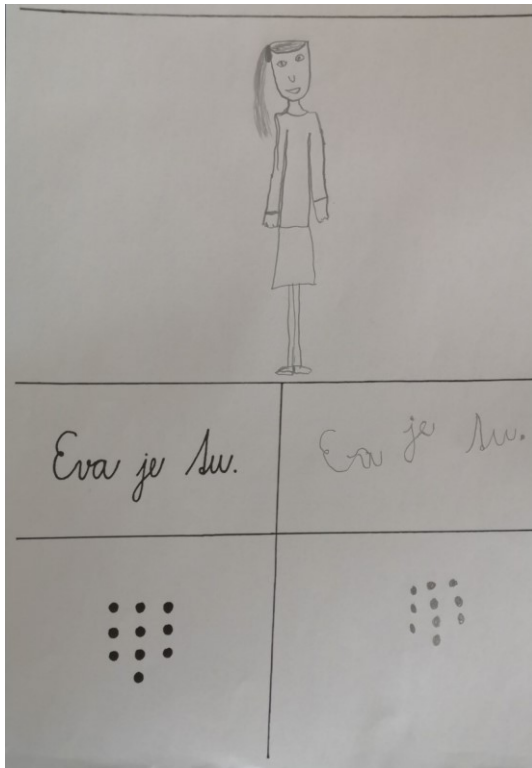
Celkem bodů: 7.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body:
A	Přečte:	„špičatý a tady taky“	0
A	Písmenko:	Ano, „A“	1
A	Obrázek:	Ano, „dům“	1
domeček	Písmenko:	Ano, „A“	1
E	Přečte:	„tady to je podobný jako hrábě“	0
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano, „hrábě“	0
hrábě	Písmenko:	Ano	0
8	Přečte:	„sněhulák“	0
8	Písmenko:	Ne	0
8	Obrázek:	Ano	0
sněhulák	Písmenko:	Ano	0
T	Přečte:	„ptáček a T“	1
T	Písmenko:	Ano	1
T	Obrázek:	Ano, „věšák“	1
bidýlko	Písmenko:	Ano	1
J	Přečte:	„hůlka“	0
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano	0
hůlka	Písmenko:	Ano	0

Celkem bodů: 7.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	4
Napodobení psacího písma:	4
Obkreslení skupiny bodů:	4
Celkem bodů:	12

Andrea odmítala nakreslit pána a stála si za tím, že ho kreslit neumí a nebude. A protože ani motivace nezabrala, bylo jí dovoleno nakreslit paní. Pokud by nám šlo o diagnostiku školní zralosti jako takové, mohli bychom uvažovat nad tím, že se jedná možná o projev toho, že Andrea není připravena na disciplinované plnění školních úkolů.

Anežka (6;1)

Pozorování č. 1 + pozorování č. 7

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit	0	1	2
„Kde mám černou?“			
„Není tu černá.“			
„Kde mám hnědou?“			
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby	0	1	2
„Já maluju tatínka, sebe, mamku a Lenku.“			
„To nevadí, Ondro.“			
„Mamince udělám ještě podprsenku.“			
„Začnu od hlavy.“			
„Ještě musím namalovat sebe.“			
„Ještě musím dodělat svoje oči.“			
„Tady udělám maminku.“			
„Ještě nosiček... ten bude fialovej. A tvářičky, táák.“			
„A ještě Lence musím udělat oblečení.“			
„Třeba jak jsme u moře.“			
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo	0	1	2
„Má bílou náprsenku.“			
„Ještě komín.“			
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
„A mamka má ráda pistáciovou.“			
„Ještě bych tatínka měla obléknout do něčeho.“			
„Maminka nosí černou podprsenku a kalhotky.“			
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2

„Co se koukáš?“

- Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka
- Jiné:

0	1	2
0	1	2

Komunikace s dospělým

- Dítě dospělému vykládalo o obrázku
„Paní učitelko, už tam mám i lopatku. A máme i bábovičky na zmrzlinu.“
„Paní učitelko, my tady máme i tašku na to. A už to mám hotový.“
- Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo
- Dítě dospělého poprosilo o pomoc
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky
„Ééé, padá.“
„Ručičkýýý.“
- Dítě si zpívalo
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě
- Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti
- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo
„Taky mám hnědý vlasy, jako moje mamka.“
- Dítě s kresbou komunikovalo
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení
„Ty ty, zlobivá hnědá!“
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti
„Nejdřív si vezmu žlutou na písek, to bude.“
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv

0	1	2
0	1	2
0	1	2

3 stejné postavy na pláži
 4 podobně nakreslené postavy
 obrázky u obou pozorování jsou si velmi podobné
 sluníčko u obou obrázků

- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel
- Dítě vkládalo do kresby písmo
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
mně
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

	Body:
Komunikace	11
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	8
- Komunikace s dospělým	2
- Další formy komunikace	1
Fantazírování	2
Pomůcky	1
Tvorba	4
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	19

Datum testování: 20. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Nevím.	0
2.	Aby mohl vlak projet.	1
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, jehňátko.	2

6.	Aby mohlo brzdit.	1
7.	Špičaté uši.	1
8.	Tréninky.	1
9.	Auto, nákladník, autobus, trolejbus, motorka.	2
10.	Protože je cyklista.	0

Celkem bodů: 11.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	3	1	3	3	1	5	3

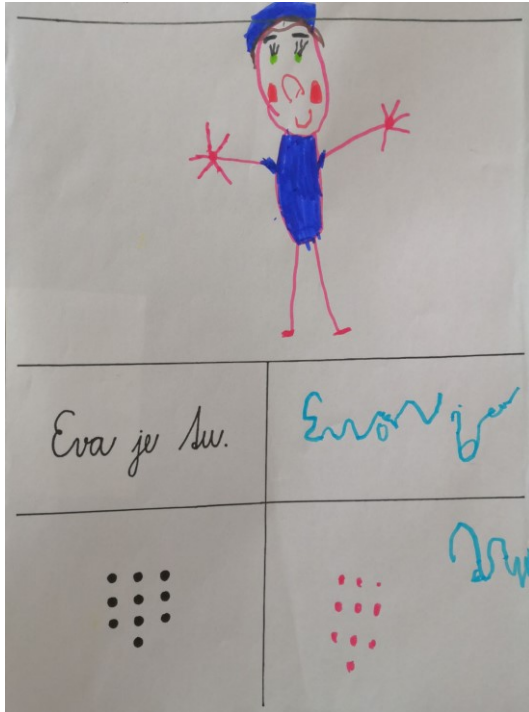
Celkem bodů: 7.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body:
A	Přečte:	„písmenko a domeček“	1
A	Písmenko:	Ano	1
A	Obrázek:	Ano	1
domeček	Písmenko:	Ano, „A“	1
E	Přečte:	„hrábě a písmenko... P“	1
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano, „hrábě“	1
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„sněhulák a 8“	1
8	Písmenko:	Ano	1
8	Obrázek:	Ano	1
sněhulák	Písmenko:	Ano	1
T	Přečte:	„bidýlko a písmeno“	1
T	Písmenko:	Ne	0
T	Obrázek:	Ano	1
bidýlko	Písmenko:	Ano	1
J	Přečte:	„hůlka a písmeno“	1
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1

Celkem bodů: 17.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	2
Napodobení psacího písma:	3
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	8

Alex (6;0)

Pozorování č. 4 + pozorování č. 6

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe
„I když to neumím u dědy, tak to umím tady.“	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Červenou bych potřeboval.“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„Ale co když to nebude dům, jen dvě patra.“
„Já tam auto nebudu mít.“
„Já si to ještě rozmyslím.“
„Já budu malovat, jak bude hořet tráva.“
„A ještě tam udělám sluníčko.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu
„Hmm, pěkný Kubo.“	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo
„Co se ti stalo?“
Povídali si o hře, kterou hráli předtím ve třídě.	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí
„Kubo, půjčíš mi modrou?“
„Míšo? Dal bys mi nějakou červenou?“
„Michale, půjčíš mi zelenou?“
„Michal, kam jsi dal tu zelenou?“	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku
<i>Vysvětlil mi, že je tam hlína, tráva, oheň, kouř, sluníčko a obloha.</i>	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo
<i>„Koukej, teď je to míč a pak...“</i>	0	1	2
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky	0	1	2
– Dítě si zpívalo	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

– Fantazírování ve fiktivním světě	0	1	2
– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti
<i>„U mě jí odhodil děda.“</i>
<i>Vymýšlel s Michalem a Kubou příběh o pánovi, který odhodil cigaretu.</i>	0	1	2
– Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo	0	1	2
– Dítě s kresbou komunikovalo	0	1	2
– Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

POMŮCKY

– Dítě hodnotilo materiál
<i>„Ta pastelka je nějaká vysunovací.“</i>	0	1	2
– Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)	0	1	2
– Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti
<i>„Černá, černá.“</i>
<i>„A teď modrou.“</i>	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

TVORBA

– Dítě experimentovalo pomocí črtání
<i>Kruhové spirály představující kouř z ohně – na obou obrázcích.</i>
<i>Červené črtání vyjadřující plápolající oheň.</i>	0	1	2
– Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo	0	1	2
– Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv
<i>Oheň a kouř</i>
<i>Panáčci v oknech</i>	0	1	2

Tráva

- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobené papíru) (0) (1) (2)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace (0) (1) (2)
- Zahrává si s konfigurací objektů – pročleněné prostředí díky kouři (u obou obrázků).*
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel (0) (1) (2)
- Dítě vkládalo do kresby písmo (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá (0) (1) (2)
- Dítě chtělo kresbu vystavit (0) (1) (2)
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

	Body:
Komunikace	10
- Komunikace se sebou samotným - Komunikace s vrstevníkem - Komunikace s dospělým - Další formy komunikace	1 7 2 0
Fantazírování	1
Pomůcky	2
Tvorba	6
Výsledná tvorba	0
Celkem bodů:	19

Datum testování: 14. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Svačíme.	0
2.	Nevím.	0
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěně, nevím.	1
6.	Aby nenabouralo.	1
7.	Ocas.	1
8.	Sporty.	2

9.	Auto, autobus, kolo, vlak, kamion.	2
10.	Nevím.	0

Celkem bodů: 10.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	6	2	3	1	3	5	5	1	1

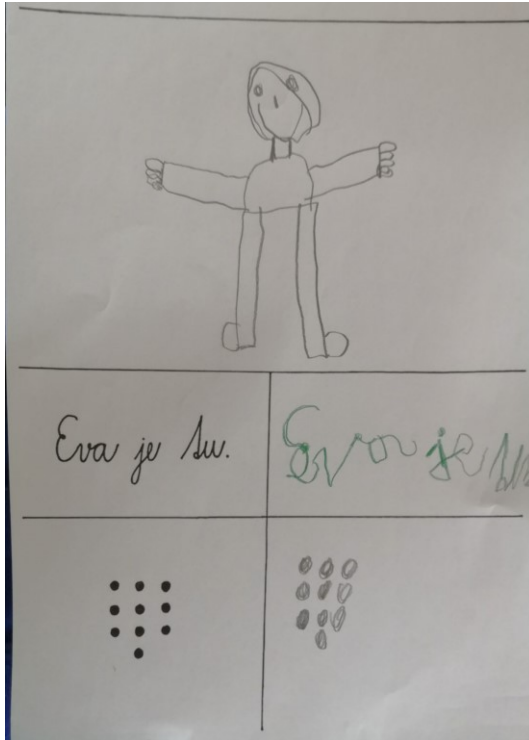
Celkem bodů: 6.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body:
A	Přečte:	„A a dům“	1
A	Písmenko:	Ano	1
A	Obrázek:	Ano	1
domeček	Písmenko:	Ne	0
E	Přečte:	„hrábě a písmenko“	1
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano	1
hrábě	Písmenko:	Ne	0
8	Přečte:	„sněhulák a půlka sněhuláka“	0
8	Písmenko:	Ne	0
8	Obrázek:	Ano	0
sněhulák	Písmenko:	Ne	0
T	Přečte:	„ptáček a tady není“	0
T	Písmenko:	Ne	0
T	Obrázek:	Ano	0
bidýlko	Písmenko:	Ano	0
J	Přečte:	„hůl“	0
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ne	0
hůlka	Písmenko:	Ne	0

Celkem bodů: 5.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	4
Napodobení psacího písma:	4
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	11

David (5;6)

Pozorování č. 5 + pozorování č. 6

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Potřebuju novou žlutou...“
„Já potřebuju žlutou nějakou.“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„Už vim, zajíce!“
„Ucho, hlava... oko, oko.“
„Pána, s jedním okem.“
„No, tak já namaluju sluníčko, to je jednoduchý.“
„Ne, to nepůjde, to nechci.“
„Já ještě nevím, co budu malovat.“
„Ještě si to musím rozmyslet.“
„Mně ten zajíc moc nejde, přemýšlím, jak to udělat.“
„Tady jsou dvě oka... ještě se podepíšu a budu to mít.“
„Ježiš, já jsem to ulomil.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu
„Míšo, budeš malovat dva obrázky?“
„Co maluješ Michale?“	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu
„Ukaž. Tak tohle není zajíc.“
„Hmmm, hodně místa tam máš.“
„Máš je hezký.“	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka	0	1	2

Začal malovat dům, stejně jako Michal.

„Já taky.“ (namaluje dva obrázky)

- Jiné: 0 1 2
„Já vim, jak se dělají mraky.“ (dítě chválilo samo sebe, ale v komunikaci s vrstevníkem)

Komunikace s dospělým

- Dítě dospělému vykládalo o obrázku 0 1 2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo 0 1 2
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc 0 1 2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem 0 1 2
– Jiné: 0 1 2

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky 0 1 2
– Dítě si zpívalo 0 1 2
– Jiné: 0 1 2

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě 0 1 2
„Tady ty tečky, kterými vidí.“ (sluníčko)
– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti 0 1 2
– Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo 0 1 2
– Dítě s kresbou komunikovalo 0 1 2
– Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení 0 1 2
– Jiné: 0 1 2

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál 0 1 2
– Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností) 0 1 2
– Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti 0 1 2
– Jiné: 0 1 2

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání 0 1 2
– Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo 0 1 2
Opatrně se snaží vybarvit oči a tečku uprostřed nechat.
Pečlivé vybarvování domečku.
– Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv 0 1 2
sluníčko
– Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru) 0 1 2

- Dítě objevovalo možnosti konfigurace
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel
- Dítě vkládalo do kresby písmo
Na jeden obrázek se podepsalo.
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
*„Já si to vezmu domů, já jsem to kreslil pro maminku, dám si to do šatny.“
druhý dal mně*
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

	Body:
Komunikace	8
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	8
- Komunikace s dospělým	0
- Další formy komunikace	0
Fantazírování	1
Pomůcky	0
Tvorba	4
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	14

Datum testování: 14. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Jdem spát.	0
2.	Aby kdyby tam někdo jel.	1
3.	Ovoce.	1
4.	- název jeho města v množném čísle, příklad: Prahy.	0
5.	Štěnětko, telátko.	1
6.	Aby mohlo zastavit.	1
7.	Že mají obě dvě ocas.	1
8.	Zábava.	0

9.	Auto, motorka, kolo, tramvaj.	2
10.	Aby byli víc hubený.	1

Celkem bodů: 8

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	5	4	6	3	2	5	5	3

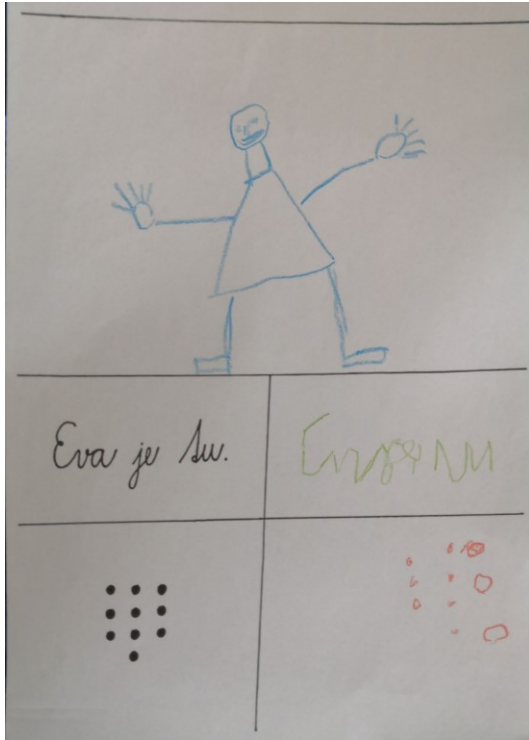
Celkem bodů: 4.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„D a dům“	1
A	Písmenko:	Ne	0
A	Obrázek:	Ano, „střecha nebo věž“	1
domeček	Písmenko:	Ne	0
E	Přečte:	„hrábě a hrábě“	0
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano	0
hrábě	Písmenko:	Ne	0
8	Přečte:	„obrázek a obrázek, vypadá to jako sněhulák“	0
8	Písmenko:	Ne	0
8	Obrázek:	Ano	0
sněhulák	Písmenko:	Ne	0
T	Přečte:	„T a tady je pták“	1
T	Písmenko:	Ano	1
T	Obrázek:	Ano, „hrábě“	1
bidýlko	Písmenko:	Ano	1
J	Přečte:	„písmenko a obrázek“	1
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano, „brčko“	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1

Celkem bodů: 9.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	4
Napodobení psacího písma:	3
Obkreslení skupiny bodů:	2
Celkem bodů:	9

Filip (6;10)

Pozorování č. 8 + pozorování č. 10

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Potřebuju žlutou a černou.“
„Hele, co mám.“
„Hele Rostě, takhle patří koleje.“
„A podívej, já je tam budu mít i. On je ještě rychlejší.“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„Ještě jsem tam udělal malýho pána.“
„Jo a já dělám další koleje.“
„Už to mam, to jsou koleje, a ještě udělám něco.“
„Snažím se udělat mašinu.“
„Mám tam ještě něco dodělat nebo už ne?“
„Bude mít tři patra, moc hodně velký patra. Bude mít hodně kol.“
„Ještě k tomu udělám malej traktor.“
„Asi tam dodělám něco malýho. Silnici! A jak je ten karavan, tak mu tu dodělám ještě nějaký místo, aby tam mohl mít věci.“
„ještě tam dám větší kola, a černej kouř.“
„Udělám teda karavan.“
„Jsem to trochu popletl...“
„Co jsem to chtěl, jo pána.“
„Já sem to zas popletl.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„To není zlatá.“
„Rostí, takhle vypadají oči.“
„Rychlovlak je nejrychlejší.“	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2

– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka
„Já ho udělám taky, akorát jinej.“ (obrázek)	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku
„Mám to hotový, to je metro.“	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo	0	1	2
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky	0	1	2
– Dítě si zpívalo
„Šla jedna slepice, do krákoří... a zajelo jí autíčko, a bylo tam hovínko.“	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

– Fantazírování ve fiktivním světě	0	1	2
– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti	0	1	2
– Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo	0	1	2
– Dítě s kresbou komunikovalo	0	1	2
– Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

POMŮCKY

– Dítě hodnotilo materiál
„Tahle nefunguje.“	0	1	2
– Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)	0	1	2
– Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti
„A komín bude červenej.“
„Já chci mít žlutej traktor.“	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

TVORBA

– Dítě experimentovalo pomocí črtání	0	1	2
– Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo	0	1	2

- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv
ptáci
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobené papíru)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel
- Dítě vkládalo do kresby písmo
- Jiné:

① ② ③

① ② ③
① ② ③
① ② ③
① ② ③
① ② ③

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
mně
- Jiné:

① ② ③
① ② ③
① ② ③
① ② ③

	Body:
Komunikace	9
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	7
- Komunikace s dospělým	1
- Další formy komunikace	1
Fantazírování	0
Pomůcky	2
Tvorba	1
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	13

Datum testování: 18. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Svačinu.	0
2.	Aby se nesrazili.	1
3.	Ovoce.	1
4.	Alkohol.	0
5.	Štěněátko, telátko.	1
6.	Aby mohlo zabrzdit.	1
7.	Mají ocas.	1
8.	Tréninky.	1
9.	Auto, autobus, vlak, nádraží,	2

	trolejbus.	
10.	Aby byli hubený.	1

Celkem bodů: 9.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	2	1	3	5	4	1	1

Celkem bodů: 6.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„čtverec a trojúhelník, a to druhý písmenko“	1
A	Písmenko:	Ne	0
A	Obrázek:	Ano	1
domeček	Písmenko:	Ano	1
E	Přečte:	„vidle a písmenko“	1
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ne	0
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„sněhulák a osmička“	1
8	Písmenko:	Ano	1
8	Obrázek:	Ano	1
sněhulák	Písmenko:	Ano („kdybych odebral kuličku“)	1
T	Přečte:	„ptáček a písmenko“	1
T	Písmenko:	Ano	1
T	Obrázek:	Ano, „anténa“	1
bidýlko	Písmenko:	Ano	1
J	Přečte:	„hůlka a obrácená hůlka“	0
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano	0
hůlka	Písmenko:	Ano, „obrácené písmenko“	0

Celkem bodů: 13.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	5
Napodobení psacího písma:	4
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	12

Hana (5;7)

Pozorování č. 2 + pozorování č. 3

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Ještě chci udělat křídla, počkám si na černou...“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„Áji, co mám ještě udělat?“
„Já budu mít růžový vlasy. A ty máš tyhle vlasy, tak to musím najít hnědou.“
„Budeš mít modrý šaty, jo, Áji?“
„A Nina má teď jaký?“ (vlasy)
„Třeba paní učitelku, tohle je ona, a teď tam udělám děti.“
„Jéé, mám stejnou.“
„Teď musím moře udělat.“
„Já ještě nakreslím druhej. Anebo vlajku si vymaluju.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu
„Áji, co děláš?“
„Hádám, že je to Ariel.“	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu
„Ty umíš hodně princezen.“
„Ty to máš hezčí než já.“	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„Ale to nebude vidět, když je bílej.“
„Ten se roztaje.“
„Na, Áji, začni oblohou.“
„Ale ten má být zelený.“	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo
„Jé, moucha.“
„Dneska pudu po O s babičkou.“
„Dneska byla hrozná bouřka tady v noci. Náš pes se strašně bál, tak chodil k nám dolů.“	0	1	2

„Já se netěším do školy, já jsem chtěla být psem.“

– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka
Začala malovat srdíčko podle Libora.
Kreslila křídla podle Andrey.	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo
„Ona moc Andrea nemluví, nevím, proč nechce mluvit.“	0	1	2
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Jiné:
„Paní učitelko, Andrea umí malovat všechny princezny, a ještě je i vybarvit.“ (chválila kamarádčinu tvorbu)	0	1	2

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky
Prdící zvuky 2x,
„Šlapačky, botičky...“
„Tlesky, plesky, dupy.“	0	1	2
– Dítě si zpívalo	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

– Fantazírování ve fiktivním světě	0	1	2
– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti	0	1	2
– Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo	0	1	2
– Dítě s kresbou komunikovalo	0	1	2
– Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

POMŮCKY

– Dítě hodnotilo materiál	0	1	2
– Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)	0	1	2
– Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání vlny (0) (1) (2)
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo (0) (1) (2)
Hana se při obou pozorováních na kreslení velmi soustředila.
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv (0) (1) (2)
Modré nebe na všech třech obrázcích, při dalším kreslení se objevilo znovu
Dvakrát dole tráva
Opakující se sluníčko
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobené papíru) (0) (1) (2)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace (0) (1) (2)
Zahrávání si s konfigurací objektů – srdíčko obklopené duhou.
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel (0) (1) (2)
- Dítě vkládalo do kresby písmo (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá (0) (1) (2)
Vzala si obrázky domů
- Dítě chtělo kresbu vystavit (0) (1) (2)
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo (0) (1) (2)
mně
- Jiné: (0) (1) (2)

	Body:
Komunikace	14
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	10
- Komunikace s dospělým	2
- Další formy komunikace	2
Fantazírování	0
Pomůcky	0
Tvorba	6
Výsledná tvorba	2
Celkem bodů:	22

Datum testování: 19. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Hrajeme si.	0
2.	Abychom třeba nevypadli.	0
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, jehňátko.	2
6.	Aby třeba...nevím.	0
7.	Mají chlupy.	1
8.	Sporty.	2
9.	Auto, vlak, autobus, trolejbus.	2
10.	Aby mohl vyhrát.	1

Celkem bodů: 11.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	2	1	3	1	3	5	3

Celkem bodů: 6.

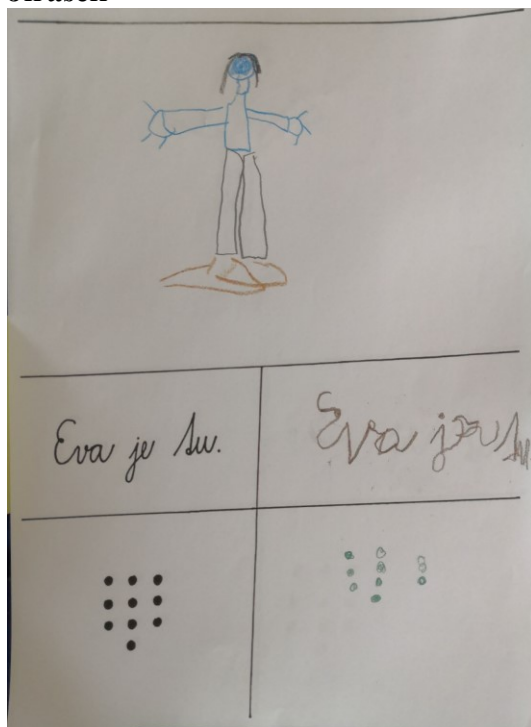
Kvaziikoncista

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„dům a písmenko“	1
A	Písmenko:	Ne	0
A	Obrázek:	Ano	1
domeček	Písmenko:	Ano	1
E	Přečte:	„písmenko a hrábě“	1
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano	1
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„sněhulák a číslo“	1
8	Písmenko:	Ano, „osm“	1
8	Obrázek:	Ano	1
sněhulák	Písmenko:	Ano	1
T	Přečte:	„T a T“	1
T	Písmenko:	Ano	1
T	Obrázek:	Ano	1
bidýlko	Písmenko:	Ano	1
J	Přečte:	„hůl a L“	1
J	Písmenko:	Ne	0

J	Obrázek:	Ano	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1

Celkem bodů: 17.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	3
Napodobení psacího písma:	4
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	10

Jakub (6;3)

Pozorování č. 4 + pozorování č. 6

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Teď potřebuju červenou.“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
Šeptal Michalovi, co maluje.
„To je tráva.“
„Tady budou mít hadici.“
„Tady máš modrou.“
„Alexi co k tomu mám ještě udělat?“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu
„A uděláš tam nějaký lidi?“
„Už to máš hotový?“	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„Tak maluj a nemaluj to stejný jako já.“
„Hlavně nemaluj dům jako Alex.“
„Musíš udělat tady hasičský auto, a ještě jak jdou do toho domu.“
„Udělej z toho ještě kouř.“
„Ještě musí mít bombu, povolovače a dýchací masku, a tak.“
„Tak se koukej. To uděláš takhle...“ (ukazuje mu, jak nakreslit hasiče)
„Uděláš mu helmu, černou nebo žlutou.“
„Tu ne, tu má jenom velitel a ten do ohně nechodí.“	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo
„Vysunovací kleště! Už jsem je včera viděl.“
Říkal Michalovi, že by si měl vzít normální tričko.	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí
„Tu potřebuju teď já.“	0	1	2

- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem
- Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2

Komunikace s dospělým

- Dítě dospělému vykládalo o obrázku
- Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo
„On chce být farmářem.“
- Dítě dospělého poprosilo o pomoc
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky
- Dítě si zpívalo
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě
- Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti
„Můj tatka je hasičem, tak chci být taky.“
S Michalem a Alexem vymýšleli příběh o pánovi, co odhodil cigaretu
„Tady odhodil cigaretu.“
- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo
„už to mám, to jsem já jak bruslim na ledě“
- Dítě s kresbou komunikovalo
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti
„Zelenej kouř, haha.“
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání
Kruhové spirály představující kouř z ohně

0	1	2
---	---	---

Červené črtání vyjadřující plápolající oheň

- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace
- Zahrávání si s konfigurací objektů – snaha nakreslit sebe na bruslích do prostoru rybníku.*
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel
- Dítě vkládalo do kresby písmo
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
- Oba obrázky mi dal.*
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

	Body:
Komunikace	9
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	8
- Komunikace s dospělým	1
- Další formy komunikace	0
Fantazírování	3
Pomůcky	1
Tvorba	2
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	16

Datum testování: 14. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Obědváme.	1
2.	Aby auto nezajel.	1
3.	Zelenina.	0
4.	Státy.	0
5.	Štěňátko, nevím.	1
6.	Aby nikoho nezajelo.	1

7.	Chlupatej ocas.	1
8.	Sporty.	2
9.	Letadlo, loď, auto, motorka, hasičský auto, autobus, člun.	2
10.	Aby byli silný.	1

Celkem bodů: 10.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	3	1	6	5	4	3	2

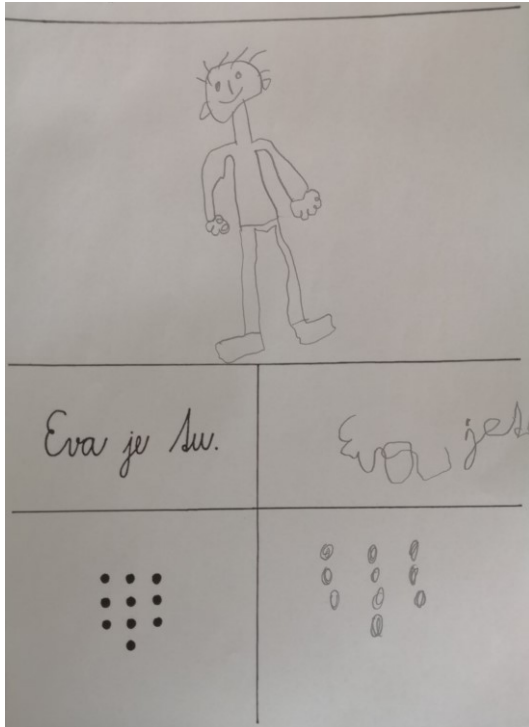
Celkem bodů: 6.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body:
A	Přečte:	„dům a A“	1
A	Písmenko:	Ano	1
A	Obrázek:	Ano	1
domeček	Písmenko:	Ano	1
E	Přečte:	„hrábě a E“	1
E	Písmenko:	Ano	1
E	Obrázek:	Ano	1
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„sněhulák a 8“	1
8	Písmenko:	Ano	1
8	Obrázek:	Ano	1
sněhulák	Písmenko:	Ano	1
T	Přečte:	„hnízdo a T“	1
T	Písmenko:	Ano	1
T	Obrázek:	Ano	1
bidýlko	Písmenko:	Ano	1
J	Přečte:	„hůlka a J“	1
J	Písmenko:	Ano	1
J	Obrázek:	Ano	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1
		Pozn. Kuba byl velmi rychlý, cca za 5 minut.	

Celkem bodů: 20.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	5
Napodobení psacího písma:	3
Obkreslení skupiny bodů:	4
Celkem bodů:	12

Jan (5;0)

Pozorování č. 9 + pozorování č. 11

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
„Tak, autíčko. Eště udělám sluníčko, a eště nebe, a eště hlavičku.“			
„Tak, tady bude silnice, hnědá. Už to mam!“			
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
„já se netěším do školy.“			
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit	0	1	2
„Už mám autíčko, Rostě.“			
„Hele, to je velký.“			
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby	0	1	2
„Kde jsou brzdy?“			
„Já udělám autíčko. Kolečko, a teď další kolečko... takhle.“			
„Tady bude malinkej motorovej.“			
„Tak, tady hlavičku kulatou. Už to mam. Ještě nebičko si udělám.“			
„A před ním udělám vláček.“			
„A tady udělám malinkatýho panáčka. Malinkatý nožky.“			
„Ještě sluníčko, tady kolečkóóó. Hotovo.“			
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
„Kde máš uhlí?“			
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo	0	1	2
„Ale musíš udělat koleje.“			
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo	0	1	2
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky	0	1	2
– Dítě si zpívalo	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

– Fantazírování ve fiktivním světě	0	1	2
– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti
„To auto pojedě po silnici domů.“	0	1	2
– Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo
„Já mám v autíčku sebe.“
„Mmm, a v něm sebe.“	0	1	2
– Dítě s kresbou komunikovalo	0	1	2
– Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

POMŮCKY

– Dítě hodnotilo materiál	0	1	2
– Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)	0	1	2
– Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

TVORBA

– Dítě experimentovalo pomocí črtání	0	1	2
– Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo	0	1	2
– Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv
Autíčko
Nebe a sluníčko
sebe	0	1	2
– Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru)	0	1	2
– Dítě objevovalo možnosti konfigurace	0	1	2
– Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel	0	1	2
– Dítě vkládalo do kresby písmo	0	1	2

– Jiné:

① ② ③

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
mně
- Jiné:

① ② ③
① ② ③
① ② ③
① ② ③

	Body:
Komunikace	8
- Komunikace se sebou samotným	3
- Komunikace s vrstevníkem	5
- Komunikace s dospělým	0
- Další formy komunikace	0
Fantazírování	2
Pomůcky	0
Tvorba	2
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	13

Datum testování: 15. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Jíme.	1
2.	Protože by přejelo auto.	1
3.	Ovoce.	1
4.	Nákup.	0
5.	Pejsek, selátko.	0
6.	Protože by jinak nemohlo zabrzdit.	1
7.	Jsou jiné.	0
8.	Že plavou.	0
9.	Autobus, vlak, tramvaj, náklad'ák.	2
10.	Překážku.	0

Celkem bodů: 6.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
6	4	6	6	1	6	2	5	1	1

Celkem bodů: 1.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„barák a písmenko“	1
A	Písmenko:	Ne	0
A	Obrázek:	Ne	0
domeček	Písmenko:	Ano	1
E	Přečte:	„písmenko“	1
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano	1
hrábě	Písmenko:	Ne	0
8	Přečte:	„sněhulák a číslo“	1
8	Písmenko:	Ne	0
8	Obrázek:	Ano	1
sněhulák	Písmenko:	Ano	1
T	Přečte:	„ptáček“	0
T	Písmenko:	Ne	0
T	Obrázek:	Ano	0
bidýlko	Písmenko:	Ano, „K“	0
J	Přečte:	„písmenko a obrázek, deštník“	1
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano, „deštník“	1
hůlka	Písmenko:	Ne	0
		Pozn. Tento poslední úkol už ho vůbec nebavil, nesoustředil se a chtěl jít ven.	

Celkem bodů: 9.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	2
Napodobení psacího písma:	1
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	6

Jirka (6;1)

Pozorování č. 8 + pozorování č. 12

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Miki, já jdu dělat ten traktor.“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„Já si namaluju mého tatku... ještě větší hlavu.“
„Noha a tohle kratasy.“
„Já ho nemám, ono je nadzvednutý.“ (kolo)
„To černý je velký bahno.“
„Miki, kolik má vlak kol vepředu?“
„Můj tatka.“
„Jedna, dva...“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu
„Co to je?“	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„Ale může.“ (mít větší hlavu)	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka
Miki nakreslil přibližně v půlce čáru, hnědou, a Jirka udělal hned to samé.	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo	0	1	2

- Dítě dospělého poprosilo o pomoc
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem
- Jiné:

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky
„Brmm, brm.“
„Takový veliký, táák. Vzzuum!“
- Dítě si zpívalo
- Jiné:

FANTAZÍROVÁNÍ

POMŮCKY

TVORBA

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
Jeden obrázek mi dal.
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

	Body:
Komunikace	7
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	6
- Komunikace s dospělým	0
- Další formy komunikace	1
Fantazírování	1
Pomůcky	0
Tvorba	3
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	12

Datum testování: 18. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Jíme.	1
2.	Protože už odjel.	0
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, nevím.	1
6.	Třeba aby mohl zabrzdit, když se zavírá závora.	1
7.	Srst.	1
8.	Sporty.	2
9.	Traktor, tank, džíp, auto.	1
10.	Aby byli silnější.	1

Celkem bodů: 10.

(pozn. k otázce č. 9: bylo nutné dovysvětlit, co jsou vlastně dopravní prostředky, bylo zřejmé, že v tom má Jirka trochu zmatek)

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	6	1	1	2	5	5	5	1

Celkem bodů: 4.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„trojúhelník“	0
A	Písmenko:	Ano	0
A	Obrázek:	Ne	0
domeček	Písmenko:	Ano	0
E	Přečte:	„hrábě“	0
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano, „hrábě“	0
hrábě	Písmenko:	Ano	0
8	Přečte:	„sněhulák a osm“	1
8	Písmenko:	Ano	1
8	Obrázek:	Ano, „sněhulák“	1
sněhulák	Písmenko:	Ano, „osm“	1
T	Přečte:	„sušák s ptáčkem a bez ptáčka“	0
T	Písmenko:	Ne	0
T	Obrázek:	Ano	0
bidýlko	Písmenko:	Ano	0
J	Přečte:	„brčko a písmenko“	1
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1

Celkem bodů: 7.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	2
Napodobení psacího písma:	4
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	9

U Jirky opět pokud by šlo o diagnostiku školní zralosti, mohli bychom uvažovat, zda nejde o projev nepřipravenosti na disciplinované plnění školních úkolů, protože psací písmo napsal do kolonky, kde měly být obkreslené body, a naopak.

Jitka (5;8)

Pozorování č. 9 + pozorování č. 10

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„A já mám srdíčko.“
„A tady mašličku...“
„Já dělám maminku.“
„Teď dělám mojí rodinu.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo	0	1	2
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky	0	1	2

- Dítě si zpívalo
- Jiné:

0	1	2
0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě
- Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti
- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo
„To jsem já.“
- Dítě s kresbou komunikovalo
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv
Srdíčka.
Mašličky.
Podobný typ postav u obrázku rodiny.
Podobné postavy u obou pozorování.
Tráva.
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel
- Dítě vkládalo do kresby písmo
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
mně
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

	Body:
Komunikace	2
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	2
- Komunikace s dospělým	0
- Další formy komunikace	0
Fantazírování	1
Pomůcky	0
Tvorba	4
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	8

Datum testování: 15. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Obědváme.	1
2.	Aby tam nemohl zloděj.	0
3.	Ovoce.	1
4.	Nádraží.	1
5.	Štěně, jehňátko.	2
6.	Aby mohlo zabrzdit.	1
7.	Ocas.	1
8.	Hry.	1
9.	Kolo, auto.	2
10.	Aby posilovali.	1

Celkem bodů: 11.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	6	3	1	6	2	3	1	1

Celkem bodů: 4.

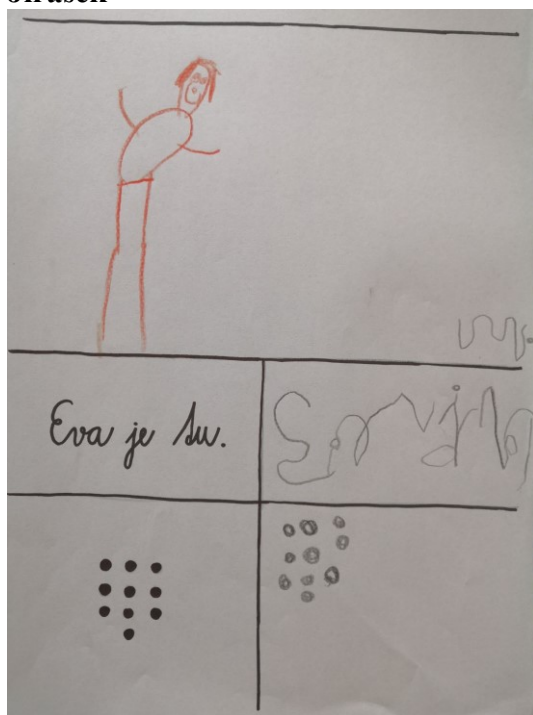
Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„dům a A“	1
A	Písmenko:	Ano	1
A	Obrázek:	Ano	1
domeček	Písmenko:	Ano	1
E	Přečte:	„E a hrábě“	1
E	Písmenko:	Ano	1

E	Obrázek:	Ano, „otočený hrábě“	1
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„sněhulák“	1
8	Písmenko:	Ano, „osm“	1
8	Obrázek:	Ano	1
sněhulák	Písmenko:	Ano	1
T	Přečte:	Ne	0
T	Písmenko:	Ne	0
T	Obrázek:	Ano, „krmítko“	0
bidýlko	Písmenko:	Ne, „je to tomu podobný“	0
J	Přečte:	„hůl a písmenko“	1
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ne, „je to tomu podobný“	0
hůlka	Písmenko:	Ne	0

Celkem bodů: 13.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	2
Napodobení psacího písma:	2
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	7

Libor (5;8)

Pozorování č. 2 + pozorování č. 6

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby	0	1	2
<i>„Já už to mám taky hotový.“</i>			
<i>„Já budu malovat srdíčko.“</i>			
<i>„Z druhé strany udělám ještě sněhuláčka.“</i>			
<i>„Na druhou stranu udělám toho sněhuláka.“</i>			
<i>„No taaaak, Áji.“ (když do něho drkla)</i>			
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
<i>„Co budeš malovat ty, Áji?“</i>			
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo	0	1	2
<i>„Ne, já udělám modrýho, aby to bylo vidět.“</i>			
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
<i>Podle něho začaly holky (Hana a Andrea) kreslit také srdíčko.</i>			
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo	0	1	2
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2

– Jiné:

0 1 2

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky

0 1 2

– Dítě si zpívalo

0 1 2

– Jiné:

0 1 2

FANTAZÍROVÁNÍ

– Fantazírování ve fiktivním světě

0 1 2

– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti

0 1 2

– Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo

0 1 2

– Dítě s kresbou komunikovalo

0 1 2

– Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení

0 1 2

– Jiné:

0 1 2

POMŮCKY

– Dítě hodnotilo materiál

0 1 2

„Hmm, není žlutá, tak to bude oranžový.“

– Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)

0 1 2

– Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti

0 1 2

– Jiné:

0 1 2

TVORBA

– Dítě experimentovalo pomocí črtání

0 1 2

– Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo

0 1 2

Pečlivě vybarvoval srdíčko.

– Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv

0 1 2

Sněhulák.

– Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru)

0 1 2

– Dítě objevovalo možnosti konfigurace

0 1 2

– Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel

0 1 2

– Dítě vkládalo do kresby písmo

0 1 2

– Jiné:

0 1 2

VÝSLEDNÁ KRESBA

– Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá

0 1 2

– Dítě chtělo kresbu vystavit

0 1 2

- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
Všechny 3 obrázky mi dal.
- Jiné:

① ① ②

① ① ②

	Body:
Komunikace	5
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	5
- Komunikace s dospělým	0
- Další formy komunikace	0
Fantazírování	0
Pomůcky	1
Tvorba	2
Výsledná tvorba	2
Celkem bodů:	10

Datum testování: 14. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Máme svačinku.	0
2.	Nevím.	0
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, jehňátko.	2
6.	Aby do druhého auta nenabourali.	1
7.	Chlupama.	1
8.	Sporty.	2
9.	Mašina, bus, auto, loď, vlak, balon, kolo.	2
10.	Pro zábavu.	1

Celkem bodů: 12.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	3	1	2	1	4	5	2

Celkem bodů: 5.

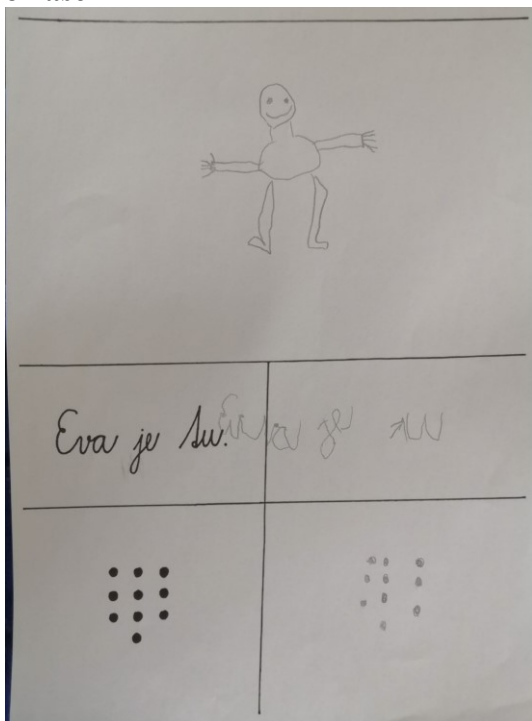
Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„A a dům“	1

A	Písmenko:	Ano	1
A	Obrázek:	Ano, „věž“	1
domeček	Písmenko:	Ano	1
E	Přečte:	„hrábě a písmenko“	1
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano, „okno“	1
hrábě	Písmenko:	Ano, „měkké I nebo T“	1
8	Přečte:	„sněhuláček a dvě koule nebo taky sněhuláček.. obrázek a osm“	1
8	Písmenko:	Ano	1
8	Obrázek:	Ano	1
sněhulák	Písmenko:	Ano	1
T	Přečte:	„ptáček na písmenku, na komíně, a T“	1
T	Písmenko:	Ano	1
T	Obrázek:	Ne	0
bidýlko	Písmenko:	Ne	0
J	Přečte:	„háček a písmenko“	1
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ne	0
hůlka	Písmenko:	Ano, „L“	1

Celkem bodů: 15.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	3
Napodobení psacího písma:	4
Obkreslení skupiny bodů:	4
Celkem bodů:	11

Marie (5;3)

Pozorování č. 2 + pozorování č. 5

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo
„Hm, já je dělám podle sebe.“	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„U toho domečku bude bouřka.“
„Já namaluju klidně dva obrázky.“
„Já maluju jabloň na poli.“
„Já udělám na poli zajíčka.“
„Zajíček...“
„Já zajíce neumím.“
„Leda že bych tam namalovala létajícího zajíce. Ono se mu tomuhle zdá, že lítá v oblacích.“
„To nepískám já, to ta pastelka.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu
„Kolik dveří tam budeš malovat? To jsou pididvířka.“
„Tvoji značku, vid’?“	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„Místo hlavy tam udělej okno.“	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo
Povídala si s Ninou o práci rodičů.
„Moucha, ona hledá svoje jméno.“
„Nebudem se předvádět.“
„Já mám na hlavě pupínek, já si ho musím zamáčkout.“	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem
Vyprávěla příběh o létajícím zajíci Nině, která šla kolem a chtěla se zapojit do kreslení.	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka	0	1	2

- Jiné: 0 1 2
„Já vim, jak se maluje zajíc.“ (chválila sama sebe v komunikaci s vrstevníkem)

Komunikace s dospělým

- Dítě dospělému vykládalo o obrázku 0 1 2
„paní učitelko, třetí obrázek si udělám zítra sama pro sebe“
- Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo 0 1 2
- Dítě dospělého poprosilo o pomoc 0 1 2
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem 0 1 2
- Jiné: 0 1 2

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky 0 1 2
„Papapá.“
„Kela, coco, popo.“
„Úúú, fotit, fotit, fotit.“
„Ušalusa, ušalusáá.“
pískání
- Dítě si zpívalo 0 1 2
- Jiné: 0 1 2

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě 0 1 2
- Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti 0 1 2
- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo 0 1 2
- Dítě s kresbou komunikovalo 0 1 2
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení 0 1 2
- Jiné: 0 1 2

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál 0 1 2
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností) 0 1 2
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti 0 1 2
„Hele, tohle je dvoubarevná.“
„A bude oranžovej.“
„Černohnědá, tu já potřebuju.“
„Já možná. A udělám ho hnědej a trochu zelenej.“
„Jablíčka budou taky zelený, jako že ještě nejsou zralý. A některý budou i hnědý, jakože jsou shnilý.“
- Jiné: 0 1 2

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání 0 1 2
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo 0 1 2
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv 0 1 2
- Stromy.*
- Jablíčka.*
- Sluníčko.*
- Zajíc.*
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobené papíru) 0 1 2
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace 0 1 2
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel 0 1 2
- Dítě vkládalo do kresby písmo 0 1 2
- Jiné: 0 1 2

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá 0 1 2
- „Já si to možná nechám na zítřka.“*
- Dítě chtělo kresbu vystavit 0 1 2
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo 0 1 2
- mně*
- Jiné: 0 1 2

	Body:
Komunikace	11
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	8
- Komunikace s dospělým	1
- Další formy komunikace	2
Fantazírování	0
Pomůcky	2
Tvorba	2
Výsledná tvorba	2
Celkem bodů:	17

Datum testování: 14. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Obědváme.	1
2.	Aby tam nejezdily auta.	1
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, nevím.	1
6.	Aby nenarazilo do aut.	1
7.	Stejně uši.	1
8.	Sporty.	2
9.	Letadlo, auto, nákladník, vrtulník, dodávka.	2
10.	Aby byli silní.	1

Celkem bodů: 13.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	6	3	1	4	1	6	4	1

Celkem bodů: 6.

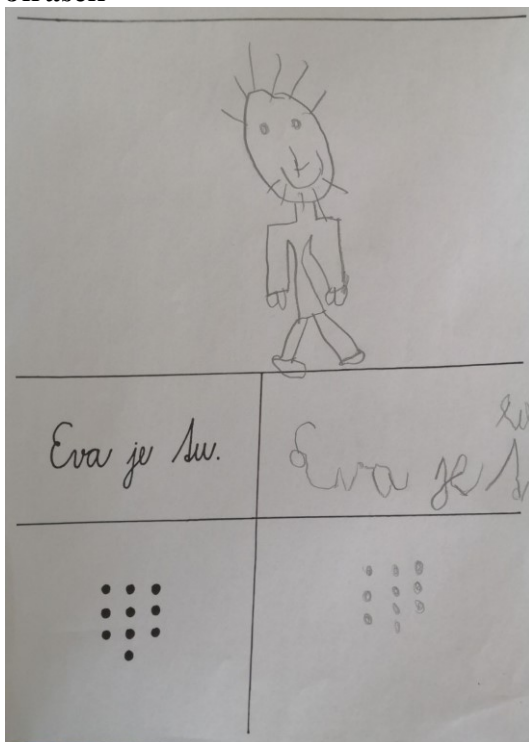
Kvaziikoncista

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„písmeno a postavený obrázek“	1
A	Písmenko:	Ano, „A“	1
A	Obrázek:	Ne	0
domeček	Písmenko:	Ano, „A“	1
E	Přečte:	„písmenko a postavené E“	1
E	Písmenko:	Ano	1
E	Obrázek:	Ne	0
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„3 a 2 kuličky“	0
8	Písmenko:	Ne	0
8	Obrázek:	Ano, „sněhulák“	0
sněhulák	Písmenko:	Ne	0
T	Přečte:	„písmeno a postavený L“	1
T	Písmenko:	Ne	0
T	Obrázek:	Ne	0
bidýlko	Písmenko:	Ne	0
J	Přečte:	„písmenko a postavené...“ (přemýšlí nad písmenkem)	1

J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano, „hůlka“	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1

Celkem bodů: 10.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	4
Napodobení psacího písma:	4
Obkreslení skupiny bodů:	4
Celkem bodů:	12

Michal (6;1)

Pozorování č. 4 + pozorování č. 6

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Dívej, jak jsem udělal ty bomby.“
„Hledám zelenou.“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„Tak, zahrada a dům.“
„Teď jí potřebuju.“ (fixu)
„Tak jo.“ (udělám z toho kouř)
„Hasiče neumím.“
„Dům.“
„Co tam mám ještě udělat?“
„Ta tráva musí být vyšší.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu
„Dívej, co to je? Hasič?“
„Co budeš malovat?“
„Kubo, co to je? Hlína?“
„A co má bejt tadyto?“
„Co to je Alexi? Jak hoří tráva?“
„Na co modrou, obloha?“
„Davide, co děláš?“	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu
„Oooo, ty si dobřej, ty umíš brusle! Ty já neumím.“
„Ty si dobréeééj.“	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„Prsty mu udělej.“
„Anebo ho můžeš ještě obmalovat, takhle obmalovat.“	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2

„Hádej. Bolelo mě břicho. Od rána až do noci.“
 Povídal si s Kubou o oblečení.
 „Koukej, teď je to míč a pak...“ (ukazuje mi tričko s flitry),
 „A tys byl Alexi král? Kdo ti sebral korunu?“

– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
„Proč? Já budu.“			
– Dítě si povíдалo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka	0	1	2
„Já udělám to co Jirka.“			
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku	0	1	2
„Paní učitelko, já už to mám.“			
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo	0	1	2
„Pecka,“ odpovídá na to, o čem si povídá paní učitelka s dětmi vedle)			
„Nee.“ (není k jídlu)			
– Dítě dospělého poprosilo o pomoc	0	1	2
– Dítě si povíдалo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Další formy komunikace

– Dítě vydávalo různé zvuky	0	1	2
– Dítě si zpívalo	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

FANTAZÍROVÁNÍ

– Fantazírování ve fiktivním světě	0	1	2
„Sluníčko zapálilo všechno. Ne, kecam. Zapálilo strom a pak od něj chytlo všechno.“			
– Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti	0	1	2
Vyprávěl příběh o tom, jak záchranáři vypadl mobil z kapsy a vůbec o tom nevěděl.			
Pak s Alexem a Kubou vymýšleli příběh o pánovi, co odhodil cigaretu a začalo hořet.			
„Já chci taky být hasič.“			
– Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo	0	1	2
– Dítě s kresbou komunikovalo	0	1	2
– Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

POMŮCKY

– Dítě hodnotilo materiál	0	1	2
– Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)	0	1	2

- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti
„Jeežíš, to je zelená!“
„Zlatou!“ (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání
Črtání vyjadřující kouř.
Črtání vyjadřující oheň. (0) (1) (2)
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo (0) (1) (2)
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv (0) (1) (2)
Dům.
Zahradu.
Plot.
Hlava v oknech.
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobené papíru) (0) (1) (2)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace (0) (1) (2)
Zaplnění celého prostoru.
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel (0) (1) (2)
- Dítě vkládalo do kresby písmo (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá (0) (1) (2)
- Dítě chtělo kresbu vystavit (0) (1) (2)
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo (0) (1) (2)
„Už to mam! Tak si to můžeš nechat.“
Druhý obrázek mi také nechal.
- Jiné: (0) (1) (2)

	Body:
Komunikace	14
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	12
- Komunikace s dospělým	2
- Další formy komunikace	0
Fantazírování	3
Pomůcky	1
Tvorba	5
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	24

Datum testování: 19. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Obědváme.	1
2.	Pak by tam auto mohlo vjet a nabourat.	1
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, jehňátko.	2
6.	Aby mohlo zabrzdit z kopce.	1
7.	Ocas.	1
8.	Sporty.	2
9.	Auto, letadlo, kolo, autobus, vlak.	2
10.	Aby byli hubený.	1

Celkem bodů: 14.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	3	1	6	2	3	1	3

Celkem bodů: 6.

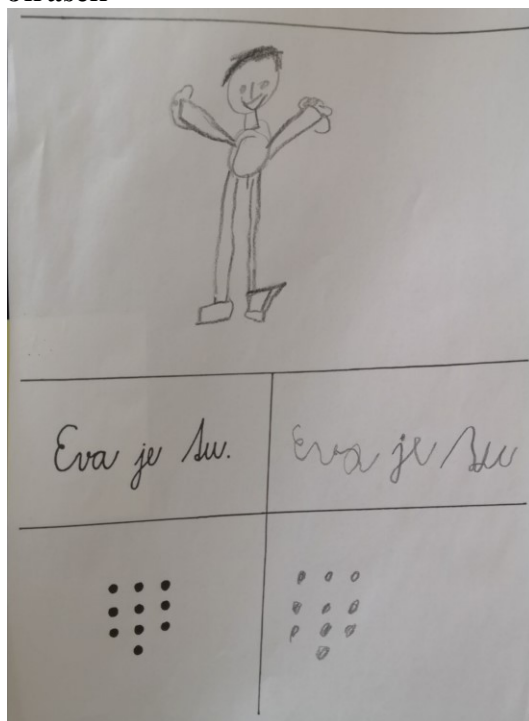
Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„dům a A“	1
A	Písmenko:	Ano	1
A	Obrázek:	Ano	1
domeček	Písmenko:	Ano	1
E	Přečte:	„hrábě a E“	1
E	Písmenko:	Ano	1
E	Obrázek:	Ano	1
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„8 a sněhulák“	1
8	Písmenko:	Ano	1
8	Obrázek:	Ano	1
sněhulák	Písmenko:	Ano	1
T	Přečte:	„T a anténa“	1
T	Písmenko:	Ano	1
T	Obrázek:	Ano	1
bidýlko	Písmenko:	Ano	1
J	Přečte:	„J a tady brčko“	1
J	Písmenko:	Ano	1

J	Obrázek:	Ano	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1

Celkem bodů: 20.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	4
Napodobení psacího písma:	5
Obkreslení skupiny bodů:	5
Celkem bodů:	14

Miki (6;8)

Pozorování č. 8 + pozorování č. 12

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Hádej, co je tohle?“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„Kolo.“
„Tady bude kukuřice.“
„Já jdu dělat něco jinýho.“
„Počkej,“ počítá si v duchu.
„Sedm.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu
„Tohle je jako co?“
„Co je to, Jirko?“	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„Komín jsi zapomněl.“	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka
Nakreslil traktor, stejně jako Jirka.	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku
„Paní učitelko, mám to.“	0	1	2
– Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo	0	1	2

- Dítě dospělého poprosilo o pomoc
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem
- Jiné:

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky
- Dítě si zpívalo
- Jiné:

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě
- Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti
„Jo, on nebyl přivázaněj.“ (proto spadl pod kola traktoru)
- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo
- Dítě s kresbou komunikovalo
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení
- Jiné:

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál
„*Tahlecta smrdí.*“
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností)
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti
„*Tak, ještě žlutou.*“
- Jiné:

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání
Vlnité črtání vyjadřující kouř, který jde z komína traktoru
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv
Traktor.
Ptáci.
Postava.
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobené papíru)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel
- Dítě vkládalo do kresby písmo
- Jiné:

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
Oba dva obrázky daroval mně.
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

	Body:
Komunikace	7
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	6
- Komunikace s dospělým	1
- Další formy komunikace	0
Fantazírování	1
Pomůcky	2
Tvorba	5
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	16

Datum testování: 18. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Obědváme.	1
2.	Protože se vlaky můžou srazit.	0
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, nevím.	1
6.	Aby mohlo zabrzdit.	1
7.	Ocásky.	1
8.	Trenéri.	0
9.	Auto, autobus, motorka, trolejbus.	2
10.	Aby cvičili.	0

Celkem bodů: 9.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	3	1	2	5	5	1	1

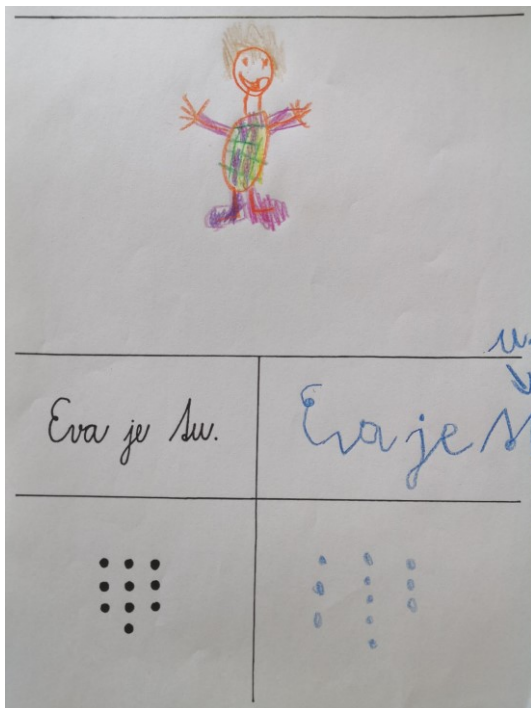
Celkem bodů: 6.

Kvaziikoncista

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„A a dům“	1
A	Písmenko:	Ano	1
A	Obrázek:	Ano	1
domeček	Písmenko:	Ne	0
E	Přečte:	„E a hrábě“	1
E	Písmenko:	Ano	1
E	Obrázek:	Ano, „hrábě“	1
hrábě	Písmenko:	Ano, „E“	1
8	Přečte:	„dvě a tři koule“	0
8	Písmenko:	Ano	0
8	Obrázek:	Ne	0
sněhulák	Písmenko:	Ne	0
T	Přečte:	„T a ptáček“	1
T	Písmenko:	Ano	1
T	Obrázek:	Ne	0
bidýlko	Písmenko:	Ne	0
J	Přečte:	„J a háček“	1
J	Písmenko:	Ano	1
J	Obrázek:	Ano, „háček“	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1

Celkem bodů: 13.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	4
Napodobení psacího písma:	4
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	11

Nina (5;1)

Pozorování č. 2 + pozorování č. 3

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Maru, koukej, to je paní.“
„Koukej, jak jí tam mám, tu ježibabu.“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„Tady u toho domečku bude paní ježibaba a bude se u toho domečku fotit, já už jí jdu dělat.“
„A bude vysoká.“
„A tady budou další dveře, ale budou malé.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu
„Budeš dělat ještě něco?“	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„Ne, to bude zvonek, prostě jsem to udělala dobře.“
„Ne, to nejsou pididvířka, to je okýnko, anebo schůdek to může být...“
„Musíme to takhle vybarvit.“	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo
Povídala si s Maruškou o práci rodičů a o tom, kam pojedou.	0	1	2
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2
– Dítě si povídalo s náhodným posluchačem
„Běžte si hrát, na nás nekoukejte. Tohle není vaše práce, tak to nedělejte.“	0	1	2
– Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s dospělým

– Dítě dospělému vykládalo o obrázku
„Já ještě neumím princeznu, ale od Andrey se to učím.“	0	1	2

- Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo (0) (1) (2)
„Paní učitelko, když jsem byla malá, tak jsem vytvářela přesýpací hodiny s fixama a pastelkami.“
„Hele, oni jsou na písku, já už mám taky domalováno.“
- Dítě dospělého poprosilo o pomoc (0) (1) (2)
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky (0) (1) (2)
„Míta, úta, tůta.“
„Vada, síro.“
„Uša, ušalusa.“
- Dítě si zpívalo (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě (0) (1) (2)
- Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti (0) (1) (2)
- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo (0) (1) (2)
- Dítě s kresbou komunikovalo (0) (1) (2)
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál (0) (1) (2)
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností) (0) (1) (2)
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání (0) (1) (2)
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo (0) (1) (2)
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv (0) (1) (2)
Stejná paní (ježibaba)
2 princezny
2 sluníčka
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru) (0) (1) (2)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace (0) (1) (2)
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel (0) (1) (2)
„Já ještě nevím, co to je.“

„A jo, už vim. Ona se fotí a o něco se opírá.“

- Dítě vkládalo do kresby písmo
- Jiné:

0	1	2
0	1	2

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
„Můžeš si ty obrázky nechat.“
- Jiné:

0	1	2
0	1	2
0	1	2
0	1	2

	Body:
Komunikace	12
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	8
- Komunikace s dospělým	2
- Další formy komunikace	2
Fantazírování	0
Pomůcky	0
Tvorba	4
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	17

Datum testování: 19. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Hrajeme si.	0
2.	Protože už odjíždí.	0
3.	Zelenina.	0
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, nevím.	1
6.	Protože když chtějí zastavit, když je někomu špatně, aby mohli ostatní zastavit, aby se mohl vyblinkat.	1
7.	Ocásek.	1
8.	Sportovci.	0
9.	Auto, autobus, vlak, trolejbus.	2
10.	Aby byli silní.	1

Celkem bodů: 8.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
2	1	2	3	2	3	6	3	1	1

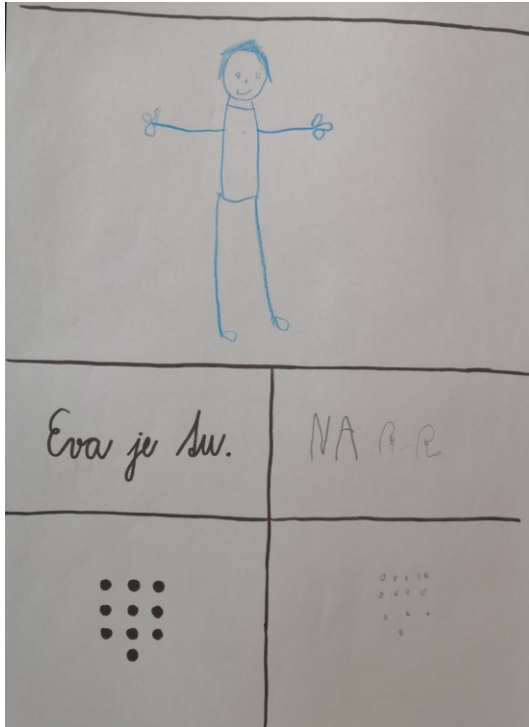
Celkem bodů: 4.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„trojúhelník a čtverec“	0
A	Písmenko:	Ne	0
A	Obrázek:	Ne	0
domeček	Písmenko:	Ne	0
E	Přečte:	„hrábě a písmeno“	1
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano, „kabinky na převlíkání u bazénu“	1
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„sněhulák a dvě koule“	0
8	Písmenko:	Ne	0
8	Obrázek:	Ano	0
sněhulák	Písmenko:	Ne	0
T	Přečte:	„ptáček a na druhým ne“	0
T	Písmenko:	Ne	0
T	Obrázek:	Ne	0
bidýlko	Písmenko:	Ano	0
J	Přečte:	„hůlka obráceně a jedna ne“	0
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ne	0
hůlka	Písmenko:	Ano	0

Celkem bodů: 3.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	2
Napodobení psacího písma:	1
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	6

Ondra (5;7)

Pozorování č. 1 + pozorování č. 7

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby	0	1	2
<i>„To je sportovní traktůrek.“</i>			
<i>„To je okýnko, a teď jdu malovat mě, mamku a dědu.“</i>			
<i>„Ještě musím vybarvit auta.“</i>			
<i>„Ještě to obtáhnu, jakože to je sporták.“</i>			
<i>„Já namaluju toho hnědýho... namaluju něco nahoře.“</i>			
<i>„Nejdřív namaluju pejska, Amálku naší a pak ještě něco...“</i>			
<i>„Tak já namaluju nějaký auto. Traktůrka. A komín.“</i>			
<i>„To je sporták, akorát bobíkovéj. Ještě se mi tam vejde jeden.“</i>			
<i>„Ještě to trochu obtáhnu.“</i>			
<i>„Nějakou černou, Amálka je černá, a i trochu bílá.“</i>			
<i>„Je fešák, má brejle a užívá si na sluníčku.“</i>			
<i>„Tohle se mi trochu nepovedlo, tyhle dvě, musím namalovat jiný.“</i>			
<i>„To se mi nepovedlo.“</i>			
<i>„Tuhle fixu ne, ta je hloupá.“</i>			
<i>„Jsem tldlo, jsem zapomněl na ten strom.“</i>			
<i>„Tak, tohle bude krásnej.“</i>			
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
<i>„Kde je taťka? Taťka tam není?“</i>			
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu	0	1	2
<i>„Áno, ty to máš hezký.“</i>			
– Dítě kamaráda poučovalo	0	1	2
– Dítě nadechlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2
– Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo	0	1	2
<i>„Kamčo, on ti dal někdo jinou pastelku.“</i>			
– Dítě si pohrávalo s mocí	0	1	2

- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem (0) (1) (2)
- Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka (0) (1) (2)
„Ještě si udělám heslo, jako Matěj.“
Nakreslil pláž, podle Anežky.
- Jiné: (0) (1) (2)

Komunikace s dospělým

- Dítě dospělému vykládalo o obrázku (0) (1) (2)
„Já udělám dvě auta, jak jedeme v nich, celá rodina.“
„Půjdu malovat pláž!“
- Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo (0) (1) (2)
„Paní učitelko, oni dali tuhle Kamilovi.“
- Dítě dospělého poprosilo o pomoc (0) (1) (2)
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)
„Můžu ještě malovat na druhou stranu? Já chci.“ (prosil o možnost malovat další obrázek)

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky (0) (1) (2)
„Ani, Ani, Aniii.“
„Dududůůů.“
„Traktůréééé.“
„Kalhotkýýýýý.“
- Dítě si zpívalo (0) (1) (2)
„Duhový autíčká, duhový jájííj, duhový autíčko...“
„Hop hop, hopi hop.“
- Jiné: (0) (1) (2)

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě (0) (1) (2)
„Pálí sluníčko, jako do toho kabrioletu, jako ho máme my. Paří na ty kola, tohle je zpařený, už se roztál ten led a pěkně to klouže...“
„Jelo to s tím ledem a jelo to na tom stejným místě, víš Áňo?“
„Už to má hrozně horkej motor, jel hroznou dálku.“
- Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti (0) (1) (2)
- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo (0) (1) (2)
„Já jsem namaloval jenom sebe.“
- Dítě s kresbou komunikovalo (0) (1) (2)
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení (0) (1) (2)
- Jiné: (0) (1) (2)

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál (0) (1) (2)
„Tohle je hodně černá.“
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností) (0) (1) (2)
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti (0) (1) (2)
„Budou duhový.“
- Jiné: (0) (1) (2)

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání (0) (1) (2)
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo (0) (1) (2)
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv (0) (1) (2)
2 kabriolety.
2 stromy.
3 stejná auta
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobené papíru) (0) (1) (2)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace (0) (1) (2)
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel (0) (1) (2)
- Dítě vkládalo do kresby písmo (0) (1) (2)
Psal heslo.
- Jiné: (0) (1) (2)

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá (0) (1) (2)
- Dítě chtělo kresbu vystavit (0) (1) (2)
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo (0) (1) (2)
Daroval mi 3 obrázky.
- Jiné: (0) (1) (2)

	Body:
Komunikace	12
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	6
- Komunikace s dospělým	3
- Další formy komunikace	3
Fantazírování	3
Pomůcky	2
Tvorba	4
Výsledná tvorba	2
Celkem bodů:	23

Datum testování: 15. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Jíme.	1
2.	Aby nenabourali.	1
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, telátko.	2
6.	Protože by nabouralo.	1
7.	Veverka jí oříšky a kočka pije mléko. A ocásek.	1
8.	Nevím.	0
9.	Sport'ák, vlak, rychlovlak, terénák, auto, autobus, policejní auto, sanitka, hasiči, džíp.	2
10.	Protože trénujou.	1

Celkem bodů: 12.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	2	1	5	5	5	5	2

Celkem bodů: 5.

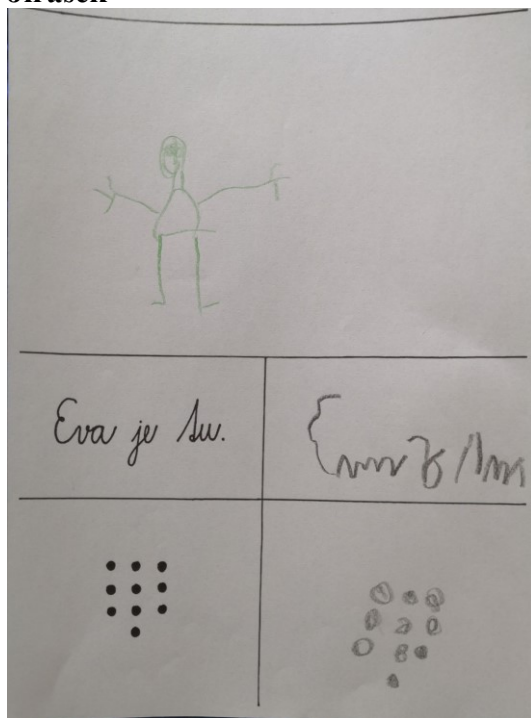
Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„kostka, čárka a trojúhelník“	0
A	Písmenko:	Ne	0
A	Obrázek:	Ne	0
domeček	Písmenko:	Ne	0
E	Přečte:	„hrábě“	0
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano, „domeček“	0
hrábě	Písmenko:	Ne	0
8	Přečte:	„3 koule a 2 koule“	0
8	Písmenko:	Ne	0
8	Obrázek:	Ano, „sněhulák“	0
sněhulák	Písmenko:	Ne	0
T	Přečte:	„je to stejný, akorát tady je pták a tady ne“	0
T	Písmenko:		
T	Obrázek:	Ne	0
bidýlko	Písmenko:	Ne	0
		Ne	0

J	Přečte:	„tadycťo je obrázek a tohle ne“	0
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano	0
hůlka	Písmenko:	Ne	0

Celkem bodů: 0.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	2
Napodobení psacího písma:	1
Obkreslení skupiny bodů:	4
Celkem bodů:	7

Rost'a (5;3)

Pozorování č. 9 + pozorování č. 10

POTĚŠENÍ Z KRESBY – HODNOTÍCÍ ŠKÁLA

KOMUNIKACE

Komunikace se sebou samotným

– Dítě si popisovalo, co bude kreslit	0	1	2
– Dítě říkalo vlastní úvahy	0	1	2
– Dítě hodnotilo, co nakreslilo	0	1	2
– Dítě hodnotilo pozitivně samo sebe	0	1	2
– Jiné:	0	1	2

Komunikace s vrstevníkem

– Dítě kamarádovi jen stroze odpovědělo	0	1	2
– Dítě se snažilo na sebe upozornit
„Hele, já mám kouzelnou pastelku. To je kouzlo, vid’.“	0	1	2
– Dítě si došlo pro vrstevníka	0	1	2
– Dítě spontánně vyprávělo svému vrstevníkovi příběh	0	1	2
– Dítě se s vrstevníkem bavilo nad průběhem tvorby
„A ted’ musím udělat jiskry bronzový.“
„Dneska namaluju metro. Metro je ale fakt těžký.“
„A ted’ koleje, jejda.“
„Ještě nástupiště.“
„Ještě komín nesmím zapomenout udělat...“
„Udělal jsem ho moc velkej.“
„Strojvedoucího jsem zapomněl.“
„Já udělám zlatý nástupiště“
„A ted’ dělám jiskry.
„Já ještě nevím.“
„Velký chlapec se mu říká.“
„Musí mít dva píсты, protože je úplně velikej.
„A to je právě diesel. Ještě přejezd by to potřebovalo. U parního vlaku je to fakt těžký. Ještě písty. Jo a brzdy.“
„On jezdí ještě úplně nejstarší vlak. 200 let starej.“
„To je vysunovací a zasunovací.“	0	1	2
– Dítě se zajímalo o kamarádovu tvorbu	0	1	2
– Dítě hodnotilo kamarádovu tvorbu
„Zase vlak.“	0	1	2
– Dítě kamaráda poučovalo
„To řídí mimoň, Honzí. Protože má jedno oko...“
„To nejsou oči, to jsou okna.“
„Je to zlatá!“	0	1	2
– Dítě nadchlo pro kreslení vrstevníka	0	1	2

- Dítě si povídalo s vrstevníkem o něčem, co s tvorbou vůbec nesouviselo ① ① ②
„Já postavil tu skluzavku, Filipe.“
- Dítě si pohrávalo s mocí ① ① ②
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem ① ① ②
- Dítě napodobovalo kreslení vrstevníka ① ① ②
- Jiné: ① ① ②

Komunikace s dospělým

- Dítě dospělému vykládalo o obrázku ① ① ②
„Paní učitelko, má špatný uhlí.“ ukazuje mi na obrázku, a vysvětluje proč se tedy z komínu tolik kouří.
„To je ohromně těžký parní vlak. A kotel. A je tak velkej, že jsem ani nestihl udělat to, tyhle, cestovní vagon. Víte, proč je to opřený? To brzdí, proto jsou tam ty jiskry. Tady je komín, píst. Tak už jsem vám to vysvětlil.“
„To oranžový jsou jiskry, a tady je nádraží. Nohy, krk, hlavu... tenhle druhý má malinkou hlavičku.“
„Tady jsou všude lidi.“
- Dítě spontánně sdělilo dospělému něco, co s tvorbou nesouviselo ① ① ②
- Dítě dospělého poprosilo o pomoc ① ① ②
- Dítě si povídalo s náhodným posluchačem ① ① ②
- Jiné: ① ① ②

Další formy komunikace

- Dítě vydávalo různé zvuky ① ① ②
- Dítě si zpívalo ① ① ②
- Jiné: ① ① ②

FANTAZÍROVÁNÍ

- Fantazírování ve fiktivním světě ① ① ②
„On brzdí, Filipe, a lítaj jiskry, protože jel moc rychle. Jedna, dva, dvanáct jiskrů.“
„Ještě píšťalku, dvě. Jedna na velký pískání.“
- Fantazírování v reálné minulosti, současnosti a budoucnosti ① ① ②
- Dítě se s kresbou explicitně identifikovalo ① ① ②
- Dítě s kresbou komunikovalo ① ① ②
- Dítě komunikovalo s předmětem ke kreslení ① ① ②
- Jiné: ① ① ②

POMŮCKY

- Dítě hodnotilo materiál ① ① ②
- Dítě si pomůcky třídilo (podle barev, velikosti, vlastností) ① ① ②
- Dítě mělo potěšení z barevné pestrosti ① ① ②

„Woow, to je zlatá!“

– Jiné:

0 1 2

TVORBA

- Dítě experimentovalo pomocí črtání
Črtání u obrázku č. 2, vyjadřující lítající jiskry
- Dítě pečlivě vybarvovalo nebo obtahovalo
- Dítě při kresbě opakovalo jeden motiv
Opakované malování kruhů.
- Dítě dekorovalo předměty (např. ornamentální zdobení papíru)
- Dítě objevovalo možnosti konfigurace
- Kreslený objekt se u dítěte vyvíjel
- Dítě vkládalo do kresby písmo
- Jiné:

0 1 2

0 1 2

0 1 2

0 1 2

0 1 2

0 1 2

0 1 2

0 1 2

VÝSLEDNÁ KRESBA

- Dítě kresbu odložilo s tím, že si ji pak dodělá
- Dítě chtělo kresbu vystavit
- Dítě výslednou kresbu někomu darovalo
mně
- Jiné:

0 1 2

0 1 2

0 1 2

0 1 2

	Body:
Komunikace	9
- Komunikace se sebou samotným	0
- Komunikace s vrstevníkem	7
- Komunikace s dospělým	2
- Další formy komunikace	0
Fantazírování	1
Pomůcky	1
Tvorba	2
Výsledná tvorba	1
Celkem bodů:	14

Datum testování: 15. 6. 2018

Verbální test

Číslo otázky:	Odpověď:	Body:
1.	Hrajem si.	0

2.	Aby ten vlak do auta nenaboural.	1
3.	Ovoce.	1
4.	Města.	2
5.	Štěňátko, telátko.	1
6.	Aby mohlo zabrzdit, když je červená.	1
7.	Lišce, maj stejně chlupatej ocas.	1
8.	Plovárny.	0
9.	Metro, vlak, auto, tramvaj, trolejbus.	2
10.	Aby nebyli tlustý.	1

Celkem bodů: 10.

Matice

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
5	1	2	2	1	1	2	5	1	1

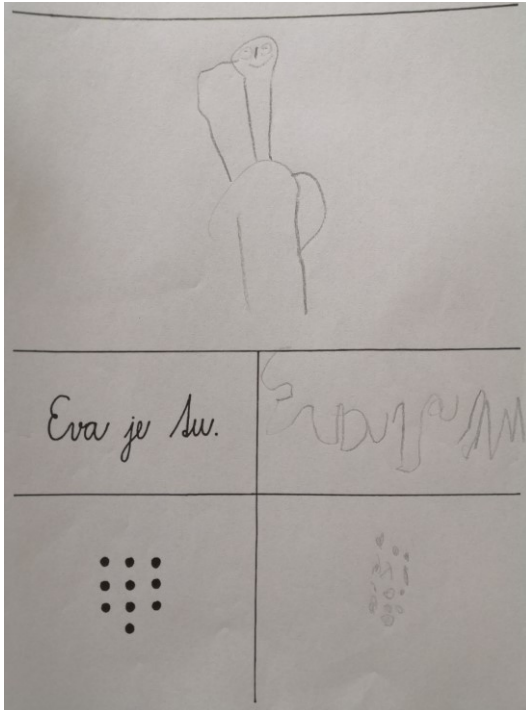
Celkem bodů: 4.

Kvaziikonicita

Objekt	Úkol	Odpověď	Body
A	Přečte:	„A“	1
A	Písmenko:	Ano	1
A	Obrázek:	Ano, „raketa“	1
domeček	Písmenko:	Ano	1
E	Přečte:	„B, C, O“	1
E	Písmenko:	Ne	0
E	Obrázek:	Ano, „hrábě“	1
hrábě	Písmenko:	Ano	1
8	Přečte:	„malej a velkej sněhulák a	1
8	Písmenko:	číslice“	0
8	Obrázek:	Ne	1
sněhulák	Písmenko:	Ano	1
		Ano	
T	Přečte:	„B a B a na něm ptáček“	1
T	Písmenko:	Ne	0
T	Obrázek:	Ano, „vrtule od vrtulníku“	1
bidýlko	Písmenko:	Ne	0
J	Přečte:	„O, B, C, T a hůlka“	1
J	Písmenko:	Ne	0
J	Obrázek:	Ano, „hůlka“	1
hůlka	Písmenko:	Ano	1

Celkem bodů: 15.

Jirásek

	Body:
Kresba mužské postavy:	2
Napodobení psacího písma:	3
Obkreslení skupiny bodů:	3
Celkem bodů:	8